

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของ
กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

สุนีรัตน์ จันทรานุกุล

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

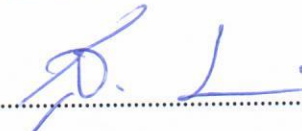
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มกราคม 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ สุวีรัตน์ จันทรานุกุล ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิมสวาสดี)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)
วันที่ ๑ เดือน มกราคม พ.ศ. 2561

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลักงานนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทาง ที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่เป็นอย่างดี ตลอดจนระบะดำเนินการ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษา ค้นคว้า ความรู้ และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำงานนิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวี หัวหน้าภาควิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ดร.ธนวิน ทองแพง อาจารย์ประจำภาควิชา การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และ ดร.เพลินพิศ กอบตระกูล ศึกษาพิเศษที่เชี่ยวชาญ สำนักงานศึกษานิเทศก์จังหวัดจันทบุรี ที่ได้กรุณาและอนุเคราะห์ ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อ งานนิพนธ์เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณครอบครัว ที่คอยให้กำลังใจและการสนับสนุนในการศึกษา ขอขอบคุณเพื่อน ๆ รวมถึงทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในงานนิพนธ์ฉบับนี้ ที่คอยให้ความร่วมมือช่วยเหลือและเป็น กำลังใจสำคัญอย่างยิ่งในการทำงานนิพนธ์ฉบับนี้ คุณค่าและความดีงามของงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องตอบแทนพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ ให้ความช่วยเหลือ และได้มอบกำลังใจ ตลอดระยะเวลาในการทำงานนิพนธ์ จนประสบความสำเร็จไปได้ด้วยดี

สุนิรัตน์ จันทรานุกุล

56950060: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม/ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน/ กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

สุนิรัตน์ จันทรานุกุล: การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร
การศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
(PARTICIPATION OF THE SCHOOL BASIC EDUCATION COMMITTEE IN EDUCATIONAL
ADMINISTRATION OF EXPANSION SCHOOL CLUSTERS UNDER THE CHANTHABURI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: สุเมธ งามกนก, กศ.ด.
156 หน้า. ปี พ.ศ. 2561.

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และวุฒิการศึกษา
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากตาราง
สำเร็จรูปกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 608-609) โดยการใช้
แบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 148 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม
มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .31-.82 และค่าความเชื่อมั่น
ทั้งฉบับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและ
รายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ
ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ตามลำดับ
2. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น
ด้านการบริหารวิชาการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา
โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

56950060: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: PARTICIPATION/ SCHOOL BASIC EDUCATION COMMITTEE/ EXPANSION SCHOOL CLUSTERS/ CHANTHABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

SUNEERAT CHANTRANUWATKUL: PARTICIPATION OF THE SCHOOL BASIC EDUCATION COMMITTEE IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION OF EXPANSION SCHOOL CLUSTERS UNDER THE CHANTHABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1.

ADVISOR: SUMETH NGAMKANOK, Ed.D. 156 P. 2018.

The purposes of this study were to investigate and to compare participation of the school basic education committee in educational administration of expansion school cluster under the Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 1, as classified by the school basic education committee's position and educational qualifications. The sample included the school basic education committee in educational administration of expansion school cluster under the Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 1. The sample size in this study was suggested based on Krejcie and Morgan's table of sample size (1970, pp.608-609). The sample of the study was derived by means of stratified random sampling and it consisted of 148 people. A 40-item, rating-scale questionnaire, having the discriminating power between .31-.82 and the reliability at .96, was used as the instrument for data collection. Mean, Standard Deviation, and One-way ANOVA were statistical devices employed for the data analysis.

The findings revealed as follows:

1. The average mean scores of participation of the school basic education committee in educational administration of expansion school clusters under the Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 1, as a whole and in each particular aspect, were found at a high level. Ranked from the first three more to less were the aspects of academic administration, personnel administration, and general administration, respectively.

2. Participation of the school basic education committee in educational administration of expansion school clusters under the Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 1, classified by the school basic education committee's position, as a whole and in each particular aspect, was found statistically significant different at .05 level, except the aspect of academic administration, in which there was no statistically significant difference.

3. Participation of the school basic education committee in educational administration of expansion school clusters under the Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 1, classified by educational qualifications, as a whole and in each particular aspect, was found statistical statistically significant different at .05 level.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
คำถามของการวิจัย	3
สมมติฐานของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร	9
ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา	20
บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา	27
การบริหารโรงเรียน	47
บริบทของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1	88
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	90
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	91
3 วิธีดำเนินการวิจัย	94
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	94
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	95

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	96
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	98
การวิเคราะห์ข้อมูล	99
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	99
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	100
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	100
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	100
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	101
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	124
สรุป	124
อภิปรายผล	126
ข้อเสนอแนะ	130
บรรณานุกรม	132
ภาคผนวก	140
ภาคผนวก ก	141
ภาคผนวก ข	145
ภาคผนวก ค	153
ประวัติย่อของผู้วิจัย	156

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน 32
2	จำนวนประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง 95
3	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา..... 101
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่ม โรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน 103
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่ม โรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมและรายข้อ 104
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่ม โรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมและรายข้อ..... 106
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่ม โรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมและรายข้อ..... 108
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่ม โรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายข้อ 109

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
<p>9 คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>	111
<p>10 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....</p>	114
<p>11 เปรียบเทียบรายคู่การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม</p>	115
<p>12 เปรียบเทียบรายคู่การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงบประมาณ.....</p>	117
<p>13 เปรียบเทียบรายคู่การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานบุคคล</p>	119
<p>14 เปรียบเทียบรายคู่การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารทั่วไป</p>	121
<p>15 คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....</p>	122

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
16	123
เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร การศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา	
17	154
ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1	
18	155
ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ..	

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
2 ทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ	21
3 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ โรงเรียน	41
4 กระบวนการพัฒนาการศึกษาของคณะกรรมการ โรงเรียน	42

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9(6) กำหนดให้จัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นและให้หน่วยงานทางการศึกษา โดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ ภูมิปัญญาท้องถิ่นขององค์กร กลุ่มบุคคลดังกล่าวมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา ยกย่องผู้ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษารวมทั้งให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยให้รัฐจัดการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษามีส่วนร่วมกับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจ บริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง มาตรา 40 กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทน องค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่และผู้ทรงคุณวุฒิ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องทำหน้าที่แทนชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน โดยเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ต้องคำนึงถึงการจัดการศึกษาที่เกิด ประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนซึ่งเป็นลูกหลานของชุมชน ในขณะเดียวกันต้องทำงานร่วมกับผู้บริหาร และคณะครูโดยตระหนักถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน จึงอาศัยกระบวนการทำงานที่เน้นการกระจาย อำนาจ การมีส่วนร่วมและความโปร่งใสตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนของการจัดการศึกษาแต่สภาพ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากอดีตถึงปัจจุบัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังขาดความชัดเจนเรื่องบทบาทหน้าที่ของตนเอง ส่วนมากได้รับการร้องขอจากสถานศึกษา มากกว่าได้รับการคัดสรรจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง ทำให้ขาดความกระตือรือร้น

ในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดทักษะในการปฏิบัติงานร่วมกัน ส่วนมากยังคิดว่าการจัดการศึกษา เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเพียงที่ปรึกษาหรือผู้ปฏิบัติตาม การร้องขอจากสถานศึกษาและมีภาระงานมาก ไม่มีเวลาร่วมประชุม ทำให้ขาดความพร้อมเพียง และมีปัญหาอีกมาก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 21-22)

การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขาดความรู้ความเข้าใจไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนไม่มีเวลาเข้าไปมีส่วนร่วมแผนงาน/ โครงการ ไม่ชัดเจนขาดแนวทางการปฏิบัติขาดการติดตามงานอย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการไม่ทราบปัญหา แท้จริงสถานศึกษาไม่ทำรายงานผลการศึกษาให้คณะกรรมการทราบ ขาดการมีส่วนร่วมของ บุคลากรทุกฝ่ายสถานศึกษา ขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดการศึกษา รองลงมาเกิดจาก ผู้บริหารโรงเรียนมิได้ให้ความสำคัญแก่กรรมการสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา ที่ได้รับการคัดเลือกมานั้นเป็นผู้ที่ไม่มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษา มีการประชุมกรรมการ เพื่อปฏิบัติงานในหน้าที่น้อยครั้งมาก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1, 2559, หน้า 13)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เพื่อปรับปรุงพัฒนาบทบาทการมีส่วนร่วม ในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ ในการกำหนดนโยบาย การวางแผนพัฒนาการศึกษาด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหาร งานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ให้มีประสิทธิภาพ บังเกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา ชุมชนและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร การศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และบุคลากรศึกษา

คำถามของการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 อยู่ในระดับใด

2. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง และวุฒิการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความแตกต่างกัน

2. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา มีความแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

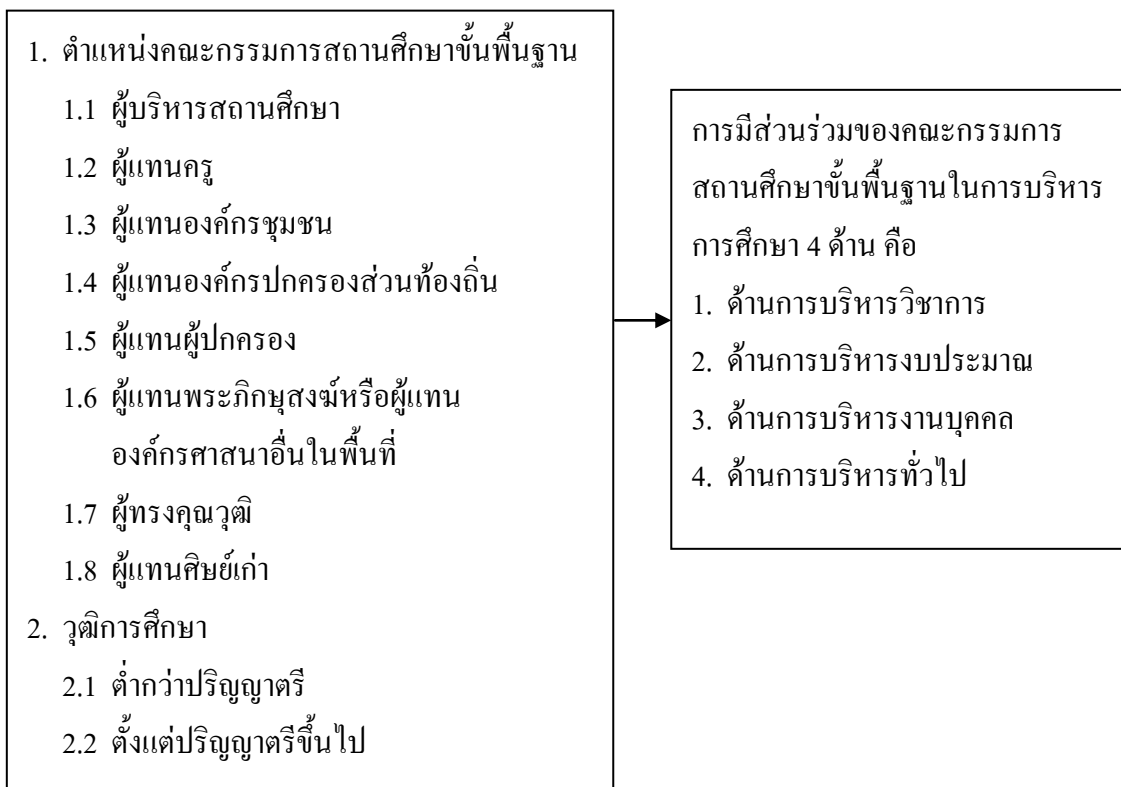
ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ใช้กรอบแนวคิดการบริหารงานในสถานศึกษา จำนวน 4 ด้าน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 ก, หน้า 28-38)

1. ด้านการบริหารวิชาการ
2. ด้านการบริหารงบประมาณ
3. ด้านการบริหารงานบุคคล
4. ด้านการบริหารทั่วไป

โดยศึกษาและเปรียบเทียบตามตำแหน่ง และวุฒิการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังภาพที่ 1

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
2. เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการปรับปรุง พัฒนาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาสาระสำคัญของการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 ก, หน้า 28-38) ซึ่งประกอบด้วย

- 1.1 ด้านการบริหารวิชาการ
- 1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ
- 1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล
- 1.4 ด้านการบริหารทั่วไป

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 240 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูป กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 608-609) โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 148 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 ตำแหน่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

3.1.1.2 ผู้แทนครู

3.1.1.3 ผู้แทนองค์กรชุมชน

3.1.1.4 ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1.1.5 ผู้แทนผู้ปกครอง

3.1.1.6 ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่

3.1.1.7 ผู้ทรงคุณวุฒิ

3.1.1.8 ผู้แทนศิษย์เก่า

3.1.2 วุฒិการศึกษ

3.1.2.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

3.1.2.2 ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ
กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ด้านการบริหารวิชาการ

3.2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ

3.2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

3.2.4 ด้านการบริหารทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คณะกรรมการสถานศึกษา หมายถึง คณะกรรมการที่โรงเรียนแต่งตั้งตามระเบียบ
กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ได้แก่

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษา
แต่ละแห่งของรัฐ

1.2 ผู้แทนครู หมายถึง ผู้แทนของบุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพหลักด้านการเรียน
การสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาของรัฐ จำนวนไม่เกินสองคน

1.3 ผู้แทนองค์กรชุมชน หมายถึง ประชาชนที่อยู่ในชุมชนได้รับการแต่งตั้งให้เป็น
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.4 ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ผู้แทนเทศบาล ผู้แทนองค์การ
บริหารส่วนตำบล ผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในรูปแบบอื่น จำนวนไม่เกินสองคน

1.5 ผู้แทนผู้ปกครอง หมายถึง ผู้แทนของผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ใน
สถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน

1.6 ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ หมายถึง พระภิกษุสงฆ์ ผู้นำถือศาสนาที่ทางราชการรับรอง หรือผู้นำทางศาสนาอื่นที่อยู่ในเขตบริการ ของสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน

1.7 ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้มีความรู้ความสามารถ ผู้ทรงภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่น ข้าราชการบำนาญ ข้าราชการบำเหน็จ ข้าราชการอื่นนอกสังกัดสถานศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ในหน่วยงานอื่นของรัฐ เจ้าของหรือผู้บริหารของสถานประกอบการ ทั้งในและ นอกเขตบริการของสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสี่คน

1.8 ผู้แทนศิษย์เก่า หมายถึง ผู้แทนของสมาคมศิษย์เก่า ชมรมศิษย์เก่า หรือบุคคลที่เคย ศึกษาในสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน

2. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การที่คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ได้มีส่วนในการคิดริเริ่ม การพิจารณา การตัดสินใจ อันมีผลกระทบต่อ การบริหารการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าไปมีบทบาทในงาน 4 ด้าน ตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2546 ก, หน้า 28-38) ได้แบ่งภารกิจการบริหารงานของโรงเรียน เป็น 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

3. ด้านการบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารงานเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิด ในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน พัฒนาให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนมากที่สุด

4. ด้านการบริหารงบประมาณ หมายถึง การวางแผนการใช้ทรัพยากรให้บรรลุ วัตถุประสงค์ของแผนงานและโครงการที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามความต้องการ ของสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

5. ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการวางแผนนโยบาย การวางแผน การวางระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวกับตัวบุคคลที่ปฏิบัติงานในองค์กรหรือหน่วยงาน เพื่อให้ได้ใช้ประโยชน์ การบำรุงรักษา และพัฒนาให้บุคลากรมีความสามารถในการปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีปริมาณที่เพียงพอให้การปฏิบัติงานบรรลุตามจุดประสงค์

6. ด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการ บริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยมีบทบาทหลัก ในการประสาน ส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษา มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้การบริหารและ

การจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจน การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

7. วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 1 ซึ่งวุฒิการศึกษา ครั้งนี้จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ

7.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี หมายถึง ใบประกาศนียบัตรที่คณะกรรมการสถานศึกษา ได้รับในระดับที่ต่ำกว่าปริญญาตรี

7.2 ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป หมายถึง ใบประกาศนียบัตรที่คณะกรรมการสถานศึกษา ได้รับตั้งแต่ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร
 - 1.1 ความหมายของการบริหาร
 - 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
 - 1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
 - 1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
 - 2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
 - 2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
3. บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา
 - 3.1 ความเป็นมาของคณะกรรมการสถานศึกษา
 - 3.2 บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 3.3 การปฏิบัติงานร่วมกันของคณะกรรมการและสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. การบริหารโรงเรียน
5. บริบทของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
6. ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

ความหมายของการบริหาร

การบริหารคำว่า “การบริหาร” มีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้มีผู้ให้คำจำกัดความของคำว่า การบริหาร (Administration) ไว้มากมายและแตกต่างกันไปตามแนวทางที่นักบริหารแต่ละคนได้ศึกษาไว้ เช่น

วิโรจน์ สารัตนะ (2548, หน้า 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหาร ที่สำคัญ เช่น การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม ในกรณีหน้าที่ทางการบริหาร นักทฤษฎี อาจจำแนกแตกต่างกัน เช่น Fayol จำแนกเป็น 5 หน้าที่ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การสั่ง การประสานงาน และการควบคุม ส่วน Gulick จำแนกเป็น 7 หน้าที่ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคลากร การสั่งการ การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ

วิเชียร วิทษุฒ (2548, หน้า 17) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

จันทร์ธานี สงวนนาม (2549, หน้า 26) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการ แนวทางการดำเนินงานอย่างมีระบบของผู้บริหารอันเกี่ยวข้องกับกิจการต่าง ๆ ที่มีความ เกี่ยวข้องระหว่างกัน เพื่อความสำเร็จของเป้าหมายที่ต้องการการบริหารโรงเรียน ประถมศึกษา เป็นการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดจากความร่วมมือกันเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคม เป็นการดำเนินงานที่มี เป้าหมายสำคัญ คือการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 12) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการของสังคม อย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นกับกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่จะมาร่วมกันเพื่อกระทำกิจกรรมอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายตามที่ได้กำหนดไว้

ศิริพร เจริญศักดิ์ (2556, หน้า 23) ได้ให้ความหมายว่าการบริหารคือการทำงานร่วมกัน ของกลุ่มบุคคลโดยอาศัยทรัพยากรเทคนิคและกระบวนการต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และให้เกิด ประโยชน์สูงสุดตามกระบวนการบริการ

จากความหมายของการบริหารที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงพอสรุปได้ว่า การบริหาร คือ การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง และเป็นศิลปะ ในการทำ กิจกรรมต่าง ๆ จนเป็นผลสำเร็จ เป็นงานที่ปฏิบัติกับบุคคลโดยอาศัยกลุ่มคนหรือ รายบุคคลตลอดจนเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารใช้อำนาจโดยศาสตร์หรือศิลป์ อีกทั้งทรัพยากรต่าง ๆ มาจัดดำเนินการ โดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบ รวมทั้งทักษะเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาประเทศ โดยถือว่าเป็น การภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในขณะนี้และได้มีนักการศึกษาได้แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับเรื่องการบริหาร โรงเรียนหรือสถานศึกษาไว้ดังนี้

วิชัย มีระหันนอก (2547, หน้า 12) ได้สรุปความหมายการบริหารโรงเรียนว่าเป็นกระบวนการทางสังคมที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องร่วมมือกับบุคลากรภายในโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2552, หน้า 6) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่า หมายถึง ความที่พยายามจะสั่ง เนะ และผสมผสานความพยายามของมนุษย์ ซึ่งมีจุดรวมอยู่ที่จุดหมายปลายทาง หรือเป้าหมายบางอย่าง การบริหารเป็นกิจกรรมที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารในองค์กร ซึ่งมีหน้าที่สั่งให้ความสะดวกในการทำงานของกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน

ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 31) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่า หมายถึง การดำเนินงานด้วยกระบวนการที่หลายคน เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทุกด้านจนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และสามารถพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพ พัฒนาสังคม ให้ดำรงชีวิตในสังคมเป็นไปด้วยความสงบสุข

ัชมา เทพวรสุข (2553, หน้า 18) ให้ความหมายการบริหารงานโรงเรียนว่า เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนของกลุ่มบุคคลหรือผู้บริหาร โดยใช้กระบวนการบริหารงานและทรัพยากรต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อให้งานการศึกษาของโรงเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนด โดยสามารถวัดความสำเร็จ ได้จากผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเป็นสำคัญอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

อภิษดา มะกรกรรม (2553, หน้า 17) ได้สรุปความหมายการบริหารโรงเรียนว่า การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลโดยใช้กระบวนการบริหาร เพื่อให้งานทุกด้านของโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา คือ กระบวนการทางสังคมที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องร่วมมือกับบุคลากรภายในโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้งานการศึกษาของโรงเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนด

ขอบข่ายภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษา

ภารกิจหลักของสถานศึกษาในยุคที่ผ่านมา ได้แบ่งงานการบริหารการศึกษาออกเป็น 6 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ภารกิจหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ดำเนินการบริหารจัดการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (มาตรา 39) ซึ่งมุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผลักดันให้ฝึกทักษะ มีกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ความรู้มาเพื่อสามารถนำไปใช้

ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องบริหารจัดการ โดยกำหนดขอบข่าย การบริหารงานไว้ 4 ด้าน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การบริหารวิชาการ

การบริหารวิชาการ คือ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ ทางด้านวิชาการให้แก่บุคคลในชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. การบริหารงบประมาณ

การบริหารงบประมาณ คือ การจัดทำและเสนอของบประมาณ รวมทั้งการจัดสรร งบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลของการดำเนินงาน การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหาร พัสดุและสินทรัพย์

3. การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคล คือ การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่งการสรรหา และการบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการวินัย และการรักษาวินัย การออกจากราชการ

4. การบริหารทั่วไป

การบริหารทั่วไป คือ การดำเนินงานธุรการ งานเลขานุการคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานและพัฒนาเครือข่าย การศึกษา การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป การดูแลอาคารสถานที่และ สภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมและประสานงานการจัด การศึกษาในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การส่งเสริม งานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงาน การจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ การจัดระบบควบคุมภายใน หน่วยงาน งานบริการสาธารณะ และงานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีเจตนารมณ์ในการบริหารและการจัดการศึกษาเน้นการให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังหน่วยปฏิบัติ คือ สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารจาก ส่วนกลางไปยังสถานศึกษาโดยตรง การบริหารจัดการศึกษาจึงเป็นการกระจายอำนาจจัดการศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือหน่วยงานระดับปฏิบัติมีอำนาจตัดสินใจ สนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในรูปแบบคณะกรรมการขององค์กรทางการศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ทำให้ทรัพยากรบุคคล มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม รวมทั้งการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา หมายถึง อำนาจ การตัดสินใจในการดำเนินงานต่าง ๆ กระจายจากส่วนกลางไปยังหน่วยงานรองลงไปมี 2 ลักษณะ คือ แบบมอบอำนาจ หมายถึง การมอบอำนาจตัดสินใจบางส่วนให้แก่หน่วยงานรองลงไปตัดสินใจ และการกระจายอำนาจแบบเบ็ดเสร็จ คือหน่วยงานย่อมมีความเบ็ดเสร็จในการตัดสินใจในการบริหาร รับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติการกิจของตนเอง มีอิสระในเชิงบริหารและการจัดการส่วนกลางควบคุมเชิงกฎหมาย เชิงนโยบายในทางการศึกษา การกระจายอำนาจมีลักษณะของการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการบริหารและการจัดการ ส่วนกลางไปยังสถานศึกษาเพื่อให้สามารถตัดสินใจในระดับของหน่วยปฏิบัติ ได้แก่ เขตพื้นที่ การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษานำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ โดยรวม (รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, 2550, หน้า 194)

บัญชา แก้วส่อง (2531, หน้า 43-57 อ้างถึงใน กิ่งแก้ว วานิชกุล, 2549, หน้า 11)

ได้อธิบายพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยใช้แนวคิดในแต่ละทฤษฎีไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A theory reasoned action) ของฟิชเบน และอิจเซน มีฐานคติ กล่าวว่า มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลและใช้ข้อมูลที่ตนมีอยู่อย่างเป็นระบบมนุษย์พิจารณาผลที่เกิดจากการกระทำของตนเองก่อนตัดสินใจลงมือกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง พฤติกรรมของบุคคลจึงอยู่ภายใต้การควบคุมของเจตนาของบุคคล ดังนั้นเจตนาเชิงพฤติกรรมหรือความตั้งใจที่จะกระทำของบุคคล จึงเป็นตัวกำหนดที่ใกล้ชิดกับการกระทำ ตัวแปรที่เป็นของเจตนาเชิงพฤติกรรม หรือความตั้งใจที่จะทำประกอบด้วยปัจจัยเกี่ยวกับเจตคติ ได้แก่ ความคาดหวังเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่คาดหวังเกี่ยวกับปทัสถาน และปัจจัยที่เกิดจากแรงจูงใจให้ปฏิบัติตาม

2. รูปแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสก้า (Liska revision model) ลิสก้าได้เสนอแนวคิดใหม่โดยใช้แนวคิดของฟิชเบนเป็นฐาน เพื่อให้เกิดความลึกซึ้งและประสานกับงานวิจัย

ในปัจจุบันได้ แนวความคิดของลิสก้าเชื่อว่า พฤติกรรมของคนไม่ได้เกิดจากความตั้งใจเสมอไป แต่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของสภาพแวดล้อมที่เรียกว่า โอกาส ซึ่งแนวคิดของลิสก้าสามารถอธิบาย พฤติกรรมของบุคคลได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

3. ทฤษฎีการเปรียบเทียบทางสังคมตามความต้องการของเฟสติงเจอร์ (Sodas comparison theory) เชื่อว่า พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากความต้องการที่จะเปรียบเทียบความสามารถ และความคิดเห็นของตนเองกับบุคคล โดยใช้เกณฑ์ทางกายภาพและเกณฑ์ทางสังคม ผลของการเปรียบเทียบจะทำให้ตนเองเปลี่ยนพฤติกรรมให้ใกล้เคียงกับบุคคลอื่นในกลุ่ม ซึ่งแนวคิดของเฟสติงเจอร์ จะช่วยทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของบุคคลในกระบวนการพัฒนาได้

4. ทฤษฎีปริวรรณนิยมของโฮแมนส์ (Exchange theory) เป็นทฤษฎีทางสังคมในระดับจุลภาคเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์และอธิบายพฤติกรรมและปรากฏการณ์ทางสังคมในระดับบุคคล โดยใช้ฐานคิดจาก

4.1 เศรษฐศาสตร์เชิงอรรถประโยชน์นิยม (Utilitarian economics) ที่อธิบายถึงการตัดสินใจของมนุษย์ในการเข้าไปร่วมในกิจกรรมใด ๆ นั้น จะต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับ ทั้งทางตรงและโดยอ้อม ซึ่งรวมไปถึงประโยชน์ที่เกิดกับจิต

4.2 มนุษย์วิทยาเชิงหน้าที่ (Functional anthropology) ให้ความสำคัญทางด้านจิตวิทยา ซึ่งจะเป็นพลังในการริเริ่มและข้อผูกพันที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมมากกว่าความต้องการด้านเศรษฐศาสตร์

4.3 จิตวิทยาเชิงพฤติกรรม (Behavioral psychology) ซึ่งได้อธิบายการเข้ามามี ส่วนร่วมของประชาชนจะมีจำนวนบ่อยครั้งมากขึ้นอยู่กับผลที่เกิดจากการมีส่วนร่วมจากครั้งแรก ๆ ถ้าผลที่เกิดขึ้นครั้งแรก ๆ เป็นตามคาดหวัง การมีส่วนร่วมจะมีจำนวนบ่อยครั้งมากขึ้น

โอคเลย์ และมาร์สเดน (Okley & Maisden, 1987, p. 14 อ้างถึงใน ทศนา แสงศักดิ์, 2549, หน้า 83) ได้ให้แนวคิดการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับเรื่องต่อไปนี้

1. การร่วมมือ ซึ่งได้อธิบายว่า การร่วมมือเกี่ยวข้องกับเรื่อง 3 เรื่อง คือ ประการที่ 1 การกระจายอำนาจ เพื่อให้ชุมชนได้ตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นของเขา ประการที่ 2 ให้มีการประสานงานในระดับท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในท้องถิ่น และประการที่ 3 ให้มีการจัดรูปแบบที่จะกำหนดแผนในระดับท้องถิ่นเพื่อให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมอย่างจริงจัง

2. องค์กร แนวทางที่สำคัญ ควรปรับปรุงรูปแบบขององค์กรให้เหมาะสมกับสภาพทางสังคมของชุมชนนั้น ๆ และการไม่กำหนดรูปแบบขององค์กรจะทำให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม

3. การได้มาซึ่งอำนาจ เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา คือ การได้มาซึ่งอำนาจในการพัฒนา โดยการได้ควบคุมทรัพยากรที่จำเป็นที่จะปกป้องวิถีชีวิตของเขา การมีส่วนร่วมที่เกี่ยวพันกับการกระจายอำนาจในสังคม เป็นอำนาจที่จะทำให้กลุ่มชนได้ระบุความต้องการมีอะไรบ้าง และเป็นความต้องการของใคร จะได้รับการกระจายทรัพยากรใดไปตอบสนองบ้าง อำนาจจึงเป็นองค์ประกอบหลักของการมีส่วนร่วมของชุมชนในชนบท

การมีส่วนร่วมเป็นเสมือนเครื่องมือในการพัฒนาอย่างหนึ่ง ที่กำหนดมาจากทางราชการหรือองค์กรเอกชน การมีส่วนร่วมจัดว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาและเป็นการใช้ศักยภาพของชุมชนในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ โดยเริ่มพัฒนาสิ่งที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่นมากกว่าการนำเข้ามาจากภายนอก

อุทัย บุญประเสริฐ (2545, หน้า 44 อ้างถึงใน ชูชาติ บุญสม, 2546, หน้า 38) ได้เสนอแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมในรูปแบบการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานว่าเป็นแนวคิดพื้นฐาน เป็นการเชื่อมโยงระหว่างการศึกษา การกระจายอำนาจทางการศึกษา ซึ่งเกิดจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบการบริหารจัดการศึกษาของรัฐได้เห็นความสำคัญของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม ซึ่งความสำเร็จนั้นเกิดจากการยกระดับคุณภาพในการบริหารจึงมีความเชื่อว่าถ้ามีการยกระดับคุณภาพการศึกษาก็น่าจะเป็นสิ่งที่นำไปสู่ความสำเร็จได้เช่นกัน ความเชื่อดังกล่าวทำให้เกิดความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับกระแสในการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งล้วนเป็นการปรับปรุงการทำหน้าที่บางประการในโรงเรียน ก่อให้เกิดแนวคิดในการบริหารโรงเรียนขึ้นหลายแนวทาง เช่น ความมีประสิทธิผลของโรงเรียนเน้นการกระจายอำนาจ เป็นต้น เป็นการเปิดโอกาสให้โรงเรียนได้มีบทบาทและหน้าที่โรงเรียน เช่น การบริหารงบประมาณด้วยตนเอง การสร้างหลักสูตรของโรงเรียน การพัฒนาบุคลากรโดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน รูปแบบของการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน มุ่งให้โรงเรียนมีอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารด้านวิชาการ ด้านการเงิน ด้านการบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และมีการบริหารในรูปของคณะกรรมการโรงเรียน โดยมีความเชื่อว่าการตัดสินใจที่ดีที่สุดน่าจะเกิดจากการตัดสินใจของคณะบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด และมีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนมากที่สุด

ความหมายของการมีส่วนร่วม

สุชาติ จักรพิสุทธ์ (2549, หน้า 3-4 อ้างถึงใน รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2550, หน้า 195) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่องค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งครู ผู้เรียน ผู้บริหารการศึกษา ผู้นำชุมชน หรือสมาชิกชุมชน มาร่วมกันดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยในการดำเนินการนั้นมีลักษณะของกระบวนการ (Process) มีขั้นตอนที่มุ่งหมายจะให้เกิดการเรียนรู้ (Learning) อย่างต่อเนื่อง มีพลวัต

(Dynamic) คือ มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ มีการแก้ปัญหา การร่วมกัน กำหนดแผนงานใหม่ ๆ เพื่อสร้างความยั่งยืนในความสัมพันธ์ของทุกฝ่ายที่เข้าร่วม ซึ่งมีความ หลากหลายตามความเกี่ยวข้องของกิจกรรมที่ทำ หัวใจสำคัญของการมีส่วนร่วม คือ การระดม ความคิด อันเป็นการกระจายอำนาจและความสัมพันธ์ที่เป็นแนวราบเสมอภาคกัน แลกเปลี่ยน เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งมีความแตกต่างจากความร่วมมือ (Cooperation) เพราะความร่วมมือ หมายถึง การที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็น “เจ้าของหรือเจ้าภาพ” งานหรือกิจกรรมนั้น ๆ แล้วขอให้ฝ่ายอื่น ๆ เข้าร่วมในลักษณะเกิดขึ้นเป็นครั้ง ๆ ไปไม่มุ่งความต่อเนื่องและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง ผู้เข้าร่วม แต่มุ่งให้กิจกรรมหรืองานนั้นเสร็จตามความต้องการของฝ่ายเจ้าของงาน

ทัศนาศาสตร์ (2549, หน้า 82) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง กระบวนการ ที่ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีโอกาสแสดงทัศนะ แลกเปลี่ยนข้อมูล แสดงความคิดเห็น แสวงหา ทางเลือกและการตัดสินใจต่าง ๆ ตลอดจนร่วมรับผิดชอบในผลที่จะเกิดขึ้นทั้งผลประโยชน์และ ผลกระทบ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงควรเข้าร่วมในกระบวนการนี้ ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งถึงการติดตาม และประเมินผล เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และรับรู้ เรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย

บำรุง แสสนรงค์ (2550, หน้า 56) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลหรือ กลุ่มคนได้มีโอกาสร่วมเกี่ยวข้องกันโดยการรับผิดชอบ กิจกรรม โครงการ ผูกพันทางจิตใจ อารมณ์ ในสถานการณ์เพื่อรับผิดชอบในทุกขั้นตอน กล่าวคือ ตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การที่บุคคลเข้ามามี ส่วนเกี่ยวข้องในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ ขององค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกัน คุณภาพการศึกษา กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาทุกระดับประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพ ภายนอก โดยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามกฎกระทรวง (มาตรา 47) ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษาที่สถานศึกษา ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงาน ต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เป็นกระบวนการที่นำไปสู่การพัฒนา คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (มาตรา 48) โดยจัดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ทำหน้าที่พัฒนา

เกณฑ์ วิธีการประเมิน คุณภาพภายนอกและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องได้รับการประเมินคุณภาพ ภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุก 5 ปี และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน (มาตรา 49) ให้สถานศึกษา ให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูล เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ให้นุเคราะห์ คณะกรรมการสถานศึกษาผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ สถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมตาม คำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษาที่ทำการประเมินคุณภาพ ภายนอกของสถานศึกษานั้น (มาตรา 50) ในกรณีที่ผลการประเมิน คุณภาพภายนอกของสถานศึกษาใด ไม่ได้มาตรฐานที่กำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษาจัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้ สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด (มาตรา 51) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 ข, หน้า 35-38)

ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

มีผู้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้หลายท่านด้วยกันพอสรุปได้ดังนี้ สมศักดิ์ คลประสิทธิ์ (2542, หน้า 18) กล่าวว่าไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาแสดงว่าสถานศึกษาได้มีการวางแผนการทำงานและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผลผลิตของโรงเรียนมีคุณภาพตรงตาม มาตรฐานการศึกษาและตรงตามความต้องการของ ผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้รับบริการ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 2) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ การศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้ผู้รับบริการ ทางการศึกษา

รุ่ง แก้วแดง (2546, หน้า 171) กล่าวว่าไว้ว่า การประกันคุณภาพ คือ การปฏิรูปการเรียน ปฏิรูปการสอน ปฏิรูปการบริหารมีบันทึก ทุกสิ่งไว้ และคณะหรือผู้ประเมินภายนอกจะเข้าไป ตรวจสอบร่องรอยหลักฐานของการปฏิรูปการเรียนรู้ปฏิรูปการสอน ปฏิรูปการบริหารที่สถานศึกษาได้ บันทึกไว้ทุกเรื่อง สำหรับการประกันคุณภาพ การศึกษา หมายถึงการประกันคุณภาพการเรียนรู้ ของผู้เรียน โดยใช้ผู้เรียนเป็นที่ตั้ง ประเมินจาก ผู้เรียนเป็นหลักประเมินทุกสิ่งทุกอย่างจากผู้เรียน

จากความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น อาจสรุปได้ว่า การประกัน คุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของ สถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ที่จะได้รับประกันให้สังคมเชื่อว่าพัฒนา

ผู้เรียนให้เกิด การเรียนรู้ครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพ ที่ระบุไว้ในหลักสูตรและตรงกับ ความมุ่งหมายของสังคม

หลักสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน

ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (Internal quality assurance) เป็นระบบที่สถานศึกษาสร้างความมั่นใจ (Assure) ได้ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและที่สังคมต้องการ

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2554, หน้า 10-11) ได้กล่าวว่า หลักการในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษามี 3 ประการ คือ

1. การกระจายอำนาจ (Decentralization) โดยให้สถานศึกษามีอิสระและมีความคล่องตัว การบริหาร รวมทั้งการตัดสินใจดำเนินงาน ทั้งด้านการบริหาร งานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และทรัพยากร การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และผู้สอนทำบทบาทหน้าที่ในการสอน จัดกิจกรรม และพัฒนาสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างเต็มที่ ความต้องการของชุมชนและสังคม ได้มากที่สุด

2. การเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการทำงาน (Participation) หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการภูมิปัญญาท้องถิ่น/ ประชาชนชาวบ้าน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทั้งในฐานะเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา หรือคณะทำงาน ในส่วนอื่น ๆ ของสถานศึกษา โดยมีการร่วมกันคิด ตัดสินใจ สนับสนุน ส่งเสริม และติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงาน ตลอดจนร่วมภาคภูมิใจในความสำเร็จของสถานศึกษา

3. การแสดงภาระรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นเป้าหมาย (Goals) ที่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ต้องได้รับรู้เพื่อการพัฒนา ร่วมกัน และเพื่อการติดตามตรวจสอบ การดำเนินงานของสถานศึกษาว่าสามารถนำผู้เรียนไปสู่มาตรฐานที่ได้กำหนดร่วมกันไว้หรือไม่ จากเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาดังกล่าว สถานศึกษาต้องสร้าง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา (School improvement plan) เลือกกลวิธีการพัฒนาที่เหมาะสม และสามารถทำให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม มีการประชาสัมพันธ์เป้าหมาย และจุดเน้นที่ต้องการพัฒนาให้ทุกฝ่ายได้รับรู้เพื่อเป็นสัญญาประชาคม และเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีทิศทางการทำงานที่ชัดเจนสู่เป้าหมายเดียวกัน

พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ (2545, หน้า 5) กล่าวไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา มีความสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลคุณภาพการศึกษาที่เชื่อถือได้ เกิดความเชื่อมั่นและสามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน
2. ป้องกันการจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและเกิดความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง
3. ทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษามุ่งบริหารจัดการศึกษาสู่คุณภาพและมาตรฐานอย่างจริงจัง ซึ่งมีผลให้การศึกษาที่มีพลังที่จะพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2554, หน้า 13-14) ได้ให้หลักการไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษารอบคลุมถึงมวลกิจกรรมและภารกิจทางวิชาการ และทางการบริหารการจัดการที่มีการวางแผนล่วงหน้า และมีการประสานสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะสร้างความมั่นใจที่สมเหตุสมผลว่าผู้เรียนจะมีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ การออกแบบและการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาจะยึดหลักการต่อไปนี้

1. คุณภาพการศึกษาจะเน้นการสร้าง ความพึงพอใจให้กับผู้บริโภครทั้งภายในและภายนอก คุณภาพภายใน หมายถึง ความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เรียนที่สร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับช่วงต่อในทุกชั้นตอนของกระบวนการผลิตหรือทุกระดับชั้นเรียนและคุณภาพภายนอก หมายถึง ความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เรียนที่จำเป็นต่อความอยู่รอดและการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรมของประเทศชาติในการแข่งขันทางธุรกิจการค้า และทางเทคโนโลยีระดับภูมิภาคและระดับโลก
2. การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการบริหารจัดการศึกษาทั้งระบบของสถานศึกษา และเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุก ที่เน้นการวางแผนและเตรียมการป้องกันล่วงหน้าก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น ไม่ใช่การแก้สถานการณ์เฉพาะหน้าเพื่อตอบสนองต่อปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว
3. การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนรากฐานของหลักวิชา ข้อเท็จจริงที่สามารถตรวจสอบได้ กระบวนการวิเคราะห์และประมวลผลที่เป็นวิทยาศาสตร์ หลักตรรกะและความสมเหตุสมผล
4. การตรวจสอบการวัดและประเมินผลในบริบทของการประกันคุณภาพ มีจุดประสงค์สำคัญเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลย้อนกลับ สำหรับใช้ในการวางแผนเพื่อการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง มิใช่การจับผิดหรือการตัดสินใจให้รางวัลหรือลงโทษ

5. คุณภาพของการออกแบบ ได้แก่ มาตรฐานการศึกษา หลักสูตรและแผนการสอนและกระบวนการทำงาน ได้แก่ การเรียนการสอน การบริหารหลักสูตร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เป็นองค์ประกอบสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

6. การประกันคุณภาพการศึกษาเน้นความสำคัญของการสร้างความรู้ ทักษะและความมั่นใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อสร้างโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

7. การประกันคุณภาพการศึกษาให้ความสำคัญต่อการประสานสัมพันธ์ภายในระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษา

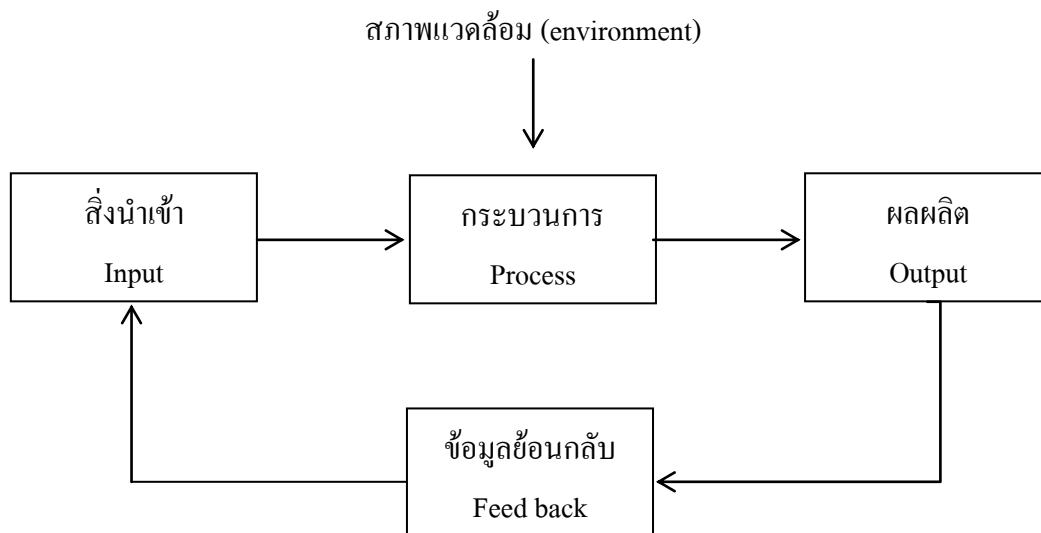
8. ภาวะความเป็นผู้นำและความเอาใจจริงเอาใจของผู้บริหารสถานศึกษาและการกระจายอำนาจ ความรับผิดชอบที่เหมาะสมเป็นปัจจัยสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

สรุปได้ว่า หลักการสำคัญในการประกันคุณภาพภายใน คือ สถานศึกษาจะต้องร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ส่งเสริมสนับสนุน มีการกระจายอำนาจการบริหารงาน โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และมีการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา ได้รับการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยตั้งแต่สมัยโบราณ ยุควิทยาศาสตร์ ยุคมนุษยสัมพันธ์ จนถึงยุคปัจจุบัน ซึ่งอาศัยทฤษฎีองค์การสมัยใหม่ ที่มีการปรับปรุงพัฒนาและสังเคราะห์แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น แต่ถึงอย่างไร การบริหารงานสมัยใหม่นี้มุ่งเน้นทั้งคน งาน และผลผลิต จึงต้องมีการผสมผสานแนวคิดต่าง ๆ ทุกยุค ทุกสมัย เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เป็นจริงในปัจจุบัน ในที่นี้จะขอนำเสนอทฤษฎีทางการบริหารการศึกษาพื้นฐานที่ควรทราบ ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ (System approach หรือ General system theory)

ภาพที่ 2 ทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ (สมคิด บางโม, 2544, หน้า 32)

ทฤษฎีวิเคราะห์ระบบเป็นทฤษฎีที่มีคุณค่าในการตรวจสอบ หาข้อบกพร่องของกระบวนการบริหารทั้งปวงรวมทั้งการบริหารการศึกษาด้วย โดยการวิเคราะห์สิ่งนำเข้า วิเคราะห์กระบวนการ และวิเคราะห์ผลผลิตว่าสิ่งที่ลงทุนไปคุ้มค่าหรือไม่ แล้วรวบรวมข้อมูลหาจุดบกพร่องแล้วปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ทฤษฎีการบริหาร มีอยู่หลายทฤษฎี มีผู้คิดค้นไว้เป็นหลักที่ใช้บริหารงานทั่วไป และการบริหารเฉพาะเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานทางธุรกิจ ทางทหารเรือหรือทางการศึกษา ผู้บริหารในวงการเหล่านั้น สามารถนำทฤษฎีการบริหารไปใช้ให้เหมาะสมกับงานที่ดำเนินการอยู่ สำหรับวงการศึกษามีทฤษฎีที่นิยมนำมาใช้และประยุกต์ใช้ที่สำคัญมีดังนี้

ทฤษฎีการบริหารของฟาโยล (Fayol, n.d. อ้างถึงใน สมคิด บางโม, 2544, หน้า 33-34) เป็นบุคคลแรกที่วิเคราะห์ถึงองค์ประกอบมูลฐานของการบริหารว่ามี 5 ประการ ซึ่งปัจจุบันเรียกว่า ทฤษฎีการบริหาร (Administrative process) มีดังนี้

1. การวางแผน (Planning) การกำหนดจุดมุ่งหมายและการปฏิบัติไว้ล่วงหน้า
2. การจัดหน่วยงาน (Organizing) การจัดหน่วยงาน การจัดคนและแบ่งงานกันทำ
3. การบังคับบัญชา (Commanding) การตัดสินใจ การสั่งการ การอำนวยความสะดวก
4. การประสานงาน (Co-ordination) การจัดให้ฝ่ายต่าง ๆ ทำงานไม่ซ้ำซ้อน
5. การควบคุม (Controlling) การควบคุมให้ทำงานตามแผนที่วางไว้

ทฤษฎีการบริหารการศึกษาของเซียร์ (Sears, n.d. อ้างถึงใน สุพจน์ อวยประเสริฐ, 2542, หน้า 8) เซียร์เป็นบุคคลแรกที่นำเอาแนวความคิดของฟาโยล (Fayol) มาประยุกต์ใช้กับการบริหารการศึกษา ทฤษฎีการบริหารของเซียร์ มี 5 ชั้น

P = Planning หมายถึง การวางแผน

O = Organizing หมายถึง การจัดหน่วยงาน

D = Directing หมายถึง การอำนวยการ

Co= Co-ordination หมายถึง การประสานงาน

C = Controlling หมายถึง การควบคุมการปฏิบัติงาน

สรุป การนำหลักการบริหารการศึกษามาใช้ ต้องหาวิธีการบริหารในรูปแบบต่าง ๆ ทฤษฎีและหลักการบริหารการศึกษาต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน โดยมุ่งเน้นสู่ความสำเร็จสูงสุด การบริหารโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมาย รูปแบบการบริหารมีหลายรูปแบบทั้งที่เป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยตรงและรูปแบบการบริหารองค์กรธุรกิจ แล้วนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารการศึกษา

ทฤษฎีของเดมิ่ง (Deming, 1986) PDCA หรือที่เรียกว่าวงจรเดมิ่ง (Deming cycle) หรือวงจรชูฮาร์ต (Stew hart cycle) คือ วงจรการควบคุมคุณภาพ

1. Plan (วางแผน) หมายถึง การวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบ ครอบคลุมถึงการกำหนดหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน อาจประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน Plan การจัดอันดับความสำคัญของ เป้าหมาย กำหนดการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน กำหนดผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการและกำหนดงบประมาณที่จะใช้ การเขียนแผนดังกล่าวอาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของลักษณะ การดำเนินงาน การวางแผนยังช่วยให้เราสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต และช่วยลดความสูญเสียต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้

2. Do (ปฏิบัติตามแผน) หมายถึง การดำเนินการตามแผน อาจประกอบด้วย การมีโครงสร้างรองรับ การดำเนินการ (เช่น คณะกรรมการหรือหน่วยงานของคณะ) มีวิธีการ ดำเนินการ (เช่น มีการประชุมของคณะกรรมการมีการจัดการเรียนการสอน มีการแสดงความจำนงขอรับนักศึกษาไปยังทบวงมหาวิทยาลัย) และมีผลของการดำเนินการ (เช่น รายชื่อนักศึกษาที่รับในแต่ละปี)

3. Check (ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน) หมายถึง การประเมินแผน อาจประกอบด้วย การประเมินโครงสร้างที่รองรับ การดำเนินการ การประเมินขั้นตอนการดำเนินงาน และการประเมินผล

ของการดำเนินงานตามแผนที่ได้ตั้งไว้ โดยในการประเมินดังกล่าวสามารถทำได้เองโดยคณะกรรมการที่รับผิดชอบแผนการดำเนินงานนั้น ๆ ซึ่งเป็นลักษณะของการประเมินตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการ อีกรูมาประเมินแผน หรือไม่จำเป็นต้องคิดเครื่องมือหรือแบบประเมินที่ยุ่งยาก ซับซ้อน

4. Act (ปรับปรุงแก้ไข) หมายถึง การนำผลการประเมินมาพัฒนาแผน อาจประกอบด้วย การนำผลการ ประเมินมาวิเคราะห์ว่ามีโครงสร้าง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใดที่ควร ปรับปรุง หรือพัฒนาสิ่งที่ดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีก และสังเคราะห์รูปแบบ การดำเนินการใหม่ที่เหมาะสม สำหรับการดำเนินการ ในปีต่อไป

ทฤษฎี X ทฤษฎี Y ของแมคเกรกอร์ (McGregory theory X, Theory Y) เขาได้เสนอ แนวคิดการบริหารอยู่บนพื้นฐานของข้อสมมติฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ต่างกันทฤษฎี X (The traditional view of direction and control) ทฤษฎีนี้เกิดข้อสมมติฐาน ดังนี้

1. คนไม่ชอบทำงาน และหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ
2. คนไม่ทะเยอทะยาน และไม่คิดริเริ่ม ชอบใช้คำสั่ง
3. คนเห็นแก่ตนเองมากกว่าองค์กร
4. คนมักต่อต้านการเปลี่ยนแปลง
5. คนมักโง่ และหลอ่งง่าย

ผลการมองธรรมชาติของมนุษย์เช่นนี้ การบริหารจัดการจึงเน้นการใช้เงิน วัตถุเป็น เครื่องล่อใจ เน้นการควบคุม การสั่งการ เป็นต้น

ทฤษฎี Y (The integration of individual and organization goal) ทฤษฎีข้อนี้เกิดจาก ข้อสมมติฐานดังนี้

1. คนจะให้ความร่วมมือ สนับสนุน รับผิดชอบ ขยัน
2. คนไม่เกียจคร้าน และไว้วางใจได้
3. คนมีความคิดริเริ่มทำงาน ถ้าได้รับการจูงใจอย่างถูกต้อง

4. คนมักจะพัฒนาวิธีการทำงาน และพัฒนาตนเองอยู่เสมอผู้บังคับบัญชาจะไม่ควบคุม ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเข้มงวด แต่จะส่งเสริมให้รู้จัก ควบคุมตนเองหรือของกลุ่มมากขึ้น ต้องให้ เกียรติซึ่งกันและกันจากความเชื่อที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดระบบการบริหารที่แตกต่างกันระหว่าง ระบบที่เน้นการควบคุมกับระบบที่ค่อนข้างให้อิสระภาพ

อูชิ (Ouchy) ชาวญี่ปุ่นได้เสนอ ทฤษฎี Z (Z Theory) (William G. Ouchy) ศาสตราจารย์ แห่งมหาวิทยาลัย UCLA (I of California Los Angeles) ทฤษฎีนี้รวมเอาหลักการของทฤษฎี X, Y เข้าด้วยกัน แนวความคิดก็คือ องค์กรต้องมีหลักเกณฑ์ที่ควบคุมมนุษย์ แต่มนุษย์ก็รักความเป็นอิสระ

และมีความต้องการหน้าที่ของผู้บริหารจึงต้องปรับเป้าหมายขององค์กรให้สอดคล้องกับเป้าหมายของบุคคลในองค์กร สรุปเพื่อออกมามองสองทฤษฎีมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. การทำให้ปรัชญาที่กำหนดไว้บรรลุ
2. การพัฒนาผู้ได้บังคับบัญชาให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
3. การให้ความไว้วางใจแก่ผู้ได้บังคับบัญชา
4. การให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

จากการศึกษาทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนักวิชาการ พบว่า การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับทั้งทางจิตวิทยาและสังคมวิทยา ดังทฤษฎีต่อไปนี้

เฮิร์ซเบอร์ก (Herzberg, 1985, p. 312 อ้างถึงใน สาคร คุณจีน, 2543, หน้า 25-26) คือ ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮิร์ซเบอร์ก (Herzberg's two factor theory) เป็นทฤษฎีการจูงใจที่สำคัญ และได้รับความสนใจในการศึกษาวิจัย และนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์การ เช่น Motivation maintenance theory, Dual Factor Theory เฮิร์ซเบอร์ก และคณะ ได้สรุปปัจจัย 2 ประการที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของบุคคล ดังนี้

1. ปัจจัยจูงใจ (Motivation factor) หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานโดยตรง และเป็นตัวการที่สร้างความพึงพอใจให้บุคคลในองค์กรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีดังนี้

- 1.1 ความสำเร็จในการทำงาน (Achievement) คือ การที่บุคคลสามารถทำงานได้เสร็จสิ้นและสำเร็จมีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ สามารถป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น เกิดความรู้สึกพึงพอใจในผลงานที่สำเร็จ

- 1.2 การได้รับความยอมรับนับถือ (Recognition) คือ การได้รับการยอมรับนับถือจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและผู้อื่น การยอมรับนี้จะอยู่ในรูปของการยกย่องชมเชย การให้กำลังใจหรือการแสดงออกอื่นใดที่สื่อให้เห็นถึงการยอมรับความสามารถเมื่อทำงานเสร็จ

- 1.3 ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (The work itself) เป็นงานที่น่าสนใจต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หรืองานที่ทำตั้งแต่ต้นจนจบคนเดียว

- 1.4 ความรับผิดชอบ (Responsibility) เป็นความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบใหม่ ๆ และมีอำนาจในการรับผิดชอบอย่างเต็มที่

- 1.5 ความก้าวหน้า (Advancement) การได้รับเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นของบุคคลในองค์กร มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมหรือได้รับการอบรม

2. ปัจจัยค้ำจุน (Maintenance factor) หมายถึง ปัจจัยที่สนับสนุนให้การทำงานของบุคคลสามารถดำเนินไปได้โดยมีประสิทธิภาพ ได้แก่

2.1 โอกาส (Opportunity) คือ ความเชื่อของผู้กระทำที่มีต่อสถานการณ์หรือข้อกำหนดและทางเลือกที่มีอยู่ โอกาสที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำของบุคคลที่มักจะตัดสินใจเข้าร่วมในการกระทำทางสังคม เมื่อเขาพิจารณาแล้วเห็นว่าภายใต้สถานการณ์นั้นให้เขาเลือกกระทำได้ ดังนั้นการที่ผู้กระทำตัดสินใจและเลือกกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งจึงขึ้นอยู่กับลักษณะของโอกาสที่มีในสถานการณ์นั้น

2.2 ความสามารถ (Ability) คือ การรับรู้ของผู้กระทำเกี่ยวกับพลังขีดความสามารถของเขาในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จนกระทั่งสามารถบรรลุความสำเร็จได้ภายใต้สถานการณ์ที่ผู้กระทำตระหนักถึงความสามารถของเขา

2.3 การสนับสนุน (Support) คือ การช่วยเหลือหรือการคัดค้านซึ่งผู้กระทำเชื่อว่าเขากำลังได้รับหรือคาดว่าจะได้รับจากผู้อื่นในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งตัวเองจะเป็นผู้เลือก

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม มี 5 ทฤษฎี ซึ่ง อคิน รพีพัฒน์ (2547 อ้างอิงจาก ยูพาพร รูปงาม, 2545, หน้า 7-9) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass persuasion)

มาสโลว์ (Maslow, 1970 อ้างถึงใน อคิน รพีพัฒน์, 2547, หน้า 7-8) กล่าวว่า การเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในการปฏิบัติงานและถ้าจะให้เกิดผลดีผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อม

โดยเฉพาะในเรื่อง ความต้องการของคนตามหลักทฤษฎีของมาสโลว์ที่เรียกว่าลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of needs) คือ ความต้องการของคนจะเป็นไปตามลำดับจาก น้อยไปมาก มีทั้งหมด 5 ระดับ ดังนี้

1.1 ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา (Physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (Survival needs) ได้แก่ ความต้องการทางด้านอาหาร ยา เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ

1.2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต (Safety and security needs) ได้แก่ ความต้องการที่อยู่อาศัยอย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกขโมยทรัพย์สิน หรือความมั่นคงในการทำงานและการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

1.3 ความต้องการทางด้านสังคม (Social needs) ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

1.4 ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (Self-esteem needs) ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องหนึ่งที่จะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการ ด้านนี้เป็น ความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตัวเองในเรื่องความสามารถ และความสำคัญของ บุคคล

1.5 ความต้องการความสำเร็จแห่งตน (Self-actualization needs) เป็นความต้องการ ในระบบสูงสุด ที่อยากจะทำให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิด ของตนเอง เพื่อจะพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ความต้องการนี้จึงเป็นความต้องการพิเศษของบุคคล ที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นแนวทางที่ดีที่สุด

2. ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National morale)

คนเรามีความต้องการทางกายและใจถ้าคนมีขวัญดีพอ ผลของการทำงานจะสูงตามไปด้วย แต่ถ้าขวัญไม่ดีผลงานก็ต่ำไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากว่าขวัญเป็นสถานการณ์ทาง จิตใจที่แสดงออก ในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ นั่นเอง การจะสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้าง ทศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอาर्डเอาเปรียบ การให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น และเมื่อใดก็ตามถ้าคนทำงานมีขวัญดีจะ เกิดสำนึกในความรับผิดชอบ อันจะเกิดผลดีแก่หน่วยงาน ทั้งในส่วนที่เป็นขวัญส่วนบุคคล และขวัญของกลุ่ม ดังนั้น จะเป็นไปได้ว่าขวัญของคนเรา โดยเฉพาะคนมีขวัญที่ดีย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้เช่นกัน (ยูพาพร รูปงาม, 2545, หน้า 8)

3. ทฤษฎีสร้างความรู้รักชาตินิยม (Nationalism)

ปัจจัยประการหนึ่งที่น่าสู่การมีส่วนร่วมคือ การสร้างความรู้รักชาตินิยมให้เกิดขึ้น หมายถึง ความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศหรือ เน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติ มีความพอใจในชาติของตัวเอง พอใจเกียรติภูมิ จงรักภักดี ผูกพันต่อ ท้องถิ่น (ยูพาพร รูปงาม, 2545, หน้า 8)

4. ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership)

การสร้างผู้นำจะช่วยจูงใจให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุ เป้าหมายหรือ วัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการร่วมกลุ่มคน จูงใจไปยังเป้าประสงค์ โดยทั่วไปแล้วผู้นำอาจจะมีทั้งผู้นำที่ดีเรียกว่า ผู้นำปฏิฐาน (Positive leader) ผู้นำพลวัต คือ เคลื่อนไหวทำงานอยู่เสมอ (Dynamic leader) และผู้นำไม่มีกิจ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ที่เรียกว่า ผู้นำนิเสธ (Negative leader) ผลของการให้ทฤษฎีการสร้างผู้นำ จึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือ ปฏิบัติงานอย่างมีขวัญกำลังใจ งานมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และร่วมรับผิดชอบ ดังนั้น การสร้างผู้นำที่ดี ย่อมจะนำไปสู่ การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมต่าง ๆ ด้วยดีนั่นเอง (ยูพาพร รูปงาม, 2545, หน้า 8)

5. ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administration and method)

การใช้ระบบบริหารในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ยั่งยืนเพราะใช้กฎหมายระเบียบแบบแผน เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ แต่อย่างไรก็ตามผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดที่ดีที่สุดในเรื่องการใช้บริหาร เพราะธรรมชาติของคน ถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจ ไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็ไม่เป็นไปตามนโยบายและความจำเป็นของรัฐ เพราะการใช้ระบบบริหาร เป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเพิ่มความคาดหวังผลประโยชน์ (ยูพาพร รุ่งงาม, 2545, หน้า 8-9)

บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา

ความเป็นมาของคณะกรรมการสถานศึกษา

คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นบุคคล ซึ่งมีความสำคัญที่จะทำหน้าที่กำกับ และส่งเสริมกิจการของสถานศึกษา ในฐานะที่เป็นองค์กรอย่างเป็นทางการที่จะมีส่วนร่วมกับชุมชน ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่เป็นสมาชิกของชุมชน คณะบุคคลที่ทำหน้าที่ในลักษณะดังกล่าว มีมาตั้งแต่อดีต แต่ลักษณะบทบาทและภารกิจมีความแตกต่างในแต่ละช่วง ดังนี้

ในอดีต จนถึง พ.ศ. 2428 ศูนย์กลางการศึกษาอยู่ในชุมชน มีวัด บ้าน ร่วมกันจัดการศึกษา ไม่มีกฎเกณฑ์ระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน แต่เป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในสังคม นั้น ๆ พ.ศ. 2428 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาที่มีระเบียบปฏิบัติที่แน่นอนมากขึ้น และในปี พ.ศ. 2452 ได้แต่งตั้งกรรมการตำบล ประกอบด้วย กรรมการ 3 คน คือ กำนัน หรือหัวหน้าตำบล 1 คน เจ้าอธิการวัด ซึ่งเป็นเจ้าคณะหมวดในตำบล 1 รูป และแพทย์ประจำตำบล 1 คน มีหน้าที่จัดตั้งโรงเรียน ทำนุบำรุง หาเด็กเข้าเรียนหาครูมาสอน ในโรงเรียน เรียกโรงเรียนที่ตั้งขึ้นนี้ว่า โรงเรียนประชาบาล ซึ่งดำรงอยู่ได้โดยอาศัยทุนทรัพย์ของประชาชน

พ.ศ. 2524 มีการประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา พุทธศักราช 2525 โดยมีสาระสำคัญที่กำหนดแนวทางการสรรหา จำนวน คุณสมบัติ วาระและการพ้นตำแหน่ง รวมทั้งได้กำหนดบทบาทหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน

พ.ศ. 2539 กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้มีระเบียบกระทรวงศึกษาว่าด้วยคณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษา พุทธศักราช 2539 เนื่องจากมีข้อมูลจากผลการวิจัยมากมายยืนยันว่า การดำเนินการของคณะกรรมการสถานศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษายังไม่เกิดผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งความพร้อมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษา

ในโรงเรียน ความพึงพอใจในผลงานของตนเอง การให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางในการพัฒนา เป็นต้น ประกอบกับมีกระแสความต้องการให้คณะกรรมการประจำโรงเรียน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากขึ้น

พ.ศ. 2550 มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2539 เพื่อให้เกิดผลการดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้จัดการประชุมทางไกล เรื่องบทบาท คณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา ตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ซึ่งเป็นการประชุมสัมมนาผู้บริหาร โรงเรียนและประธานคณะกรรมการ โรงเรียนพร้อมกันทั่วประเทศ ผ่านทางวิทยุโทรทัศน์ ประเทศไทย ช่อง 11 และมีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ที่มีการถ่ายทอดเสียงทั่วประเทศ เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2541 หลังจากคณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษา ได้มีส่วนในการจัดการศึกษาร่วมกับ โรงเรียนได้มีการจัดการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินงาน และมีผลการดำเนินงานมากมาย ผลจากการวิจัยมีหลายประการ ที่น่าสนใจ คือ การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ โรงเรียนในส่วน โครงสร้างของคณะกรรมการ โรงเรียน เป็นไปตามระเบียบที่กำหนดไว้ แต่การดำเนินงานของคณะกรรมการยังเน้นด้านการสนับสนุน การดำเนินงานของโรงเรียนมากกว่าการกำหนดนโยบายและการร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอน จากผลการวิจัยดังกล่าว ประกอบกับมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นหลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน การกระจายอำนาจในการจัดการศึกษา รวมทั้งการพัฒนาองค์กรชุมชนให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ และสามารถจัดการศึกษาในชุมชนได้ ทำให้กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2543 ที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคคลในชุมชนหลายฝ่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมกับ โรงเรียนในการจัดการศึกษาของชุมชนและเป็นระเบียบคณะกรรมการสถานศึกษาฉบับแรก ที่กำหนดให้ ผู้หญิงสามารถเข้ามามีบทบาทในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ทำให้ผู้หญิงมีโอกาสมากขึ้นในการทำงานเพื่อชุมชนและ โรงเรียนรวมทั้งทำให้คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทมากขึ้นในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น และจะมีบทบาทมากขึ้น ตามลำดับ โดยเฉพาะการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ยิ่งเต็มรูปแบบ ในปี พ.ศ. 2545

อย่างไรก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาตินับเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่เห็นความสำคัญของคณะกรรมการ โรงเรียน และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามา มีบทบาทในการจัดการศึกษามากที่สุด นับแต่ครั้งที่เป็นการศึกษาประชาบาล หรือการศึกษาของ

ประชาชนใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเป็นผู้เข้ามามีส่วนร่วมกับการจัดการศึกษา ต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียน พ.ศ. 2539 ก็มีคณะกรรมการโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมกับการจัดการศึกษา และปัจจุบันเมื่อมีการประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมากขึ้น การจัดการศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงนับวันแต่จะมีมากและเพิ่มพูนขึ้นตามลำดับ

บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 ก, หน้า 28-38) สถานศึกษาเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยบุคคลทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายมาตรฐานในการบริหารจัดการทางการศึกษา ทั้งนี้การดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จนั้น สถานศึกษาและคณะกรรมการต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ของกันและกัน ควรมีรูปแบบ วิธีการทำงานที่ประสานสอดคล้องกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการศึกษา ให้บรรลุผลตามที่ร่วมกันกำหนดขึ้น

บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนบริบทและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น
2. จัดตั้งงบประมาณ และรับผิดชอบค่าใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา
3. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของนักเรียน ชุมชนและท้องถิ่น
4. จัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสมและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
5. ออกระเบียบข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด
6. กำกับ ติดตาม ประเมินผลงานตามแผนงาน โครงการและประเมินผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการพิจารณาความดีความชอบ การพัฒนา และการดำเนินการทางวินัยกับครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

7. ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา

8. จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ความร่วมมือในการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งการรายงานผลการประเมินต่อคณะกรรมการสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

9. ส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชนและสร้างความสัมพันธ์กับสถานศึกษาและสถาบันอื่นในชุมชน และท้องถิ่น

10. ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการภายในสถานศึกษาหรือตามที่ได้รับมอบหมาย และตามที่กฎหมายกำหนด

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมกิจการของสถานศึกษา ตามมาตราที่ 26 แห่งร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ให้คณะกรรมการสถานศึกษามีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา สรุปอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดังนี้

1. กำกับการดำเนินกิจการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎระเบียบประกาศ คำสั่ง และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

2. ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการ กิจการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา

3. มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา กำหนด

4. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ เป็นต้น กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษากับคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อาจแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ 1) กำกับ 2) ส่งเสริม สนับสนุน และ 3) มีอำนาจอื่นตามที่กฎหมาย กฎระเบียบ ประกาศ เป็นต้น กำหนด ซึ่งมีกรอบในการดำเนินงานดังนี้

4.1 อำนาจหน้าที่ในการกำกับ หมายถึง การกำกับให้สถานศึกษาดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ให้สอดคล้องกับกฎหมาย

กฎระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจหน้าที่ในการกำกับ การดำเนินงานของ
สถานศึกษา หากสถานศึกษาดำเนินการไม่สอดคล้อง หรือไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย
ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และ นโยบายดังกล่าว คณะกรรมการสถานศึกษาต้องแจ้งให้สถานศึกษา
ดำเนินการ หากสถานศึกษายังไม่ดำเนินการคณะกรรมการต้องเสนอความเห็นไปยังกรรมการ
ตัดสิน (เป่านกหวีด) ซึ่งได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพิจารณาสั่งการหรือแจ้งสำนักงาน
คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน สั่งการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

4.2 อำนาจในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษา
มีความเข้มแข็ง บริหารงานอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ สามารถให้บริการการศึกษา แก่เยาวชน
และประชาชน ได้อย่างกว้างขวางทั่วถึง และจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ ศรัทธา
เชื่อถือของประชาชน ชุมชนและท้องถิ่น

4.3 อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครูและบุคลากร
ทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษา อำนาจหน้าที่ในส่วนนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วย
ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.4 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ เป็นต้น กำหนดให้เป็นอำนาจ
ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจากบทบาทและอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาและ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดังกล่าว อาจเปรียบเทียบหน้าที่ ดังตารางต่อที่ 1

ตารางที่ 1 บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
(กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 ก)

บทบาทหน้าที่ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	บทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
1. ด้านวิชาการ	1. ด้านวิชาการ
1.1 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกัน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและ ความต้องการของผู้เรียนชุมชนและท้องถิ่น	1.1 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะในการพัฒนา หลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและ ความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น
1.2 จัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสมและ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ตลอดจนการปรับปรุงและ พัฒนาการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	1.2 ให้ข้อเสนอแนะ และส่งเสริมสนับสนุน ในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ฯลฯ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง
1.3 จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา และรายงานผลการประเมิน ให้คณะกรรมการสถานศึกษารับทราบ	1.3 รับทราบ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การจัดระบบและการดำเนินการตามระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. ด้านงบประมาณ	2. ด้านงบประมาณ
2.1 จัดตั้งและรับผิดชอบการใช้จ่ายงบประมาณ ของสถานศึกษา ตามที่กฎหมายระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด	2.1 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้ง และการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา
2.2 ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติ ฯลฯ เกี่ยวกับการบริหาร การเงินและการจัดการรายได้จากทรัพย์สิน ของสถานศึกษาทั้งนี้ ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด	2.2 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ ในการออก ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติ ฯลฯ เกี่ยวกับการบริหารการเงินและ การจัดการรายได้จากทรัพย์สินของ สถานศึกษาทั้งนี้ ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด

ตารางที่ 1 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	บทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2.2 ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศและ แนวปฏิบัติ ฯลฯ เกี่ยวกับการบริหารการเงิน และการจัดหารายได้จากทรัพย์สินของ สถานศึกษาทั้งนี้ ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด	2.2 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ ในการออก ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติ ฯลฯ เกี่ยวกับการบริหารการเงินและ การจัดหารายได้จากทรัพย์สินของ สถานศึกษาทั้งนี้ ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	3. ด้านการบริหารงานบุคคล
3.1 ดำเนินการตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กำหนด	3.1 ปฏิบัติตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. ด้านการบริหารทั่วไป	4. ด้านการบริหารทั่วไป
4.1 จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของ สถานศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบายและ แผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้ง ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น	4.1 ให้ความเห็น เสนอแนะ และให้คำปรึกษา ในการจัดทำนโยบายแผนพัฒนาการศึกษา ของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบาย และแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น
4.2 ดำเนินการและกำกับ ติดตามและประเมินผล ตามแผนงาน โครงการของสถานศึกษา	4.2 รับทราบ ให้ความเห็น และข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษา และกิจการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ นโยบายและแผน ของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้ง ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

ตารางที่ 1 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	บทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
<p>4.3 ระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษา รวมทั้ง ปกครอง ดูแล บำรุง รักษา ใช้ และจัดหา ผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ เป็นต้น กำหนด</p>	<p>และรายงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อสถานศึกษาไม่ปฏิบัติตามที่ตามกฎหมาย ระเบียบประกาศคำสั่ง ตลอดจนนโยบายและ แผน ของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาและความต้องการของ ชุมชนและท้องถิ่น</p> <p>4.3 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ ประสานส่งเสริม สนับสนุนเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อ การศึกษา รวมทั้งปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหา ผลประโยชน์ จากทรัพย์สิน ของสถานศึกษาตามที่ กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ เป็นต้น กำหนด</p>
<p>4.4 ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ แนวปฏิบัติ เป็นต้น ในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด</p>	<p>4.4 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และให้คำปรึกษา ในการออกระเบียบ ข้อบังคับประกาศ แนวปฏิบัติ เป็นต้น ในการดำเนินงานด้าน ต่าง ๆ ของสถานศึกษา ตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด</p>
<p>4.5 ส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชนและสร้าง ความสัมพันธ์กับสถาบันอื่นในชุมชนและ ท้องถิ่น</p>	<p>4.5 ให้ความเห็นข้อเสนอแนะ ในการส่งเสริม ความเข้มแข็งในชุมชนและสร้างความสัมพันธ์ กับสถาบันอื่นในชุมชนและท้องถิ่น</p>
<p>4.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการของ สถานศึกษาหรือตามที่ได้รับมอบหมายและ ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ เป็นต้น</p>	<p>4.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการของ สถานศึกษาหรือตามที่ได้รับมอบหมายและ ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ เป็นต้น กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>

ในกรณีที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นว่าการดำเนินงานของสถานศึกษา ไม่สอดคล้องหรือไม่ปฏิบัติตาม กฎหมาย กฎระเบียบ ประกาศ หลักเกณฑ์ นโยบายให้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอความเห็นดังกล่าว ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รับทราบเพื่อพิจารณาสั่งการให้สถานศึกษาปฏิบัติให้เป็นตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ฯลฯ ต่อไป

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ บุคคลที่มีความตั้งใจเสียสละและอุทิศตน เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาของชุมชนและท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 เป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บังคับบัญชา เหนือสถานศึกษาขึ้นไป หนึ่งระดับ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 สอดคล้องกับมาตรา 40 ของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของ สถานศึกษา ดังนี้

1. กำหนดนโยบาย แผนแม่บท และแผนพัฒนาของสถานศึกษานโยบาย และแผนพัฒนา สถานศึกษา เป็นเสมือน “เข็มทิศ” ที่จะนำพาสถานศึกษาไปเป้าหมายปลายทางของความสำเร็จ ดังนั้นเพื่อให้แผนพัฒนาสถานศึกษามีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น คณะกรรมการ สถานศึกษาจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเสนอปัญหา และความต้องการของท้องถิ่นได้ เป็นอย่างดี ดังนี้

1.1 ศึกษาหาความรู้และทำความเข้าใจเรื่อง การวางแผนและการจัดทำแผนพัฒนา การศึกษา จากเอกสารและแหล่งความรู้ต่าง ๆ

1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำร่างนโยบาย และแผนพัฒนาการศึกษา ของสถานศึกษา

1.3 พิจารณากำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

2. ให้ความเห็นชอบของแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาก่อนสิ้นปีงบประมาณ สถานศึกษานำนโยบาย และแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษามาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อใช้เป็นกรอบการปฏิบัติงาน ในปีงบประมาณต่อไป ซึ่งแผนปฏิบัติการดังกล่าว จะต้องได้รับความเห็นชอบ จากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามกรอบปฏิบัติงานดังนี้

2.1 ศึกษา นโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

2.2 พิจารณาเห็นชอบแต่งตั้งอนุกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของ สถานศึกษา

2.3 พิจารณาให้ความเห็นชอบของแผนปฏิบัติการประจำปี

2.4 ให้การสนับสนุนการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา

2.5 กำกับติดตามการดำเนินการตามแผนของสถานศึกษา

3. ให้ความเห็นชอบในการจัดทำหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ คณะกรรมการสถานศึกษาจะช่วยเสนอแนะความต้องการของท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี จึงควรมีบทบาทดังนี้

3.1 ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการภูมิปัญญา ท้องถิ่นและนำ เสนอให้สถานศึกษา ไว้ใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำสาระหลักสูตร

3.2 พิจารณาให้ความเห็นชอบในสาระหลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำ

3.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษา ได้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. กำกับและติดตาม การดำเนินการตามแผนของสถานศึกษาการดำเนินการตามแผนของสถานศึกษา ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาเมื่อสถานศึกษาดำเนินการไปแล้ว ผลของการดำเนินการเป็นอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ เป็นเรื่องที่คณะกรรมการสถานศึกษาต้องรับรู้ เพื่อจะได้เข้ามาช่วยสนับสนุนหรือแก้ปัญหา ให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษา สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาจึงควรมีบทบาท ดังนี้

4.1 ศึกษาแนวทางการดำเนินการ และปฏิทินการปฏิบัติงาน ตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา

4.2 รับทราบรายงานผลการปฏิบัติงาน ตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา รวมทั้งให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

4.3 ติดตาม ดูแล ช่วยเหลือแก้ปัญหาและส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถ ดำเนินการ จัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

4.4 การส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างทั่วถึง มีคุณภาพได้มาตรฐาน

5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างทั่วถึงมีคุณภาพได้มาตรฐาน คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นบุคคลที่อยู่ในท้องถิ่น มีความใกล้ชิดกับผู้ปกครองของนักเรียน รู้สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นเป็นอย่างดี สามารถร่วมกับ

สถานศึกษากำหนด แนวทางที่จะทำให้เด็กทุกคน ได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง และได้เรียนอย่างมีคุณภาพจึงควรกำหนดบทบาทสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา ดังนี้

5.1 ร่วมและสนับสนุนการดำเนินการ ในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของเด็กในเขตบริการของโรงเรียน

5.2 ประสานความร่วมมือสร้างความเข้าใจกับประชาชนทั่วไป และผู้ปกครองนักเรียนเพื่อให้เห็นความสำคัญในการศึกษา

5.3 สนับสนุนช่วยเหลือ เด็กที่ขาดแคลน หรือมีความต้องการช่วยเหลือเป็นพิเศษ ให้สามารถได้เรียนจนจบหลักสูตร

6. ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพสิทธิและความเสมอภาคในการที่เด็กทุกคนจะได้รับการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเด็กที่มีความพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กทุกคนจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา ควรทำหน้าที่ดังนี้

6.1 ศึกษาข้อมูลเด็กที่มีความพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในท้องถิ่น เพื่อเสนอข้อมูลให้กับสถานศึกษา

6.2 สนับสนุนสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นสื่อเครื่องมือ อุปกรณ์การเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับสถานศึกษาเพื่อช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษในลักษณะต่าง ๆ

6.3 สนับสนุน ส่งเสริมเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

7. สนับสนุนและมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษากระทรวงได้กระจายอำนาจและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ งบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปให้กับสถานศึกษาดำเนินการได้เกิดความคล่องตัวมากขึ้นคณะกรรมการสถานศึกษา ในฐานะที่เป็นผู้กำหนดนโยบายในการบริหารงานของสถานศึกษา ข้อเสนอแนะในการบริหารงานทั้ง 4 ด้านของสถานศึกษา จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะนำไปสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา จึงควรกำหนดบทบาทหน้าที่ดังนี้

7.1 เสนอแนวทางในการบริหารและจัดการในด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไปของสถานศึกษา

7.2 ร่วมเป็นคณะทำงาน ในส่วนที่เกี่ยวกับภารกิจ ของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

8. ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษาตลอดจนเป็นวิทยากรภายนอกและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาการของนักเรียนทุกวัย รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับของ บุคคลในท้องถิ่น เป็นผู้ที่สามารถช่วยระดมทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งภายในท้องถิ่นและนอกท้องถิ่น เข้ามาช่วยในการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี รวมทั้งสามารถที่จะเข้ามาช่วยส่งเสริม สร้างการพัฒนาของนักเรียนได้ในหลาย ๆ ด้าน จึงควรมีบทบาทดังนี้

8.1 ร่วมกำหนดแนวทางในการระดมทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในท้องถิ่น เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา

8.2 ส่งเสริมการใช้วิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ด้านวิชาชีพ ในท้องถิ่น มาให้ความรู้กับนักเรียน โดยจัดหาและเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นวิทยากรภายนอก

8.3 สนับสนุนการจัดกิจกรรม เพื่อสืบสานจารีตประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมของ ท้องถิ่นและของชาติ โดยร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินการ

9. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับ องค์กรทั้ง ภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนและมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชน และท้องถิ่นคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นผู้แทนของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ บทบาทในฐานะกรรมการสถานศึกษาจะทำหน้าที่ ตัวแทนของ สถานศึกษาเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประชาชน หรือองค์กรต่าง ๆ ให้เห็นความสำคัญของ สถานศึกษา และนำสถานศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี บทบาทหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาและสถานศึกษา ดังนี้

9.1 ประสานกับประชาชน และองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนให้เข้ามามี ส่วนร่วมกันพัฒนา ปรับปรุงสถานศึกษา ให้มีความพร้อมที่จะเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชน และเป็นแหล่งที่จะให้บริการชุมชน

9.2 ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสถานศึกษาประสานกับชุมชนและองค์กรภายนอก ให้เห็นความสำคัญของสถานศึกษา และใช้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรชุมชน และเป็นแหล่ง บริการชุมชน

9.3 ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน และท้องถิ่น เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชน

10. ให้ความเห็นชอบ รายงานผลการดำเนินงานประจำปี ของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อ สาธารณชนคณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนรับผิดชอบในการดำเนินการของสถานศึกษาเมื่อสิ้นปี

สถานศึกษาจะต้องจัดทำรายงานการดำเนินงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษาให้ได้รับทราบและเห็นชอบรายงานต่อสาธารณชน ซึ่งสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา จึงมีบทบาทดังนี้

10.1 รับทราบและให้ความเห็นชอบ รายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา

10.2 เสนอแนะเพื่อปรับปรุง รายงานผลการดำเนินงานประจำปีให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นก่อนนำไปเผยแพร่ต่อสาธารณชน

11. แต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อดำเนินการตามระเบียบตามที่เห็นสมควร นอกจากคณะกรรมการสถานศึกษาแล้ว ยังมีผู้นำชุมชน หรือประชาชนในท้องถิ่นอีกไม่น้อยที่ยินดีจะเข้ามาช่วยในการพัฒนาสถานศึกษา ดังนั้น เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลดังกล่าวได้เข้ามามีส่วนร่วม คณะกรรมการสถานศึกษา จึงมีบทบาทสำคัญที่จะสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาและคณะอนุกรรมการสถานศึกษาเพื่อช่วยดำเนินการในภารกิจของคณะกรรมการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นได้ สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาจึงควรมีบทบาทดังนี้

11.1 พิจารณาแต่งตั้งที่ปรึกษา และ/ หรือคณะอนุกรรมการตามภารกิจของคณะกรรมการสถานศึกษาตามความจำเป็น และความเหมาะสม

11.2 ส่งเสริมสนับสนุนเป็นที่ปรึกษาให้คณะอนุกรรมการ ได้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มศักยภาพในการช่วยเหลือกิจกรรมของสถานศึกษา

12. ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย จากหน่วยงานต้นสังกัด ของสถานศึกษานั้น ๆ การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา นอกจากภารกิจที่ระเบียบกำหนดไว้ยังมีหลายสิ่งหลายอย่างที่มีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ ความร่วมมือได้รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการสถานศึกษา เช่น เรื่องนโยบาย หรือเรื่องเร่งด่วนที่หน่วยงานต้นสังกัด ได้แจ้งให้สถานศึกษาปฏิบัติ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ถ้าได้รับความร่วมมือได้รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการสถานศึกษา ก็จะทำงานในภารกิจของสถานศึกษา ประสบความสำเร็จลุล่วง สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาควรมีบทบาท ดังนี้

12.1 รับทราบให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานตามภารกิจที่หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้นมอบหมาย

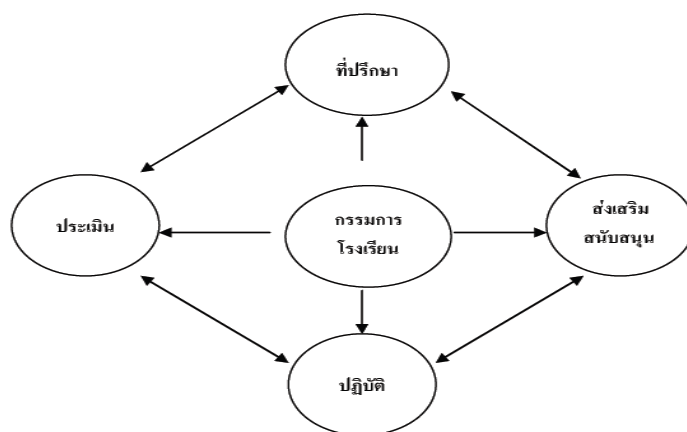
12.2 ให้ความร่วมมือ ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการในภารกิจที่สถานศึกษาจะต้องปฏิบัติตามงานที่ได้รับมอบหมายให้บังเกิดผลสำเร็จ

สรุปโดยทั่วไปแล้วคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะมีบทบาทหน้าที่ 3 ลักษณะ ดังนี้ คือ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 ก, หน้า 28-38)

1. บทบาทหน้าที่ที่สนับสนุนการศึกษาของโรงเรียนโดยทั่วไป
 - 1.1 เป็นตัวแทนแจ้งข่าวความเคลื่อนไหวของโรงเรียนในทางสร้างสรรค์ให้ประชาชนทั้งหลายได้รับรู้
 - 1.2 สร้างความเข้าใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ประชาชนในชุมชน พร้อมทั้งประสานงานให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน
 - 1.3 เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน
 - 1.4 ช่วยเหลือและประสานการช่วยเหลือกับชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาของนักเรียนหรือของโรงเรียน
2. บทบาทหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543
 - 2.1 กำหนดนโยบาย แผนแม่บทและแผนพัฒนาของโรงเรียน
 - 2.2 ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการของโรงเรียน
 - 2.3 ให้คำปรึกษาเสนอแนะแนวทาง และการมีส่วนร่วมในการบริหารการเงินและงบประมาณของโรงเรียน การแสวงหาและการให้สนับสนุนด้านการเงิน วัสดุครุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดกิจกรรมเสริมสร้างการพัฒนาของนักเรียนทุกด้านทั้งในและนอกโรงเรียน
 - 2.4 รับผิดชอบต่อความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนงานของโรงเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง
 - 2.5 ประสานงานกับองค์กร ในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน และเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อการพัฒนาโรงเรียนและให้มีการใช้บริการจากโรงเรียนให้โรงเรียนเป็นวิทยากรของชุมชนและร่วมพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น
 - 2.6 แต่งตั้งที่ปรึกษาและ/ หรือคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการสถานศึกษามอบหมาย
3. บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษากับการประกันคุณภาพโรงเรียนการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนหมายถึง การรับรองมาตรฐานของโรงเรียนว่า มีความพร้อมในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดไว้ดังนี้
 - 3.1 ให้คำปรึกษาและสนับสนุนการประกันคุณภาพโรงเรียนทั้งด้านปัจจัยการศึกษา กระบวนการบริหาร กระบวนการสอน กระบวนการนิเทศ และผลผลิตทางการศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการของท้องถิ่น

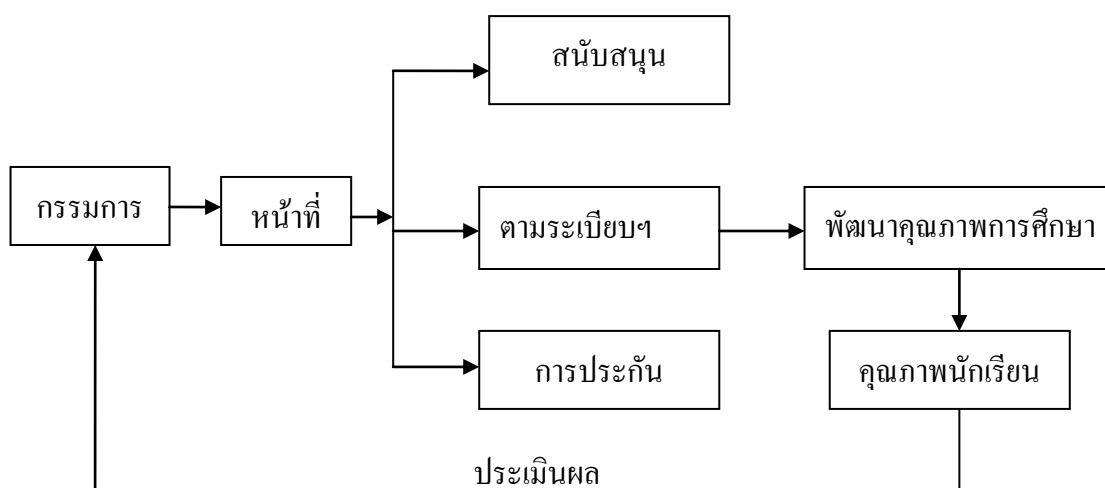
3.2 เสริมแรงจูงใจและผลักดันให้โรงเรียน เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยการสร้างกลไกในการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของโรงเรียนควบคู่กับการดูแลให้นักเรียนได้รับบริการการศึกษาตามศักยภาพของแต่ละคน

3.3 รับรองคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ จะเห็นได้ว่าบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษานั้น จะครอบคลุมการดำเนินงานของโรงเรียนทั้งด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน การปรับปรุง การพัฒนาโรงเรียนและการร่วมปฏิบัติภารกิจอื่น ๆ ของโรงเรียนอีกด้วย และจากการกรณีรัฐเป็นผู้กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาโดยผนวกกับสภาพสภาพความต้องการของชุมชนผ่านทางคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อกำหนดทิศทางการศึกษาของชุมชนในส่วนเกี่ยวกับโรงเรียน ครู หลักสูตรและการบริหาร โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ สร้างคุณลักษณะของนักเรียนที่สนองต่อความต้องการของชุมชนและนโยบายรัฐ

ภาพที่ 3 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียน (ภูวิน โภธิสาขา, 2542, หน้า 26)

การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 3 ลักษณะดังกล่าว ต่างมีเป้าหมายหลักร่วมกัน คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนและชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตการศึกษาของนักเรียนให้บรรลุผลตามเป้าหมายในหลักสูตรประถมศึกษา ซึ่งมีกระบวนการตามแผนภูมิ

ภาพที่ 4 กระบวนการพัฒนาการศึกษาของคณะกรรมการโรงเรียน (ประยูทธ เจริญชัยภูมิ, 2542, หน้า 43)

การปฏิบัติงานร่วมกันของคณะกรรมการและสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตามกฎกระทรวงที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2546 กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทน ศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุ และหรือองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการ และนอกจากนั้นยังได้กำหนดจำนวน คุณสมบัติ วิธีการสรรหา วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการด้วยความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นองค์คณะบุคคลที่ทำงานร่วมกับสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเอง เพื่อให้ได้ตามกรอบที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นความหลากหลายของบุคคลที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ จึงเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ สนับสนุนการศึกษาหน้าที่ตามระเบียบฯ พ.ศ. 2539 การประกันคุณภาพพัฒนาคุณภาพการศึกษาคุณภาพนักเรียนกรรมการ หน้าที่โรงเรียนประเมินผลบุคคลที่ได้เข้ารับการคัดเลือกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาดังนี้

ผู้แทนผู้ปกครอง เป็นผู้สะท้อนปัญหาและความต้องการด้านคุณภาพทางการศึกษาและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนทั้งในส่วนที่คาดหวังและสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นและร่วมมือกับครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้แทนครู เป็นผู้ที่มีความชำนาญ ในสายวิชาชีพครูมีความสำคัญต่อการนำเสนอข้อมูล ด้านกระบวนการเรียนรู้ ปัญหา และความต้องการสนับสนุน ช่วยเหลือ รวมทั้งรายงานผลการจัดการศึกษา

ผู้แทนองค์กรชุมชน เป็นผู้สะท้อนสภาพของปัญหาและความต้องการในการพัฒนา ผู้เรียนซึ่งเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของชุมชน และให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา ทั้งในด้านภูมิปัญญา ท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้

ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้สะท้อนสภาพของปัญหาและความต้องการ ที่ครอบคลุมทั้งที่เขตพื้นที่บริการของสถานศึกษาและมีความสำคัญต่อสถานศึกษาอย่างยิ่งในเรื่อง การขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณ ทรัพยากรทางการจัดการศึกษาและเชื่อมโยงแผนพัฒนา การศึกษากับแผน พัฒนาท้องถิ่น

ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา เป็นผู้ที่สะท้อนภาพของความรัก ความศรัทธา ความภาคภูมิใจต่อสถาบันการศึกษาที่ตนได้รับการศึกษา ช่วยบรรเทาภาระของสถาบันไปสู่ ศิษย์รุ่นหลังให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาเช่นกัน

ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ เป็นผู้นำเสนอและ เติมเต็มข้อมูลด้านคุณธรรม จริยธรรมตามหลักธรรมของศาสนาซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการจัด การเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีของสังคม

ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ที่จะช่วยเสริมให้ สถานศึกษาจัดการศึกษาให้ครอบคลุมในทุก ๆ ด้านอย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ทำให้ สถานศึกษามีความเข้มแข็งและมีการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะกรรมการและเลขานุการซึ่งเป็นสัญลักษณ์ ของสถานศึกษา เป็นบุคคลสำคัญที่จะสะท้อนภาพของการบริหารจัดการ ผู้ช่วยเหลือให้คำปรึกษา สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นการทำงาน ทบทวนรายงาน สะท้อนความคิด เปิดโอกาสให้ผู้แทนแต่ละกลุ่มได้แสดง บทบาทอย่างเต็มที่ จัดเตรียมการประชุม บันทึกการประชุม รายงานผลการประชุม และสนับสนุน ด้านอุปกรณ์ ห้องประชุม วัสดุใช้สอย ฯลฯ รวมทั้งการพิจารณานามติ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ จากที่ประชุมไปสู่การปฏิบัติคั้งนั้นคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นองค์คณะบุคคล ในการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมจึงต้องอาศัยผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในสาขาหลากหลาย และเข้าใจการศึกษา มีความมุ่งมั่น มีเวลาที่จะอุทิศแรงกายแรงใจพัฒนาสถานศึกษาของชุมชนให้มี คุณภาพและได้มาตรฐานตามที่ชุมชน สังคม และประเทศชาติต้องการ ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชน สังคม เข้มแข็งและประเทศชาติก้าวหน้าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากอดีตถึงปัจจุบันสภาพ

การเป็นองค์คณะบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการบริหารจัดการแบบองค์คณะบุคคลในระดับสถานศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังขาดความชัดเจนเรื่องบทบาทหน้าที่ว่าตนเองจะทำอะไร ทำอย่างไร และทำเพื่ออะไร
2. บุคคลที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการส่วนใหญ่ได้รับการร้องขอจากสถานศึกษามากกว่าได้รับการคัดสรรจากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง ทำให้ขาดความกระตือรือร้นในการทำหน้าที่ของคณะกรรมการ
3. วิธีการทำงานร่วมกันของคณะกรรมการยังขาดทักษะ และประสบการณ์ เช่น ทักษะร่วมประชุมตัดสินใจ เป็นต้น
4. สถานศึกษาส่วนหนึ่งยังคิดว่าคณะกรรมการฯ เป็นเพียงผู้สนับสนุนด้านทรัพยากรทางการศึกษามากกว่าเป็นผู้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน ร่วมรับผลที่เกิดขึ้น
5. กรรมการสถานศึกษาส่วนหนึ่งยังคิดว่า การบริหารจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเพียงที่ปรึกษาหรือเป็นผู้ปฏิบัติตามการร้องขอจากสถานศึกษา
6. กรรมการสถานศึกษาแต่ละคนมีภาระงานมาก การประชุมจึงขาดความต่อเนื่อง และความพร้อมเพียง
7. ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารขาดคุณภาพ จึงเป็นจุดอ่อนที่สำคัญของการบริหารจัดการข้อมูลนำไปใช้ในการพิจารณาของคณะกรรมการเพื่อการตัดสินใจ การแก้ปัญหา หรือพัฒนางานการศึกษา ส่วนใหญ่จึงอยู่บนพื้นฐานของความรู้สึก และประสบการณ์เดิม
8. ในอดีตสถานศึกษาขาดความคล่องตัวในการบริหาร ปัจจุบันสถานศึกษาเป็นนิติบุคคล มีความคล่องตัวสูง สามารถบริหารกิจการได้ด้วยตนเอง แต่กรรมการสถานศึกษาบางส่วนยังขาดความชัดเจนในบทบาทที่ต้องมีการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนจากคณะกรรมการสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม ทัศนคติคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในความคาดหวังของการปฏิรูปการศึกษา การกำกับ สนับสนุนและส่งเสริมกิจการของสถานศึกษาเป็นบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภายใต้กรอบของกฎหมายที่กำหนด เป็นภารกิจหลักของ การทำงานร่วมกับสถานศึกษามนุษยชาติผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาร่วมกัน ดังนั้น ความคาดหวังที่มีต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปได้ดังนี้

8.1 มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการทำงานร่วมกับสถานศึกษา และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

8.2 มีความกระตือรือร้น เต็มใจ อุทิศ ทุ่มเทและเสียสละเวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา ร่วมกับสถานศึกษา

8.3 มีปฏิสัมพันธ์ที่เคารพสิทธิพื้นฐานซึ่งกันและกัน

8.4 ยอมรับความสามารถของบุคคลที่มีความแตกต่างกัน

บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาต่อการส่งเสริมภารกิจของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการซึ่งเป็นองค์คณะบุคคลทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายมาตรฐานในการบริหารจัดการทางการศึกษา ทั้งนี้ การดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จนั้น สถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีรูปแบบ วิธีการทำงานที่ประสานสอดคล้องกัน โดยมีจุดหมายเพื่อการพัฒนาการศึกษา ให้บรรลุตามผลที่ร่วมกันกำหนดขึ้น โดยในส่วนของสถานศึกษาควรมีบทบาทในการส่งเสริมภารกิจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จะเข้าร่วมสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าในกิจการของสถานศึกษา ดังนี้

1. ความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาเป็นเรื่องใหม่ กรรมการสถานศึกษาบางท่านอาจไม่เข้าใจบทบาทตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งของตน และของสถานศึกษา ในระยะเริ่มแรกจำเป็นต้องจัดประชุมทำความเข้าใจในบทบาทของแต่ละฝ่ายร่วมกัน

2. สร้างความตระหนักต่อบุคลากรและชุมชน ถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อพัฒนาองค์คณะบุคคลและสถานศึกษาสู่คุณภาพที่คาดหวัง

3. จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย และแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยทบทวนสาระของแผนพัฒนาร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อปรับให้เกิดเป็นแผนร่วมของสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษา

4. จัดทำรายละเอียดงบประมาณและรับผิดชอบการจ่ายงบประมาณของสถานศึกษา โดยเสนอขอรับคำแนะนำจากคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อการปรับขยายทิศทางและรูปแบบวิธีการระดม และใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

5. จัดทำรายละเอียด แผนงาน โครงการ และประมาณการค่าใช้จ่าย ที่จะระดมทุนจากผู้ปกครอง เพื่อขอรับความเห็นและข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการสถานศึกษา
 6. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อรับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้เหมาะสม
 7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ บรรยากาศสิ่งแวดล้อมทางวิชาการที่เหมาะสม และเอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ ทั้งนี้ ควรรายงานให้คณะกรรมการสถานศึกษารับทราบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อการร่วมคิด ร่วมพัฒนา ร่วมรับผิดชอบ และร่วมภาคภูมิใจ
 8. ออกระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ
 9. จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ความร่วมมือในการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานภายนอก รวมทั้งการรายงานผลการประเมินต่อคณะกรรมการสถานศึกษา
 10. จัดและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร เพื่อให้เป็นฐานการตัดสินใจแก้ปัญหาหรือพัฒนาการศึกษาาร่วมกัน และจัดซึ่งการใช้ความคิดเห็น บนความรู้สึกและประสบการณ์
 11. พัฒนาปรับปรุง ระบบสื่อสารระหว่างบุคคล ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้เหมาะสม เพื่อให้คณะกรรมการและบุคลากรได้มีโอกาสสื่อความหมายทั้งทางตรงและทางอ้อม จนสามารถทำความเข้าใจในข้อมูล เหตุผลต่าง ๆ นำไปสู่การพัฒนากิจการสถานศึกษาร่วมกันได้
 12. แต่งตั้ง มอบหมายให้มีคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อสนองตอบต่อการพัฒนางานคณะกรรมการสถานศึกษา และการนำมติที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษามาขยายผลสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ
 13. รายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาตามความเหมาะสม
 14. เสนอแผนการประชุมคณะกรรมการให้มีความต่อเนื่อง จัดระเบียบวาระการประชุม นำเสนอประธานกรรมการสถานศึกษา และดำเนินการสนับสนุนการประชุม ตั้งแต่การเตรียมการก่อนประชุม ระหว่างประชุม สรุปรายงานการประชุม และแจ้งรายงานการประชุมอย่างระบบ
- แนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันของสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**
- ในการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา ควรมีการทำความเข้าใจตั้งแต่เริ่มแรกของการทำงานร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อให้ทั้งสองฝ่าย ได้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา คือ “ผู้เชื่อมโยง” ระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในคณะกรรมการและเลขานุการ กับสถานศึกษาในฐานะผู้บริหาร

ดังนั้น ผู้บริหารจึงเป็นผู้ประสานการดำเนินงานต่าง ๆ โดยคำนึงถึงข้อคิด ความเห็น
และมติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรเข้าใจบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือกำกับ และส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา และปฏิบัติตาม
บทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ หากมีข้อเสนอแนะใด ๆ ควรนำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วสรุปผลเป็นมติที่ชัดเจน ซึ่งเมื่อได้มติแล้ว ประธานก็จะมอบให้ผู้บริหาร
สถานศึกษา นำไปสู่การพิจารณาดำเนินการของสถานศึกษาสำหรับบทบาทในการ “กำกับ”
ควรเป็นการปฏิบัติงานตามที่สถานศึกษาได้ทำแผนการดำเนินงาน ให้สอดคล้องกับกฎหมาย
และแนวนโยบายของหน่วยเหนือ หรือตามมติที่กำหนดร่วมกัน โดยไม่ควรกำกับการทำงานของ
ผู้บริหาร ครู อาจารย์ คือ ไม่แสดงบทบาทเป็นผู้บังคับบัญชาเสียเองในการรับทราบผลการดำเนินการ
ควรดูเป็นภาพรวมของสถานศึกษาว่า ผลการดำเนินงาน ทั้งระหว่างดำเนินการสิ้นปีงบประมาณ
และสิ้นปีการศึกษา เพื่อนำไปสู่การพิจารณาปรับปรุง พัฒนากิจการของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ
ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลยิ่งขึ้นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้อง “ไม่สั่งการ”
ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมไปยังบุคคลอื่นได้แก่ ครู หรือบุคลากรในสถานศึกษา เพราะอำนาจ
การสั่งการ เป็นของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะรับผิดชอบการนำข้อคิด ข้อเสนอแนะ และมติของ
คณะกรรมการสถานศึกษาไปสู่ การปฏิบัติจากบทบาทหน้าที่ดังกล่าวนี้ คณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน อาจมีส่วนร่วมกับการศึกษาในกระบวนการ และขั้นตอนต่าง ๆ ในกิจการของ
สถานศึกษา โดยร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผล และร่วมประเมินผลการจัดการศึกษาของ
สถานศึกษา ร่วมกับคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง สมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่า
องค์กรชุมชน และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การบริหารงานโรงเรียน

การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนตามคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็น
นิติบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 ก, หน้า 32-73) ออกเป็น 4 งาน ดังนี้ โดยแบ่งภาระงานดังนี้

1. การบริหารวิชาการ

แนวคิดงานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจ
ในการบริหารจัดการ ไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการ

ได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง ในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมี คุณภาพและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการ ฯ ได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น
2. เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาตนเอง และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก
3. เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการจัดปัจจัย เกื้อหนุนการพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ
4. เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาและของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง

ขอบข่าย/ ภารกิจ

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

1.1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 สาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น

1.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

1.4 นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม

1.5 นิเทศการใช้หลักสูตร

1.6 ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

1.7 ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

แนวทางการปฏิบัติ

2.1 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

2.3 จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน หรือแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

2.4 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

แนวทางการปฏิบัติ

3.1 กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา

3.2 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละรายวิชา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.3 ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติ และผลงาน

3.4 จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

3.5 พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

4.1 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหาร การจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ในภาพรวมของสถานศึกษา

4.2 ส่งเสริมให้ครู ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มสาระการเรียนรู้

4.3 ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงาน การวิจัย หรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานและสถาบันอื่น

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

5.1 ศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการบริหารงานวิชาการ

5.2 ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน

5.3 จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางาน
ด้านวิชาการ

5.4 ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม
และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล
ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

5.5 การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

แนวทางการปฏิบัติ

6.1 สำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา
ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง

6.2 จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว
องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง

6.3 จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และประสาน
ความร่วมมือสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
ในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน

6.4 ส่งเสริม สนับสนุนให้ครู ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ในการจัด
กระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

7. การนิเทศการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

7.1 จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา

7.2 ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย
และเหมาะสมกับสถานศึกษา

7.3 ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

7.4 ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการ
นิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนของสถานศึกษา

7.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายใน
สถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

8. การแนะแนวการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

8.1 จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการ และวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยง
กับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการเรียนการสอน

8.2 ดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา

8.3 ติดตามและประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษา
ในสถานศึกษา

8.4 ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ด้านการแนะแนว
การศึกษากับสถานศึกษา หรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

9.1 จัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา

9.2 กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐาน
การศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์และวิธี
การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

9.3 วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
ให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา

9.4 ดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพ
ภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

9.5 ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา และหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและ
พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพ
การศึกษา

9.6 ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของ
สถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

9.7 ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพ
การศึกษาในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

10. การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน

แนวทางการปฏิบัติ

10.1 การศึกษา สืบหาความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน

10.2 จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะ ทางวิชาการ เพื่อการพัฒนา
ทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น

10.3 การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา และที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

10.4 ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
แนวทางการปฏิบัติ

11.1 ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งบริเวณใกล้เคียง ภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา

11.2 สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

12.1 สำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

12.2 ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

12.3 จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

2. การบริหารงบประมาณ

แนวคิดการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านงบประมาณมีความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้
2. เพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ
3. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

ขอบข่าย/ ภารกิจ

1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ
 - 1.1 การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา
 - 1.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา
 - 1.3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของบประมาณ
2. การจัดสรรงบประมาณ
 - 2.1 การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา
 - 2.2 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ
 - 2.3 การโอนเงินงบประมาณ
3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
 - 3.1 การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
 - 3.2 การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
4. การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา
 - 4.1 การจัดการทรัพยากร
 - 4.2 การระดมทรัพยากร
 - 4.3 การจัดหารายได้และผลประโยชน์
 - 4.4 กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา
 - 4.5 กองสวัสดิการเพื่อการศึกษา
5. การบริหารการเงิน
 - 5.1 การเบิกเงินจากคลัง
 - 5.2 การรับเงิน
 - 5.3 การเก็บรักษาเงิน
 - 5.4 การจ่ายเงิน

- 5.5 การนำส่งเงิน
- 5.6 การกันเงินไว้เบิกเหลือมปี
- 6. การบริหารบัญชี
 - 6.1 การจัดทำบัญชีการเงิน
 - 6.2 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
 - 6.3 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน
- 7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์
 - 7.1 การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา
 - 7.2 การจัดหาพัสดุ
 - 7.3 การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง
 - 7.4 การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ

ขอบข่ายการดำเนินงานของสถานศึกษา

- 1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ
 - 1.1 การวิเคราะห์ และพัฒนานโยบายทางการศึกษา
แนวทางการปฏิบัติงาน

1.1.1 วิเคราะห์ทิศทางและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเหนือสถานศึกษา ได้แก่ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงศึกษาธิการ และแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1.2 ศึกษาข้อตกลงผลการปฏิบัติงานและเป้าหมายการให้บริการสาธารณะ ทูกระดับ ได้แก่ เป้าหมายการให้บริการสาธารณะ (Public service agreement: PSA) ข้อตกลงการจัดทำผลผลิต (Service delivery agreement: SDA) ข้อตกลงผลการปฏิบัติงานของเขตพื้นที่ และผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการ เพื่อให้บรรลุข้อตกลงที่สถานศึกษาทำกับเขตพื้นที่การศึกษา

1.1.3 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยการจัดและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาตามกรอบทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษา และตามความต้องการของสถานศึกษา

1.1.4 วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามข้อตกลงที่ทำกับเขตพื้นที่ การศึกษาด้านปริมาณ คุณภาพ เวลา ตลอดจนต้นทุน ซึ่งต้องคำนวณต้นทุนผลผลิตขององค์กร และผลผลิต งาน/ โครงการ

1.1.5 จัดทำข้อมูลสารสนเทศผลการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

1.1.6 เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศให้เขตพื้นที่การศึกษา และสาธารณสุขรับทราบ
กฎหมาย ระเบียบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545

- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

- หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์ หรือแผนพัฒนาการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนมีส่วนร่วม
ดำเนินการดังนี้

1.2.1 ทบทวนภารกิจจัดการศึกษาของสถานศึกษา และศึกษารายงานข้อมูล
สารสนเทศที่เกี่ยวข้อง

1.2.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่มีผลกระทบต่อจัดการศึกษา
(SWOT) และประเมินสถานภาพของสถานศึกษา

1.2.3 กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) และเป้าประสงค์ (Corporate
objective) ของสถานศึกษา

1.2.4 กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา

1.2.5 กำหนดผลผลิต (Outputs) ผลลัพธ์ (Outcomes) และตัวชี้วัดความสำเร็จ
(Key performance indicators: KPIs) โดยจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ

1.2.6 กำหนดเป้าหมายระยะปานกลางของผลผลิตในเชิงปริมาณ คุณภาพ
และผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่จะทำร่องเชื่อมกับเขตพื้นที่
การศึกษา

1.2.7 จัดทำรายละเอียดโครงสร้าง แผนงาน งาน/โครงการ และกิจกรรมหลัก

1.2.8 จัดให้รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงและนำเสนอ
ขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษา

1.2.9 เผยแพร่ประกาศต่อสาธารณชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง

กฎหมาย ระเบียบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไข

- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

1.3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของงบประมาณ

แนวทางการปฏิบัติ

1.3.1 จัดทำรายละเอียดแผนงบประมาณ แผนงาน งาน/ โครงการ ให้มีความเชื่อมโยงกับผลผลิตและผลลัพธ์ ตามตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษา พร้อมกับวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน งาน/ โครงการ เมื่อเขตพื้นที่การศึกษาแจ้งนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการจัดตั้งงบประมาณให้สถานศึกษาดำเนินการ

1.3.2 จัดทำ กรอบประมาณ การรายจ่ายระยะปานกลาง (Medium term expenditure framework: MTEF) โดยวิเคราะห์นโยบายหน่วยเหนือที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม วิเคราะห์ผลการดำเนินงานปีงบประมาณที่ผ่านมาของสถานศึกษา เพื่อปรับเป้าหมายผลผลิตที่ต้องการดำเนินการใน 3 ปีข้างหน้า พร้อมกับปรับแผนงาน งาน/ โครงการ และกิจกรรมหลัก ให้สอดคล้องกับประมาณรายได้ของสถานศึกษาทั้งจากเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ

1.3.3 จัดทำคำขอรับงบประมาณของสถานศึกษา และกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลาง (MTEF) เสนอต่อเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมสอดคล้องเงินนโยบาย

1.3.4 จัดทำร่างข้อตกลงบริการผลผลิต (ร่างข้อตกลงผลการปฏิบัติงาน) ของสถานศึกษาที่จะต้องทำกับเขตพื้นที่การศึกษาเมื่อได้รับงบประมาณ โดยมีเป้าหมายการให้บริการที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

กฎหมาย ระเบียบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

- ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2545
- ชุดปฏิบัติการจัดทำแผนกลยุทธ์และกรอบประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า

ระยะปานกลาง: กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา

2. การจัดสรรงบประมาณ

2.1 การจัดสรรงบประมาณภายในสถานศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

2.1.1 จัดทำข้อตกลงบริการผลผลิตของสถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อได้รับงบประมาณ

2.1.2 ศึกษาข้อมูลการจัดสรรงบประมาณที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแจ้งผ่านเขตพื้นที่การศึกษา แจ้งให้สถานศึกษาทราบในเรื่องนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการจัดสรรงบประมาณ

2.1.3 ตรวจสอบกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับจากหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรที่เขตพื้นที่การศึกษาแจ้ง ตลอดจนตรวจสอบวงเงินนอกงบประมาณที่ได้จากแผนการระดมทรัพยากร

2.1.4 วิเคราะห์กิจกรรมตามภารกิจงานที่จะต้องดำเนินการตามมาตรฐานโครงสร้างสายงาน และตามแผนงาน งาน/ โครงการของสถานศึกษา เพื่อจัดลำดับความสำคัญ และกำหนดงบประมาณ ทรัพยากรของแต่ละสายงาน งาน/ โครงการ ให้เป็นไปตามกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับ และวงเงินนอกงบประมาณตามแผนระดมทรัพยากร

2.1.5 ปรับปรุงกรอบงบประมาณรายจ่ายระยะปานกลาง (MTEF) ให้สอดคล้องกับกรอบวงเงินที่ได้รับ

2.1.6 จัดทำรายละเอียดแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ ซึ่งระบุแผนงาน งาน/ โครงการที่สอดคล้องวงเงินงบประมาณที่ได้รับและวงเงินนอกงบประมาณที่ได้ตามแผนระดมทรัพยากร

2.1.7 จัดทำขอร่างตกลงผลผลิตของหน่วยงานภายในสถานศึกษา และกำหนดผู้รับผิดชอบ

2.1.8 นำเสนอแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และร่างข้อตกลงผลผลิตขอความเห็นชอบคณะกรรมการสถานศึกษา

2.1.9 แจ้งจัดสรรวงเงินและจัดทำข้อตกลงผลผลิตให้หน่วยงานภายในสถานศึกษา รับผิดชอบไปดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ

กฎหมาย ระเบียบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2545

2.2 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ

แนวทางการปฏิบัติ

2.2.1 จัดทำแผนการใช้งบประมาณรายไตรมาส โดยกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานรายเดือนให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณแล้วสรุปแยกเป็นรายไตรมาส เป็นงบบุคลากร งบอุดหนุน งบลงทุน (แยกเป็นค่าครุภัณฑ์ และค่าก่อสร้าง) และงบดำเนินการ (ตามนโยบายพิเศษ)

2.2.2 เสนอแผนการใช้งบประมาณวงเงินรวมเพื่อขออนุมัติเงินประจำงวดเป็นรายไตรมาสผ่านเขตพื้นที่การศึกษาไปยังคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรวบรวมเสนอต่อสำนักงบประมาณ

2.2.3 เบิกจ่ายงบประมาณประเภทต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี และอนุมัติการใช้งบประมาณของสถานศึกษาตามประเภทและรายการตามที่ได้รับงบประมาณ

กฎหมาย ระเบียบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2545

2.3 การโอนเงินงบประมาณ

แนวทางการปฏิบัติ

การโอนเงิน ให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

3.1 การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

แนวทางการปฏิบัติ

3.1.1 จัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามการใช้เงินทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และแผนการใช้งบประมาณรายไตรมาส

3.1.2 จัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานตามข้อตกลง การให้บริการผลิตของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และแผนการใช้งบประมาณรายไตรมาส

3.1.3 จัดทำแผนการกำกับตรวจสอบติดตามและป้องกันความเสี่ยงสำหรับโครงการที่มีความเสี่ยงสูง

3.1.4 ประสานแผนและดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม และนิเทศให้เป็นไปตามแผนการตรวจสอบ ติดตามของสถานศึกษา โดยเฉพาะโครงการที่มีความเสี่ยงสูง

3.1.5 จัดทำข้อสรุปผลการตรวจสอบ ติดตาม และนิเทศ พร้อมทั้งเสนอข้อปัญหา ที่อาจทำให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้สถานศึกษาเร่งแก้ปัญหาได้ทันสถานการณ์

3.1.6 รายงานผลการดำเนินการตรวจสอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

3.1.7 สรุปข้อมูลสารสนเทศที่ได้และจัดรายงานข้อมูลการใช้งบประมาณ ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นรายไตรมาสต่อเขตพื้นที่การศึกษา

3.2 การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

แนวทางการปฏิบัติ

3.2.1 กำหนดปัจจัยหลักความสำเร็จ และตัวชี้วัด (Key performance indicators: KPIs) ของสถานศึกษา

3.2.2 จัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จของผลผลิตที่กำหนดตามข้อตกลงการให้บริการ
ผลผลิตของสถานศึกษา

3.2.3 สร้างเครื่องมือเพื่อการประเมินผล ผลผลิตตามตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนด
ไว้ตามข้อตกลงการให้บริการผลผลิตของสถานศึกษา

3.2.4 ประเมินแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
และจัดทำรายงานประจำปี

3.2.5 รายงานผลการประเมินต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและ
เขตพื้นที่การศึกษา

4. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

4.1 การจัดการทรัพยากร

แนวทางการปฏิบัติ

4.1.1 ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานภายในสถานศึกษา และสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่การศึกษารายการสินทรัพย์ของสถานศึกษาเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน

4.1.2 วางระบบการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกับบุคคลและหน่วยงาน
ทั้งภาครัฐและเอกชน

4.1.3 สนับสนุนให้บุคลากร และสถานศึกษาร่วมมือกันใช้ทรัพยากรในชุมชน
ให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

4.2 การระดมทรัพยากร

แนวทางการปฏิบัติ

4.2.1 ศึกษา วิเคราะห์กิจกรรมและภารกิจ งาน/ โครงการ ตามกรอบประมาณ
การระยะปานกลาง (MTEF) และแผนปฏิบัติการประจำปีที่มีความจำเป็นต้องใช้วงเงินเพิ่มเติม
จากประมาณการรายได้งบประมาณไว้ เพื่อจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมให้เป็นไปตาม
ความเร่งด่วนและช่วงเวลา

4.2.2 สืบหาข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษา
ตามเกณฑ์การรับทุนทุกประเภท ตั้งกรรมการพิจารณาคัดเลือกนักเรียนได้รับทุนการศึกษา
โดยตรวจสอบข้อมูลเชิงลึกพร้อมกับการจัดทำข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน

4.2.3 ศึกษา วิเคราะห์แหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน องค์กร และท้องถิ่นที่มี
ศักยภาพให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา ตลอดจนติดต่อประสานความร่วมมืออย่างเป็นทางการ

4.2.4 จัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษา โดยกำหนด
วิธีการ แหล่งการสนับสนุน เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และผู้รับผิดชอบ

4.2.5 เสนอแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษาต่อ
คณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อขอความเห็นชอบและดำเนินการในรูปคณะกรรมการ

4.2.6 เก็บรักษาเงินและเบิกจ่ายไปใช้ตามแผนปฏิบัติการประจำปีที่ต้องใช้วงเงิน
เพิ่มเติมให้เป็นไปตามระเบียบของทุนการศึกษาและระเบียบว่าด้วยเงินนอกงบประมาณทั้งตามวัตถุประสงค์
ประสงค์และไม่กำหนดวัตถุประสงค์

กฎหมาย ระเบียบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

4.3 การจัดการรายได้และผลประโยชน์

แนวทางการปฏิบัติ

4.3.1 วิเคราะห์ศักยภาพของสถานศึกษาที่ดำเนินการจัดการรายได้ และสินทรัพย์
ในส่วนที่จะนำมาซึ่งรายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษา เพื่อจัดทำทะเบียนข้อมูล

4.3.2 จัดทำแนวปฏิบัติ หรือระเบียบของสถานศึกษาเพื่อจัดการรายได้ และบริหาร
รายได้และผลประโยชน์ตามแต่ละสภาพของสถานศึกษาโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบ
ที่เกี่ยวข้อง

4.3.3 จัดการรายได้และผลประโยชน์ และจัดทำทะเบียนคุม เก็บรักษาเงินและ
เบิกจ่ายให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

กฎหมาย ระเบียบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

4.4 กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

4.4.1 สำรวจประเภทกองทุน และจัดทำข้อมูลยอดวงเงินและหลักเกณฑ์ของ
แต่ละกองทุน

4.4.2 สำรวจความต้องการของนักเรียนและคัดเลือกเสนอให้กู้ยืมตามหลักเกณฑ์
ที่กำหนด

4.4.3 ประสานการกู้ยืมกับหน่วยปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

4.4.4 สร้างความตระหนักแก่ผู้กู้ยืม

4.4.5 ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน

4.5 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

4.5.1 จัดระบบสวัสดิการเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไป
ตามกฎหมายทั้งการจัดหาและการใช้สวัสดิการเพื่อการศึกษา

4.5.2 วางระเบียบการใช้เงินสวัสดิการ

4.5.3 ดำเนินการจัดสวัสดิการให้เป็นไปตามระเบียบ

4.5.4 กำกับ ติดตาม ตรวจสอบให้เป็นไปตามระเบียบ

5. การบริหารการเงิน

การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงิน การโอนเงิน การกันเงินไว้เบิกเหลือในปี ให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

6. การบริหารการบัญชี

6.1 การจัดทำบัญชีการเงิน

แนวทางการปฏิบัติ

6.1.1 ตั้งยอดบัญชีระหว่างปีงบประมาณทั้งการตั้งยอดภายหลังการปิดบัญชีงบประมาณปีก่อน และการตั้งยอดก่อนปิดบัญชีปีงบประมาณปีก่อน

6.1.2 จัดทำกระดาษทำการ โดยปรับปรุงบัญชีเงินงบประมาณ โอนปิดบัญชีเงินนอก งบประมาณเข้าบัญชีทุน และบัญชีเงินรับฝากและเงินประกัน ตั้งยอดบัญชีสินทรัพย์ที่เป็นบัญชีวัสดุหรือ (บัญชีสินค้าคงเหลือ) และบัญชีสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน พร้อมทั้งจัดทำใบสำคัญการลงบัญชีทั่วไปโดยใช้จำนวนเงินตามรายการหลังการปรับปรุง

6.1.3 บันทึกเปิดบัญชีคงค้าง (พึงรับพึงจ่าย: Accrual basis) โดยบันทึกรายการด้านเดบิตในบัญชีแยกประเภท (สินทรัพย์และค่าใช้จ่าย) และบันทึกรายการด้านเครดิตในบัญชีแยกประเภท (หนี้สิน ทุน รายได้)

6.1.4 บันทึกบัญชีประจำวัน ให้ครอบคลุมการรับเงินงบประมาณ การรับรายได้ จากการขายสินค้าหรือการให้บริการ การรับเงินรายได้ การจ่ายเงินงบประมาณ การจ่ายเงินงบประมาณให้ยืม การจ่ายเงินนอกงบประมาณให้ยืม การซื้อวัสดุหรือสินค้าคงเหลือ เงินตรงจ่าย เงินมัดจำและค่าปรับ รายได้จากเงินกู้ของรัฐ สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน การรับเงินบริจาค การรับเงินรายได้แผ่นดิน การถอนเงินรายได้แผ่นดิน การเบิกเงินงบประมาณแทนกัน การจ่ายเงินให้หน่วยงานที่ปฏิบัติตามระบบควบคุมการเงิน การรับเงินความรับผิดชอบละเมิด

6.1.5 สรุปรายการบันทึกบัญชีทุกวันทำการสรุปรายการรับหรือจ่ายเงินผ่านไปบัญชีแยกประเภทเงินสด เงินฝากธนาคาร และเงินฝากคลัง สำหรับรายการอื่นและรายการในสมุดรายวัน ทั่วไปให้ผ่านรายการเข้าบัญชีแยกประเภท ณ วันทำการสุดท้ายของเดือน

6.1.6 ปรับปรุงบัญชี เมื่อสิ้นปีงบประมาณ โดยปรับรายการบัญชีรายได้จากงบประมาณค้างรับ ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย/รับที่ได้รับล่วงหน้า ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า/ รายได้ค้างรับ วัสดุหรือสินค้าที่ใช้ไประหว่างงวดบัญชี ค่าเสื่อมราคา/ ค่าตัดจำหน่าย ค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ

6.1.7 ปิดบัญชีรายได้และค่าใช้จ่ายเพื่อบันทึกบัญชีรายได้สูงกว่า (ต่ำกว่า) ค่าใช้จ่ายในงวดบัญชี และปิดรายการรายได้สูง(ต่ำกว่า)ค่าใช้จ่ายงวดบัญชี เข้าบัญชีรายได้สูง (ต่ำกว่า) ค่าใช้จ่ายสะสม แล้วให้ออนบัญชีรายได้แผ่นดินนำส่งคลัง เข้าบัญชีรายได้แผ่นดิน หากมียอดคงเหลือให้ออนเข้าบัญชีรายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง

6.1.8 ตรวจสอบความถูกต้องของตัวเงินสดและเงินฝากธนาคารตามรายงานคงเหลือประจำวัน และงบพิสูจน์ยอดฝากธนาคาร ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีแยกประเภททั่วไปและการตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีย่อยและทะเบียน

6.1.9 แก้ไขข้อผิดพลาดจากการบันทึกรายการผิดบัญชี จากการเขียนข้อความผิดหรือตัวเลขผิด จากการบันทึกตัวเลขผิดช่องบัญชีย่อยแต่ยอดรวมถูก โดยการขีดฆ่าข้อความหรือตัวเลขผิด ลงลายมือชื่อย่อกำกับพร้อมวันเดือนปีแล้วเขียนข้อความหรือตัวเลขที่ถูกต้อง

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

- หลักการนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ ฉบับที่ 2
- คู่มือแนวทางการปรับเปลี่ยนระบบบัญชีส่วนราชการจากเกณฑ์เงินสดเข้าสู่เกณฑ์

คงค้าง

6.2 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน

แนวทางการปฏิบัติ

6.2.1 จัดทำรายงานประจำเดือนส่งหน่วยงานต้นสังกัดสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และกรมบัญชีกลางภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป โดยจัดทำรายงานรายได้แผ่นดิน รายงานรายได้ และค่าใช้จ่าย รายงานเงินประจำงวด

6.2.2 จัดทำรายงานประจำปี โดยจัดทำงบแสดงฐานะการเงิน จัดทำงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน งบกระแสเงินสดจัดทำโดยวิธีตรง จัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงิน และจัดส่งรายงานประจำปีให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผ่านเขตพื้นที่การศึกษา และจัดส่งสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและกรมบัญชีกลางตามกำหนดระยะเวลาที่กำหนด

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

หลักการนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ ฉบับที่ 2

6.3 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

แนวทางการปฏิบัติ

จัดทำและจัดหาแบบพิมพ์ขึ้นใช้เองเว้นแต่เป็นแบบพิมพ์กลางที่เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจัดทำขึ้นเพื่อจำหน่ายแจก

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

หลักการนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ ฉบับที่ 2

7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

7.1 การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

7.1.1 ตั้งคณะกรรมการหรือบุคลากรขึ้นสำรวจวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน อาคาร และสิ่งก่อสร้างทั้งหมดเพื่อทราบสภาพการใช้งาน

7.1.2 จำหน่าย บริจาค หรือขายทอดตลาดให้เป็นไปตามระเบียบในกรณีทั้งหมดสภาพหรือไม่ได้ใช้ประโยชน์

7.1.3 จัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินที่เป็นวัสดุ ครุภัณฑ์ให้เป็นปัจจุบัน ทั้งที่ซื้อหรือจัดหาจากเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ ตลอดจนที่ได้จากการบริจาคที่ยังไม่ได้บันทึกคุมไว้ โดยบันทึกทะเบียนคุมราคา วันเวลาที่ได้รับสินทรัพย์

7.1.4 จัดทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุสำหรับที่ดิน อาคาร และสิ่งก่อสร้างในกรณีที่ยังไม่ดำเนินการ และที่ยังไม่สมบูรณ์ให้ประสานกับกรมธนารักษ์ หรือสำนักงานธนารักษ์จังหวัด เพื่อดำเนินการให้เป็นปัจจุบัน และให้จัดทำทะเบียนคุมในส่วนของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน

7.1.5 จัดทำระบบฐานข้อมูลทรัพย์สินของสถานศึกษา ซึ่งอาจใช้โปรแกรมระบบทะเบียนคุมสินทรัพย์ก็ได้ ถ้าสถานศึกษามีความพร้อม

7.1.6 จัดทำระเบียบการใช้ทรัพย์สินที่เกิดจากการจัดหาของสถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

7.2 การจัดหาพัสดุ

แนวทางการปฏิบัติ

7.2.1 วิเคราะห์แผนงาน งาน/ โครงการ ที่จัดทำรอบรายจ่ายล่วงหน้า ระยะปานกลางเพื่อตรวจดูกิจกรรมที่ต้องใช้พัสดุที่ยังไม่มีตามทะเบียนคุมทรัพย์สิน และเป็นไปตามเกณฑ์ความขาดที่กำหนดตามมาตรฐานกลาง

7.2.2 จัดทำแผนระยะปานกลางและจัดหาพัสดุทั้งในส่วนที่สถานศึกษาจัดหาเอง และที่ร่วมมือกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นจัดหา

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

7.3 การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง แนวทางการปฏิบัติ

7.3.1 จัดทำเอกสารแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์
สิ่งก่อสร้างในกรณีที่เป็นแบบมาตรฐาน

7.3.2 ตั้งคณะกรรมการขึ้นกำหนดคุณลักษณะเฉพาะหรือแบบรูปรายการ
ในกรณีที่ไม่เป็นแบบมาตรฐานโดยดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบ

7.3.3 จัดซื้อจัดจ้าง โดยตรวจสอบงบประมาณ รายละเอียด เกณฑ์ คุณลักษณะ
เฉพาะประกาศ จ่าย/ ขยายแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะ พิจารณาซองโดยคณะกรรมการ
จัดทำสัญญา และเมื่อตรวจรับงานให้มอบเรื่องแก่เจ้าหน้าที่การเงินวางฎีกาเบิกเงินเพื่อจ่ายแก่ผู้ขาย/
ผู้จ้าง

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

7.4 การควบคุม บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ

แนวทางการปฏิบัติ

7.4.1 จัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินให้เป็นปัจจุบัน

7.4.2 กำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สิน

7.4.3 กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บควบคุม และเบิกจ่ายให้เป็นไปตาม
ระบบและแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปีอย่างสม่ำเสมอทุกปี

7.4.4 ตรวจสอบสภาพและบำรุงรักษาและซ่อมแซมทั้งก่อนและหลังการใช้งาน
สำหรับทรัพย์สินที่มีสภาพไม่สามารถใช้งานได้ให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาและทำจำหน่าย
หรือขอรื้อถอนกรณีเป็นสิ่งปลูกสร้าง

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518

3. การบริหารงานบุคคล

แนวความคิดการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้
สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหาร
งานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล
ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ

ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลถูกต้อง รวดเร็วเป็นไปตามหลัก ธรรมเนียมปฏิบัติ
2. เพื่อส่งเสริมบุคลากร ให้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจ ที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์
3. เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มศักยภาพ โดยยึดมั่น ในระเบียบวินัย จรรยาบรรณ อย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ
4. เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพได้รับการ ยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการศึกษาพัฒนา คุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบข่าย/ ภารกิจ

1. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
 - 1.1 การวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังคน
 - 1.1.1 วิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการกำลังคนกับภารกิจของ สถานศึกษา
 - 1.1.2 จัดทำแผนอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของ สถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด
 - 1.1.3 นำเสนอแผนอัตรากำลังเพื่อขอความเห็นชอบต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่ การศึกษา
 - 1.1.4 นำแผนอัตรากำลังของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ
 - 1.2 การกำหนดตำแหน่ง
 - 1.2.1 สถานศึกษาจัดทำภาระงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 1.2.2 นำแผนอัตรากำลังมากำหนดตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อนำเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และหรือ ก.ค.ศ. แล้วแต่กรณีพิจารณาอนุมัติ

1.3 การขอเลื่อนตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาและวิทยฐานะข้าราชการครู แนวทางการปฏิบัติ

1.3.1 สถานศึกษาขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง/ ขอเลื่อนวิทยฐานะ/
ขอเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขตำแหน่ง/ ขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มจากข้าราชการครูและบุคลากร
ทางการศึกษาของสถานศึกษาไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1.3.2 ประเมินเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะ/ ขอเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขตำแหน่ง/
ขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด

1.3.3 ส่งคำขอปรับปรุงกำหนดตำแหน่ง/ เพื่อเลื่อนวิทยฐานะ/ ขอเปลี่ยนแปลง
เงื่อนไขตำแหน่ง/ ขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มจากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของ
สถานศึกษาต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อนำเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และหรือ
ก.ค.ศ. แล้วแต่กรณีพิจารณาอนุมัติและเสนอผู้มีอำนาจแต่งตั้ง

2. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง

2.1 ดำเนินการสรรหาเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากร
ทางการศึกษาในสถานศึกษากรณีได้รับมอบอำนาจจาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

2.1.1 การสอบแข่งขัน การสอบคัดเลือกและการคัดเลือกในกรณีจำเป็นหรือ
มีเหตุพิเศษ ในตำแหน่งครูผู้ช่วย ครู และบุคลากรทางการศึกษาอื่นในสถานศึกษา ให้ดำเนินการ
ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด

2.1.2 การบรรจุแต่งตั้งผู้อำนวยการหรือผู้เชี่ยวชาญระดับสูง

2.1.2.1 ให้สถานศึกษาเสนอเหตุผลและความจำเป็นอย่างชัดเจนต่อการเรียน
การสอนของสถานศึกษาไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อขอความเห็นชอบจาก อ.ก.ค.ศ.
เขตพื้นที่การศึกษาและขออนุมัติต่อ ก.ค.ศ.

2.1.2.2 เมื่อ ก.ค.ศ. อนุมัติแล้วให้สถานศึกษาดำเนินการบรรจุและแต่งตั้ง
ในตำแหน่งวิทยฐานะและให้ได้รับเงินเดือนตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด

2.2 การจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว

แนวทางการปฏิบัติ

2.2.1 กรณีการจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวโดยใช้เงินงบประมาณ
ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังหรือตามหลักเกณฑ์และวิธีการ
ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

2.2.2 กรณีการจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวอื่นนอกเหนือจากสถานศึกษา สามารถดำเนินการจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวของสถานศึกษาได้ โดยใช้เงินรายได้ของสถานศึกษา ภายใต้หลักเกณฑ์และวิธีการที่สถานศึกษากำหนด

2.3 การแต่งตั้ง ย้าย โอนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.3.1 การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาหรือเขตพื้นที่การศึกษ่อื่น

แนวทางการปฏิบัติ

2.3.1.1 เสนอคำร้องขอย้ายไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อดำเนินนำเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพิจารณาอนุมัติของผู้ประสงค์ย้ายและผู้รับย้ายแล้วแต่กรณี

2.3.1.2 บรรจุแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่รับย้ายมาจากสถานศึกษาอื่นในเขตพื้นที่การศึกษาหรือเขตพื้นที่การศึกษ่อื่น สำหรับตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.3.1.3 รายงานการบรรจุแต่งตั้งและข้อมูลประวัติส่วนตัวไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อจัดทำทะเบียนประวัติต่อไป

2.3.2 การโอนหรือการเปลี่ยนสถานะของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น แนวทางการปฏิบัติ (ม. 58)

2.3.2.1 เสนอคำร้องขอโอนของข้าราชการพนักงานส่วนท้องถิ่นไปยังเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อดำเนินการต่อไป

2.3.2.2 บรรจุแต่งตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. หรือ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษากำหนด

2.4 การบรรจุกลับเข้ารับราชการ

การบรรจุกลับเข้ารับราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กรณีออกจากราชการ (มาตรา 64) ออกจากราชการตามมติคณะรัฐมนตรี (มาตรา 65) ออกจากราชการเพื่อรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร (มาตรา 66) และลาออกจากพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือข้าราชการอื่นที่ไม่ใช่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (มาตรา 67)

แนวทางการปฏิบัติ

กรณีออกจากราชการ (มาตรา 64) เสนอคำขอของผู้ขอกลับเข้ารับราชการไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อขออนุมัติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาลำดับตำแหน่งข้าราชการครู

และบุคลากรทางการศึกษา ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา 53 สั่งบรรจุและแต่งตั้งกรณีออกจากราชการ ตามมติคณะรัฐมนตรี (มาตรา 65) ให้ยื่นเรื่องขอกลับเข้ารับราชการภายในกำหนดเวลาที่ คณะรัฐมนตรีอนุมัติแต่ไม่เกิน 4 ปี ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา 53 สั่งบรรจุและแต่งตั้งกรณีออกจากราชการเพื่อรับราชการทหารตามกฎหมายว่า ด้วยการรับราชการทหาร (มาตรา 66) ให้ยื่นเรื่อง ขอกลับเข้ารับราชการภายในกำหนด 180 วันนับแต่วันพ้นจากราชการทหาร ให้ผู้มีอำนาจตาม มาตรา 53 สั่งบรรจุและแต่งตั้งกรณีลาออกจากพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือข้าราชการอื่นที่ไม่ใช่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (มาตรา 67) สมัครเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา 53 ที่ต้องการจะรับเข้า รับราชการเสนอเรื่องไปให้ ก.ค.ศ. หรือผู้ที่ ก.ค.ศ. มอบหมายพิจารณาอนุมัติ เมื่อได้รับอนุมัติแล้วให้ ผู้มีอำนาจตามมาตรา 53 สั่งบรรจุและแต่งตั้ง

2.5 การรักษาราชการแทนและรักษาการในตำแหน่ง

แนวทางการปฏิบัติ

กรณีที่ไม่ มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองผู้อำนวยการสถานศึกษารักษาราชการแทนถ้ามีรองผู้อำนวยการสถานศึกษาหลายคนให้ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้งรองผู้อำนวยการสถานศึกษาคนใดคนหนึ่งรักษาร าชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือมีแต่ไม่อาจ ปฏิบัติราชการได้ให้สถานศึกษาเสนอข้าราชการที่เหมาะสม ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาแต่งตั้งข้าราชการในสถานศึกษา คนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน (มาตรา 54 แห่งกฎหมายระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ)

กรณีตำแหน่งข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาดำรงใดว่างลงหรือ ผู้ดำรงตำแหน่งไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา 53 สั่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษารักษาการในตำแหน่ง (มาตรา 68 แห่งกฎหมายว่าด้วย ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา)

3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

3.1 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.1.1 การพัฒนาก่อนมอบหมายการปฏิบัติหน้าที่

แนวทางการปฏิบัติ

3.1.1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษาดำเนินการปฐมนิเทศแก่ผู้ที่ได้รับการสรรหา และบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา

3.1.1.2 แจ้งภาระงานมาตรฐานคุณภาพงาน มาตรฐานวิชาชีพ จรรยาบรรณ วิชาชีพ เกณฑ์การประเมินผลงาน ฯลฯแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ก่อนมีการมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติงาน

3.1.1.3 ดำเนินการติดตาม ประเมินผลและจัดให้มีการพัฒนาตาม ความเหมาะสมและต่อเนื่อง

3.1.2 การพัฒนาระหว่างปฏิบัติหน้าที่ราชการ (ม. 79)

แนวทางการปฏิบัติ

3.1.2.1 ศึกษา วิเคราะห์ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเองของ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา

3.1.2.2 กำหนดหลักสูตรการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาตนเองของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา

3.1.2.3 ดำเนินการพัฒนาตามหลักสูตร

3.1.2.4 ติดตาม ประเมินการพัฒนา

3.1.2.5 รายงานผลการดำเนินงาน ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3.1.3 การพัฒนาก่อนเลื่อนตำแหน่ง (ม. 80)

แนวทางการปฏิบัติ

3.1.3.1 ศึกษา วิเคราะห์ คุณลักษณะเฉพาะสำหรับตำแหน่ง ลักษณะงาน ตามตำแหน่งที่ได้รับการปรับปรุงกำหนดตำแหน่งของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษา

3.1.3.2 ดำเนินการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดี คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพที่เหมาะสม

3.1.3.3 ติดตาม ประเมินการพัฒนา

3.1.4 การพัฒนากรณีไม่ผ่านการประเมินวิทยฐานะ (ม. 55)

แนวทางการปฏิบัติ

3.1.4.1 ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด

3.1.4.2 รายงานผลการดำเนินงาน ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3.2 การเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.2.1 การเลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีปกติและกรณีพิเศษ

แนวทางการปฏิบัติ

3.2.1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความดี ความชอบของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา

3.2.1.2 คณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบพิจารณาตามกฎหมาย ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน

3.2.1.3 ผู้อำนวยการสถานศึกษาพิจารณาสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา กรณีสั่งไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ต้องชี้แจงเหตุให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาดังกล่าวทราบ

กรณีเลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีพิเศษ แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ถึงแก่ความตายอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการให้รายงานไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด

3.2.1.4 รายงานการสั่งเลื่อนและไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อจัดเก็บข้อมูลลงในทะเบียนประวัติต่อไป

3.2.2 การเลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีถึงแก่ความตายอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ

แนวทางการปฏิบัติ

3.2.2.1 แจ้งชื่อผู้ตายและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับการตายอันเนื่องมาจากการปฏิบัติราชการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อดำเนินการขอความเห็นชอบไปยังคณะรัฐมนตรี

3.2.2.2 สั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ผู้ตายเป็นกรณีพิเศษ เพื่อประโยชน์ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญ

3.2.2.3 รายงานผลการดำเนินการไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อดำเนินการต่อไป

3.2.3 การเลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีไปศึกษาต่อ ฝึกอบรม ดูงานหรือปฏิบัติงานวิจัย

แนวทางการปฏิบัติ

3.2.3.1 ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและข้อมูลของผู้ไปศึกษาต่อ ฝึกอบรม ดูงานหรือปฏิบัติงานวิจัย จากสถานศึกษาหรือสถานฝึกอบรม ฯลฯ

3.2.3.2 ดำเนินการพิจารณาตามระเบียบที่ ก.ค.ศ. กำหนด

3.2.3.3 สั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนสำหรับผู้ที่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

3.2.3.4 รายงานผลการดำเนินการไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3.3 การเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว

แนวทางการปฏิบัติ

กรณีการเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวโดยใช้เงินงบประมาณให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังหรือตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

กรณีการเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวกรณีอื่นนอกเหนือจากสถานศึกษาสามารถดำเนินการจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวของสถานศึกษาได้ โดยใช้เงินรายได้ของสถานศึกษา ภายใต้หลักเกณฑ์และวิธีการที่สถานศึกษากำหนด

3.4 การดำเนินการเกี่ยวกับบัญชีถือจ่ายเงินเดือน

แนวทางการปฏิบัติ

ดำเนินการตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

3.5 เงินวิทยฐานะและค่าตอบแทนอื่น

แนวทางการปฏิบัติ

ดำเนินการตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

3.6 งานทะเบียนประวัติ

3.6.1 การจัดทำและเก็บรักษาทะเบียนประวัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และลูกจ้าง

แนวทางการปฏิบัติ

3.6.1.1 สถานศึกษาจัดทำทะเบียนประวัติของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 2 ฉบับ

3.6.1.2 สถานศึกษาเก็บไว้ 1 ฉบับ ส่งไปเก็บรักษาไว้ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 1 ฉบับ

3.6.1.3 เปลี่ยนแปลง บันทึกข้อมูล ลงในทะเบียนประวัติ

3.6.2 การแก้ไข วัน เดือน ปีเกิด ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและลูกจ้าง

แนวทางการปฏิบัติ

3.6.2.1 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และลูกจ้างประสงค์ขอแก้ไขวัน เดือน ปีเกิด ยื่นคำขอตามแบบที่กำหนดโดยแนบเอกสารต่อผู้บังคับบัญชาขั้นต้น ประกอบด้วย สูติบัตร ทะเบียนราษฎร หลักฐานทางการศึกษา

3.6.2.2 ตรวจสอบความถูกต้อง

3.6.2.3 นำเสนอไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อขออนุมัติการแก้ไขต่อ

ก.ค.ศ.

3.6.2.4 ดำเนินการแก้ไขในทะเบียนประวัติ

3.6.2.5 แจกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.7 งานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

แนวทางการปฏิบัติ

3.7.1 ตรวจสอบผู้มีคุณสมบัติครบถ้วน สมควรได้รับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

3.7.2 ดำเนินการในการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเหรียญจักรพรรดิมาลาแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด

3.7.3 จัดทำทะเบียนผู้ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญจักรพรรดิมาลา เครื่องราชอิสริยาภรณ์ดิเรกคุณาภรณ์ และผู้คืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

3.8 การขอมีบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ

แนวทางการปฏิบัติ

3.8.1 ผู้ขอมีบัตรกรอกรายละเอียดข้อมูลส่วนบุคคลต่าง ๆ โดยมีเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

3.8.2 ตรวจสอบเอกสารความถูกต้อง

3.8.3 นำเสนอผู้มีอำนาจลงนามในบัตรประจำตัว โดยผ่านผู้บังคับบัญชาตามลำดับ โดยคุมทะเบียนประวัติไว้

3.8.4 ส่งคืนบัตรประจำตัวถึงสถานศึกษา

3.9 งานขอหนังสือรับรอง งานขออนุญาตให้ข้าราชการไปต่างประเทศ งานขออนุญาตลาอุปสมบท งานขอพระราชทานเพลิงศพ การลาศึกษาต่อ ยกย่องเชิดชูเกียรติและให้ได้รับเงินวิทยพัฒน์ และ การจัดสวัสดิการ ดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่เกี่ยวข้อง

4. วินัยและการรักษาวินัย

4.1 กรณีความผิดวินัยไม่ร้ายแรง

แนวทางการปฏิบัติ

4.1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อดำเนินการสอบสวน ให้ได้ความจริงและความยุติธรรมโดยไม่ชักช้า เมื่อมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษากระทำความผิดวินัยไม่ร้ายแรง

4.1.2 ผู้อำนวยการสถานศึกษาส่งชุดเรื่องในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนแล้วพบว่าไม่ได้กระทำผิดวินัย หรือสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน ตามที่คณะกรรมการสอบสวนแล้วพบว่ามีความผิดวินัยไม่ร้ายแรง

4.1.3 รายงานการดำเนินงานทางวินัยไม่ร้ายแรงไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

4.2 กรณีความผิดวินัยร้ายแรง

แนวทางการปฏิบัติ

4.2.1 ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา 53 แห่งกฎหมายระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนกรณีอันมีมูลว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.ค.ศ.

4.2.2 ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา 53 แห่งกฎหมายระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เสนอผลการพิจารณาให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา พิจารณาลงโทษ

4.2.3 ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา 53 แห่งกฎหมายระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกตามผลการพิจารณาของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

4.2.4 รายงานการดำเนินงานทางวินัยไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

4.3 การอุทธรณ์

4.3.1 การอุทธรณ์กรณีความผิดวินัย

แนวทางการปฏิบัติ

กรณีการอุทธรณ์ความผิดวินัยที่ไม่ร้ายแรง ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ยื่นเรื่องขออุทธรณ์ต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด

กรณีการอุทธรณ์ความผิดวินัยร้ายแรง ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ยื่นเรื่องขออุทธรณ์ต่อ ก.ค.ศ. ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด

4.4 การร้องทุกข์

แนวทางการปฏิบัติ

กรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาถูกสั่งให้ออกจากราชการให้ร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

กรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือมีความคับข้องใจ เนื่องมาจากการกระทำของผู้บังคับบัญชาหรือการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ให้ร้องทุกข์ต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือ ก.ค.ศ. แล้วแต่กรณี

4.5 การเสริมสร้างและการป้องกันการกระทำผิดวินัย

แนวทางการปฏิบัติ

4.5.1 ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

4.5.2 ดำเนินการให้ความรู้ ฝึกอบรม การสร้างขวัญและกำลังใจการจูงใจ ฯลฯ

ในอันที่จะเสริมสร้างและพัฒนาเจตคติ จิตสำนึก และพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชา

4.5.3 หมั่นสังเกตตรวจสอบดูแลเอาใจใส่ ป้องกันและขจัดเหตุเพื่อมิให้

ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัยตามควรแก่กรณี

5. งานออกจากราชการ

5.1 การลาออกจากราชการ

แนวทางการปฏิบัติ

5.1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษาพิจารณาอนุญาตการลาออกจากราชการของครูผู้ช่วย ครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่น

5.1.2 รายงานการอนุญาตการลาออกไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

5.2 การให้ออกจากราชการ กรณีไม่พ้นทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไม่ผ่านการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มต่ำกว่าเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด

แนวทางการปฏิบัติ

5.2.1

ดำเนินการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือเข้ารับการพัฒนาอย่างเข้มตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กำหนดใน กฎ ก.ค.ศ. กำหนด

5.2.2 ดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบ

ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง

5.2.3 ผู้อำนวยการสถานศึกษาสั่งให้ผู้ที่ไม่ผ่านการประเมินการทดลองปฏิบัติราชการ

หรือเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มออกจากราชการ

5.2.4 รายงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทราบ

5.3 การออกจากราชการกรณีขาดคุณสมบัติทั่วไป

แนวทางการปฏิบัติ

5.3.1 สถานศึกษาตรวจสอบคุณสมบัติครูผู้ช่วย ครู และบุคลากรทางการศึกษาอื่น

5.3.2 ผู้อำนวยการสถานศึกษาสั่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ออกจากราชการหากภายหลังปรากฏว่าขาดคุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา 30 แห่งกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

5.3.3 รายงานการสั่งให้ออกจากราชการไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

5.4 การให้ออกจากราชการไว้ก่อน

แนวทางการปฏิบัติ

5.4.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษาสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ในกรณีที่ครูผู้ช่วย ครู และบุคลากรทางการศึกษาอื่น มีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย อย่างร้ายแรงจนถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวน หรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำผิดทางอาญา (เว้นแต่ได้กระทำผิดโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ)

5.4.2 รายงานการสั่งพักราชการหรือการให้ออกจากราชการไว้ก่อนไปยัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

5.5 การให้ออกจากราชการเพราะเหตุรับราชการนานหรือเหตุทดแทน

ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนดและรายงานการออกจาก ราชการไปยังสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานอกจากดำเนินการตามที่กำหนดในกฎ ก.ค.ศ. แล้วยังสามารถดำเนินการได้ ดังต่อไปนี้ คือ

5.5.1 กรณีเจ็บป่วยโดยไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่โดยสม่ำเสมอ

แนวทางการปฏิบัติ

5.5.1.1 ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการอันเนื่องมาจาก การเจ็บป่วย

5.5.1.2 ถ้าผู้อำนวยการสถานศึกษาสั่งให้ออกจากราชการเมื่อเห็นว่า ไม่สามารถปฏิบัติราชการได้

5.5.1.3 รายงานการสั่งให้ออกจากราชการไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

5.5.2 กรณีไปปฏิบัติงานตามความประสงค์ของทางราชการ

แนวทางการปฏิบัติ

5.5.2.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษาสั่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่สมัครใจจะไปปฏิบัติราชการตามความประสงค์ของทางราชการออกจากราชการ

5.5.2.2 รายงานการสั่งให้ออกจากราชการไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

5.5.3 กรณีสั่งให้ออกจากราชการเพราะขาดคุณสมบัติทั่วไป ตามมาตรา 30 แห่งกฎหมายระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กรณีเป็นผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(ม. 30 (1)) กรณีเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตาม (ม. 30 (4)) กรณีเป็นคนไร้ความสามารถ หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือเป็น โรคที่กำหนด ในกฎก.ค.ศ. (ม. 30 (5)) กรณีเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี (ม. 30 (5) (7)) กรณีเป็นกรรมการ บริหารพรรคการเมืองหรือเป็นเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง (ม. 30 (8)) หรือกรณีเป็นบุคคล ล้มละลาย (ม.30 (9))

แนวทางการปฏิบัติ

5.5.3.1 สถานศึกษาตรวจสอบคุณสมบัติครูผู้ช่วย ครู และบุคลากร ทางการศึกษาอื่นตามคุณสมบัติใน มาตรา (ม. 30 (1) (4) (5) (7) (8) หรือ (9)) แห่งกฎหมายระเบียบ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

5.5.3.2 ผู้อำนวยการสถานศึกษาสั่งให้ผู้ขาดคุณสมบัติ ตามข้อ 1 ออกจากราชการ

5.5.3.3 รายงานการสั่งให้ออกจากราชการไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

5.5.4 กรณีขาดคุณสมบัติทั่วไป กรณีมีเหตุสงสัยว่าเป็นผู้ไม่เลื่อมใส

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (ม. 30 (3))

แนวทางการปฏิบัติ

5.5.4.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษาสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเมื่อมีเหตุ อันควรสงสัยว่า ครูผู้ช่วย ครู และบุคลากรทางการศึกษาอื่นผู้ใดเป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไป(ม. 30(3))

5.5.4.2 ผู้อำนวยการสถานศึกษาเสนอผลการสอบสวนต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่ การศึกษา

5.5.4.3 เมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามีมติเป็นว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไป ตามมาตรา 30 (3) ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาสั่งให้ออกจากราชการ

5.5.5 กรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าห่อนความสามารถบกพร่องในหน้าที่ราชการ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสม

แนวทางการปฏิบัติ

5.5.5.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษาสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเมื่อครูผู้ช่วย ครู และบุคลากรทางการศึกษาอื่น มีกรณีถูกกล่าวหาหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าห่อนความ สามารถ ในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ บกพร่องในหน้าที่ราชการหรือประพฤติตนไม่เหมาะสม

5.5.5.2 ถ้าคณะกรรมการสอบสวนและผู้อำนวยการสถานศึกษาเห็นว่า ครูผู้ช่วย ครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่นไม่เป็นผู้ห่อนความสามารถไม่บกพร่องในหน้าที่ ราชการ หรือเป็น ผู้ประพฤติตนเหมาะสม ให้สั่งยุติเรื่อง แต่ถ้าคณะกรรมการสอบสวนและ ผู้อำนวยการสถานศึกษาเห็นว่าเป็นผู้ห่อนความสามารถบกพร่องในหน้าที่ราชการหรือประพฤติตน

ไม่เหมาะสม ให้ส่งเรื่องไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา
พิจารณา

5.5.5.3 เมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่ศึกษามีมติให้ผู้นั้นออกจากราชการ
ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาสั่งให้ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทน

5.6 กรณีมีมลทินมัวหมอง

แนวทางการปฏิบัติ

5.6.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษาดำเนินการสอบวินัยอย่างร้ายแรง กรณีมีเหตุ
อันควรสงสัยอย่างยิ่งว่าครูผู้ช่วย ครู และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ได้มีการกระทำความผิดวินัย
อย่างร้ายแรงแต่การสอบสวนไม่ได้ความแน่ชัดพอที่ส่งลงโทษวินัยอย่างร้ายแรง ถ้าให้รับราชการ
ต่อไปจะทำให้เสียหายต่อทางราชการอย่างร้ายแรง

5.6.2 ผู้อำนวยการสถานศึกษาเสนอผลการสอบสวนไปยังสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา เพื่อเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณา

5.6.3 เมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่ศึกษามีมติให้ผู้นั้นออกจากราชการเพราะมีมลทิน
หรือมัวหมองกรณีที่ถูกสอบสวนข้างต้น ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาสั่งให้ออกจากราชการ
เพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทน

5.7 กรณีได้รับโทษจำคุกโดยคำสั่งของศาลหรือรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด
ให้จำคุกในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

แนวทางการปฏิบัติ

5.7.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษาสั่งให้ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุ
ทดแทนเมื่อปรากฏว่าครูผู้ช่วย ครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่น ได้รับโทษจำคุกโดยคำสั่งของศาล
หรือรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิด
ลหุโทษ

5.7.2 รายงานผลการสั่งให้ออกจากราชการไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

4. การบริหารทั่วไป

แนวความคิดการบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการ
บริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลัก
ในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการ
การศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริม
ในการบริหารและการจัดการศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก
โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจน การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน
และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวก ให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใส ศรัทธาและให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา

ขอบข่าย/ ภารกิจ

1. การดำเนินงานธุรการ

แนวทางการปฏิบัติ

- 1.1 ศึกษาวิเคราะห์สภาพงานธุรการของสถานศึกษาและระเบียบ กฎหมาย

แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

- 1.2 วางแผนออกแบบระบบงานธุรการ ลดขั้นตอนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ โดยอาจนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานให้เหมาะสม

- 1.3 จัดบุคลากรรับผิดชอบและพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ ในการปฏิบัติงานธุรการตามระบบที่กำหนดไว้

- 1.4 จัดหา Hardware และ Software ให้สามารถรองรับการปฏิบัติงานด้านธุรการได้ตามระบบที่กำหนดไว้

- 1.5 ดำเนินการงานธุรการตามระบบที่กำหนดไว้ โดยยึดหลักความถูกต้อง รวดเร็ว ประหยัด และคุ้มค่า

- 1.6 ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงงานธุรการให้มีประสิทธิภาพ

ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526
- ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544

2. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวทางการปฏิบัติ

- 2.1 รวบรวมประมวลวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่จะใช้ในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 2.2 สนับสนุนข้อมูล รับทราบหรือดำเนินการตามมติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 2.3 ดำเนินงานด้านธุรการในการจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.4 จัดทำรายงานการประชุมและแจ้งมติที่ประชุมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อรับทราบ
 ดำเนินการหรือถือปฏิบัติแล้วแต่กรณี

2.5 ประสานการดำเนินงานตามมติการประชุมในเรื่องการอนุมัติ อนุญาต สั่งการ
 เรงรัดการดำเนินการและรายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ
 ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- กฎกระทรวงว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2545

3. การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

แนวทางการปฏิบัติ

3.1 สำรวจระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

3.2 จัดทำทะเบียนเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

3.3 จัดระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา เพื่อใช้ในการบริหารจัดการภายใน
 สถานศึกษาให้สอดคล้องกับระบบฐานข้อมูลของเขตพื้นที่การศึกษา

3.4 พัฒนานักบุคลากรผู้รับผิดชอบระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศให้มีความรู้
 ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติภารกิจ

3.5 จัดระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น เขตพื้นที่
 การศึกษาและส่วนกลาง

3.6 นำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร การบริการและ
 การประชาสัมพันธ์

3.7 ประเมินและประสานงานระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ และปรับปรุงพัฒนา
 เป็นระยะ ๆ

ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

4. การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

4.1 จัดให้มีระบบการประสานงานและเครือข่ายการศึกษา

4.2 พัฒนานักบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

4.3 ประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือความช่วยเหลือ
 เพื่อส่งเสริม สนับสนุนงานการศึกษาของสถานศึกษา

4.4 เผยแพร่ข้อมูลเครือข่ายการศึกษาให้นักบุคลากรในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทราบ

4.5 กำหนดแผนโครงการหรือกิจกรรมเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา

4.6 ให้ความร่วมมือและสนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่ายการศึกษาของสถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้ข่าวและบริการข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2529 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

5.1 การจัดระบบการบริหาร

แนวทางการปฏิบัติ

5.1.1 ศึกษาวิเคราะห์โครงสร้าง ภารกิจ การดำเนินงาน ปริมาณ คุณภาพและสภาพของสถานศึกษา

5.1.2 วางแผนออกแบบการจัดระบบ โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการภายในระบบการทำงานและการบริหารงานของสถานศึกษา

5.1.3 นำเสนอคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา พิจารณาให้ความเห็นชอบในการแบ่งส่วนราชการในสถานศึกษา

5.1.4 ประกาศและประชาสัมพันธ์ให้ส่วนราชการตลอดจนประชาชนทั่วไปทราบ

5.1.5 ดำเนินการบริหารจัดการให้เป็นไปตามโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการที่กำหนด

5.1.6 ติดตามประเมินผลและปรับปรุงการจัดระบบบริหารให้ประสิทธิภาพ ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

5.2 การพัฒนาองค์กร

แนวทางการปฏิบัติ

5.2.1 ศึกษา วิเคราะห์ ข้อมูล สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาองค์กรของสถานศึกษา

5.2.2 กำหนดแนวทางการพัฒนาองค์กรให้ครอบคลุมโครงสร้าง ภารกิจ บุคลากร เทคโนโลยี และกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา

- 5.2.3 ดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ ความสามารถ
ที่เหมาะสมกับโครงสร้างภารกิจเทคโนโลยีและกลยุทธ์ของสถานศึกษา
- 5.2.4 กำหนดเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด ในการปฏิบัติงานของบุคลากร
- 5.2.5 ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแนวทางการพัฒนาองค์กรเป็นระยะ ๆ
อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
- 5.2.6 นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาองค์กรและกระบวนการ
ปฏิบัติงานให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
- ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546
6. งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- แนวทางการปฏิบัติ
- 6.1 สำรวจข้อมูลด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา
- 6.2 วางแผน กำหนดนโยบายและแนวทางการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยี
เพื่อศึกษามาใช้ในการบริหารและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา
- 6.3 ระดมจัดหาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้งานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา
- 6.4 สนับสนุนให้บุคลากรนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อศึกษามาใช้
ในการบริหารและพัฒนาการศึกษา
- 6.5 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิต
รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ
- 6.6 ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 6.7 ติดตามประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่า
และเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้
- ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2545
7. การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป
- แนวทางการปฏิบัติ
- 7.1 สำรวจปัญหาความต้องการจำเป็นของด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร
และบริหารทั่วไป

7.2 จัดระบบส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวก ในการบริหารงาน ด้านวิชาการงบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป

7.3 จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานทุกด้าน

7.4 ติดตาม ประเมินผลการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของบุคลากรในด้านต่าง ๆ

7.5 นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ให้มีความยืดหยุ่นคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546
- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นว่า พ.ศ. 2546

8. การบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

แนวทางการปฏิบัติ

8.1 กำหนดแนวทางวางแผนการบริหารจัดการอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

8.2 บำรุง ดูแลและพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้อยู่ในสภาพที่มั่นคง ปลอดภัย เหมาะสมพร้อมที่จะใช้ประโยชน์

8.3 ติดตามและตรวจสอบการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้

8.4 สรุป ประเมินผล และรายงานการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการใช้อาคารสถานที่ของสถานศึกษา พ.ศ. 2526 และแก้ไขเพิ่มเติม

9. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน

แนวทางการปฏิบัติ

9.1 ประสานงานกับชุมชนและท้องถิ่นในการสำรวจข้อมูล จำนวนนักเรียนที่จะเข้ารับบริการทางการศึกษาในเขตบริการของสถานศึกษา

9.2 จัดทำสำมะโนผู้ที่เข้ารับบริการทางการศึกษาของสถานศึกษา

9.3 จัดระบบข้อมูลสารสนเทศจากการสำมะโนผู้เรียน เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9.4 เสนอข้อมูลสารสนเทศการสำมะโนผู้เรียนให้เขตพื้นที่การศึกษาทราบ
ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545

- พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545

10. การรับนักเรียน

แนวทางการปฏิบัติ

10.1 ให้สถานศึกษาประสานงานการดำเนินการแบ่งเขตพื้นที่บริการการศึกษา
ร่วมกันและเสนอข้อตกลงให้เขตพื้นที่การศึกษาเห็นชอบ

10.2 กำหนดแผนการรับนักเรียนของสถานศึกษา โดยประสานงานกับเขตพื้นที่
การศึกษา

10.3 ดำเนินการรับนักเรียนตามแผนที่กำหนด

10.4 ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ในการติดตามช่วยเหลือนักเรียน
ที่มีปัญหาในการเข้าเรียน

10.5 ประเมินผลและรายงานผลการรับเด็กเข้าเรียนให้เขตพื้นที่การศึกษาทราบ
ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545

- พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545

11. การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย
แนวทางการปฏิบัติ

11.1 สำรวจความต้องการในการเข้ารับบริการการศึกษาทุกรูปแบบทั้งในระบบ
นอกระบบ และอัธยาศัย

11.2 กำหนดแนวทางและความเชื่อมโยงในการจัดและพัฒนาการศึกษาของ
สถานศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามความต้องการ
ของผู้เรียนและท้องถิ่นที่สอดคล้องกับ แนวทางของเขตพื้นที่การศึกษา

- 11.3 ดำเนินการจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือทั้ง 3 รูปแบบ ตามความเหมาะสมและศักยภาพของสถานศึกษา
- 13.4 ประสานเชื่อมโยงประสานความร่วมมือและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
- 13.5 ติดตามประเมินผลการส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย เพื่อปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้มีประสิทธิภาพต่อไป
- ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546
12. การส่งเสริมกิจการนักเรียน
- แนวทางการปฏิบัติ
- 12.1 วางแผนกำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียนของสถานศึกษา โดยสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน
- 12.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน
- 12.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
- 12.4 สรุปและประเมินผลเพื่อปรับปรุงแก้ไข การส่งเสริมกิจการนักเรียน เพื่อให้ การจัดกิจกรรมเกิดคุณค่าและประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง
- ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
 - ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2532
13. การประชาสัมพันธ์
- แนวทางการปฏิบัติ
- 13.1 ศึกษาความต้องการในการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลและผลงานของสถานศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับข่าวสารข้อมูลทางการศึกษาของชุมชน
- 13.2 วางแผนการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนองค์กร สถาบันและสื่อมวลชนในท้องถิ่น
- 13.3 จัดให้มีเครือข่ายการประสานงานประชาสัมพันธ์

13.4 พัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ผลงานของสถานศึกษา

13.5 สร้างกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ในหลากหลายรูปแบบ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของเครือข่ายประชาสัมพันธ์

13.6 ติดตามประเมินผลการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ทราบถึงผลที่ได้รับและนำไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้เหมาะสม ต่อไป

ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้ข่าวและบริการข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2529 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประชาสัมพันธ์และการให้ข่าวราชการ พ.ศ. 2525 และแก้ไขเพิ่มเติม

14. การส่งเสริมสนับสนุนและประสานจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร และหน่วยงานอื่น

แนวทางการปฏิบัติ

14.1 กำหนดแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรและหน่วยงานอื่น

14.2 ให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

15. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

แนวทางการปฏิบัติ

15.1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาตามโครงสร้างและภารกิจสถานศึกษา

15.2 วิเคราะห์ความเสี่ยงของการดำเนินงาน กำหนดปัจจัยเสี่ยง และจัดลำดับความเสี่ยง

15.3 กำหนดมาตรการในการป้องกันความเสี่ยงในการดำเนินงานของสถานศึกษา

15.4 วางแผนการจัดระบบการควบคุมภายในสถานศึกษา

15.5 ให้นำบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายนำมาตรการป้องกันความเสี่ยงไปใช้ในการควบคุมการดำเนินงานตามภารกิจ

15.6 ดำเนินการควบคุมตามหลักเกณฑ์มาตรการและวิธีการที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินกำหนด

15.7 ประเมินผลการดำเนินการควบคุมภายใน ตามมาตรการที่กำหนดและปรับปรุงให้เหมาะสม

15.8 รายงานผลการประเมินการควบคุมภายใน

ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545

- ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2545

16. งานบริการสาธารณะ

แนวทางการปฏิบัติ

16.1 จัดให้มีระบบการบริการสาธารณะ

16.2 จัดระบบข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาเพื่อให้บริการต่อสาธารณะ

16.3 ให้บริการข้อมูล ข่าวสาร และบริการอื่น ๆ แก่สาธารณชน ตามความเหมาะสม และศักยภาพของสถานศึกษา

16.4 พัฒนาระบบการให้บริการแก่สาธารณะให้มีประสิทธิภาพ เกิดความพึงพอใจต่อผู้มารับบริการ

16.5 ประเมินความพึงพอใจงานบริการสาธารณะจากผู้มารับบริการ

16.6 นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาระบบงานบริการสาธารณะ

ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

17. งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

แนวทางการปฏิบัติ

17.1 จัดให้มีบุคลากร รับผิดชอบงานตามความเหมาะสมและศักยภาพของผู้ปฏิบัติงาน

17.2 ให้ผู้ที่รับผิดชอบงานวางแผนการปฏิบัติงาน และดำเนินงานให้เสร็จสิ้นตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

17.3 กำกับ ติดตาม การดำเนินงานของผู้ที่ได้รับมอบหมาย

17.4 ประเมินผล การปฏิบัติงานของผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

สรุปได้ว่า การบริหารงานโรงเรียน เป็นการจัดกระบวนการเกี่ยวกับการศึกษาด้วยความพยายามที่จะบริหารจัดการด้านผู้บริหาร ครู และนักเรียน รวมถึงสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อพัฒนางานทุก ๆ ด้าน ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้จนมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของสังคม

บริบทของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 20 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดจันทนาราม โรงเรียนวัดไผ่ล้อม (อินทกัอุทัย) โรงเรียนบ้านแก้ว โรงเรียนวัดปลับปลา โรงเรียนศฤงคาร โรงเรียนวัดหนองบัว (ปทุมากิพัฒน์) โรงเรียนบ้านเขาแก้ววิทยา โรงเรียนวัดบูรพาพิทยาราม โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี โรงเรียนวัดหนองคัน โรงเรียนอนุบาลบ้านหนองคล้า โรงเรียนวัดรำพัน โรงเรียนวัดสามผาน โรงเรียนบ้านโคกวัด โรงเรียนบ้านหนองเจ๊กสร้อย โรงเรียนวัดหนองแหวน โรงเรียนต้นกระบอง โรงเรียนบ้านเนินจำปา โรงเรียนบ้านวังไม้แดง โรงเรียนคลองครก มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 11,556 คน มีครูทั้งหมด 663 คน

วิสัยทัศน์

ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นคนดี กล้า เก่งและทันสมัย บนพื้นฐานความเป็นไทย มีเครือข่ายความร่วมมือทุกภาคส่วน

พันธกิจ

ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง พัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ มีคุณธรรมนำความรู้ ยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐาน

เป้าประสงค์

1. นักเรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานของหลักสูตรและมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารและการเรียนรู้

2. ประชากรวัยเรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี อย่างทั่วถึงและเสมอภาค
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มตามศักยภาพ
4. โรงเรียนทุกแห่งมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่เข้มแข็งและผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)
5. ส่งเสริมความเข้มแข็งในการบริหารจัดการศึกษาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับและส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 2 ปลูกฝังคุณธรรม ความเป็นไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และห่างไกลยาเสพติด

กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง ครอบคลุมผู้เรียนให้ได้รับโอกาสในการพัฒนา เต็มตามศักยภาพ และลดอัตราการออกกลางคันให้เป็นศูนย์ โดยระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็ง

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการตามแนวทางการกระจายอำนาจทางการศึกษา หลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

จุดเน้น

1. ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 5 กลุ่มสาระหลัก เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 5
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น
3. ลดอัตราการออกกลางคันเพิ่มอัตราการศึกษาต่อ
4. นักเรียนทุกคนมีความสำนึกในการรักชาติและความเป็นไทย
5. ยกระดับคุณภาพครูให้มีศักยภาพพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลง
6. สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็งและผ่านการรับรองจากการประเมินคุณภาพภายใน
7. ส่งเสริมความเข้มแข็งในการจัดบริหารการศึกษาและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

สรุปได้ว่า บริบทของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มุ่งเน้นที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐานของหลักสูตรและมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารและการเรียนรู้ และครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มตามศักยภาพ

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

บุญศรี แสงศรี (2556) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์ตาม สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีเพศและระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน โดยภาพรวมแตกต่างกัน

สมพร อัครพัฒน์ (2556) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในการบริหารการจัดการศึกษาอำเภอชาติ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปราจีนบุรี เขต 2 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์ตามตำแหน่ง คณะกรรมการสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จักรกฤษ แยมสรวล (2555) ได้ศึกษาบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา ในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม พบว่า บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้าน การบริหารงานทั่วไป โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีเพศ อายุ อาชีพ และวุฒิการศึกษาต่างกัน มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ทุกด้านแตกต่างกัน

เบญจรงค์ แสงสุกวาว (2551 อ้างถึงใน สุรศักดิ์ พันธุ์สง่า, 2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษา โรงเรียน สังกัดเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนคร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมและรายด้าน การบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหาร งานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก

บำรุง ชูประเสริฐ (2546) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดระยอง พบว่า โดยรวมและเกือบทุกด้านอยู่ในระดับกลาง เมื่อจำแนกตามสถานภาพของคณะกรรมการ พบว่า

ผู้แทนครูมีส่วนร่วมในการบริหารอยู่ในระดับมาก ส่วนคณะกรรมการประเภทอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมตามสภาพที่ต่างกัน มีความแตกต่างกัน โดยคณะกรรมการประเภทผู้แทนครูมีส่วนร่วมมากกว่าคณะกรรมการประเภทอื่น ๆ ส่วนคณะกรรมการประเภทผู้ปกครอง มีส่วนร่วมน้อยกว่าคณะกรรมการประเภทอื่น ๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

มาโนช แสงสว่าง (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงบประมาณ รองลงมา คือ ด้านการบริหารวิชาการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการบริหารงานบุคคล คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 4 ด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน

สำนักงานอำนวยการ โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถมศึกษา (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหรือคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ของโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหรือคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ของโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหรือคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ของโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม จำแนกตามบทบาทหน้าที่ และวุฒิการศึกษา การมีส่วนร่วมในสถานศึกษาเรียงลำดับดังนี้ การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นพบว่าไม่แตกต่างกัน

ดิเรก อนันต์ (2555) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาผลการวิจัย พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก เมื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แต่ละด้านจำแนกตามสถานภาพของ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านวิชาการ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการภายในสถานศึกษา มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านวิชาการมากกว่าคณะกรรมการภายนอกสถานศึกษา และเมื่อศึกษาเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

อนันต์ หะสุวรรณ (2555) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า 1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเห็นต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนเป็นรายด้านและตามขนาดโรงเรียนและวุฒิการศึกษา ในภาพรวมทุกขั้นตอนอยู่ระดับปานกลาง 2) เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาตามขนาดโรงเรียน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

แวน วิรุฬเลิศ (2556) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการบริหารของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้แทนทุกกลุ่ม โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีสองรายด้านที่กลุ่มบุคคลที่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ 1) การมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจของผู้แทนครูกับผู้แทนผู้ปกครอง และผู้แทนครูกับผู้แทนศิษย์เก่า 2) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของผู้แทนครูกับผู้แทนผู้ปกครอง และ ความแตกต่างมาตรฐานการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยต่างประเทศ

เกรซ (Glaise, 2002) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาทำความเข้าใจของแม่ที่อยู่ในวัยรุ่น ตามโครงการการมีส่วนร่วมของแม่ที่อยู่ในวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า 1) การค้นพบว่าการตั้งท้องในขณะที่แม่อยู่ในวัยรุ่นไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะคนที่อยู่ในสถานภาพชนชั้นล่างของสังคม 2) ผู้ที่มีส่วนร่วมจะมีแรงจูงใจและเป้าหมายในการประกอบอาชีพและการหางานทำ 3) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องปฏิเสธไม่รับการช่วยเหลือด้านสวัสดิการ

เจมส์ (James, 2002) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมในการสำรวจการประชุมสัมมนาเชิงวิทยาศาสตร์ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในห้องเรียนของครูระดับประถมศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการสำรวจในการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาด้านวิชาชีพด้านวิทยาศาสตร์ มีผลกระทบเชิงบวกในการสอนวิทยาศาสตร์ในระดับประถมศึกษา

ไลเซอร์ (Lrizar, 2002) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่เป็นผู้พยายหรือชนกลุ่มน้อยในโรงเรียนในเมือง ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมมี 3 ประเด็นที่สำคัญ คือ 1) ความแตกต่างและความสัมพันธ์กันของการมีส่วนร่วม 2) การจัดกลุ่มของผู้ปกครองนักเรียนจัดเป็น 3 กลุ่ม 3) ผู้อำนวยการโรงเรียน,บุคลากร และผู้ปกครองบางคนสามารถกระตุ้นให้ผู้ปกครองอื่น ๆ มีความสนใจในการมีส่วนร่วมมากขึ้น

พริ้นตี (Printy, 2002) ได้วิจัยเรื่อง ชุมชนแห่งการปฏิบัติ: แบบแผนการมีส่วนร่วมและผลกระทบต่อวิชาชีพของครูคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมปลาย ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในชุมชนแห่งการปฏิบัติ ทำให้การเรียนรู้ของครู ความสามารถและการใช้เทคนิคการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีลักษณะเพิ่มมากขึ้น

เบนเน็ตต์ (Bennett, 2003) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า จากปี ค.ศ.1915 ถึง 1940 การมีส่วนร่วมของครูเป็นไปอย่างกว้างขวาง ครูมีส่วนร่วมในโรงเรียน ในระบบและในระดับรัฐ ครูมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนเริ่มแรก รวมทั้งการทำหลักสูตรครั้งแรก แต่ส่วนมากครูจะมีบทบาทเป็นอย่างมากในการผลิตเครื่องมือ

รุค (Ruck, 2003) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เจตคติของคณะกรรมการ โรงเรียนที่มีต่อการดำเนินงานและการบริหารงานของโรงเรียนในเขตพื้นที่ซัพพอร์ต รัฐนิวยอร์ก ผลการวิจัยสรุปได้ว่า คณะกรรมการโรงเรียนมีการดำเนินงานด้านการเป็นผู้นำขององค์กร และการกำหนดนโยบายในระดับปานกลาง แต่บทบาทในการตัดสินใจ หรือการบริหารจัดการตามสภาพจริง ดำเนินการได้ในระดับน้อย และคณะกรรมการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานมานานทำงานมีประสิทธิภาพมากกว่าคณะกรรมการที่ทำงานได้ไม่นาน

จากการศึกษาผลการวิจัยต่าง ๆ สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสำคัญและเป็นตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพในการบริหารการศึกษาทางด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป และยังมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และชุมชนให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา รวมถึงการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยมีวิธีการศึกษาค้นคว้าวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน
240 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ
กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
โดยได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากรางสำเร็จรูป กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน
(Krejcie & Morgan, 1970, pp. 608-609) โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)
ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 148 คน

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ชื่อโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. โรงเรียนวัดจันทาราม	15	9
2. โรงเรียนวัดไผ่ล้อม (อินทกัณฑ์)	15	9
3. โรงเรียนบ้านแก้ว	15	9
4. โรงเรียนวัดพลับพลา	15	9
5. โรงเรียนสฤทธิเดช	15	9
6. โรงเรียนวัดหนองบัว (ปทุมมาภรณ์)	9	6
7. โรงเรียนบ้านเขาแก้ววิทยา	9	6
8. โรงเรียนวัดบูรพาพิทยาราม	9	6
9. โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี	15	9
10. โรงเรียนวัดหนองคัน	9	6
11. โรงเรียนอนุบาลบ้านหนองคล้า	15	9
12. โรงเรียนวัดรำพัน	9	6
13. โรงเรียนวัดสามผาน	9	6
14. โรงเรียนบ้านโคกวัด	9	6
15. โรงเรียนบ้านหนองเจ๊กสร้อย	15	9
16. โรงเรียนวัดหนองแหวน	9	5
17. โรงเรียนต้นกระบก	9	5
18. โรงเรียนบ้านเนินจำปา	15	9
19. โรงเรียนบ้านวังไม้แดง	15	9
20. โรงเรียนคลองครก	9	6
รวม	240	148

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบสอบถามที่ถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 4 ด้าน

ตามแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท์ (Likert type) แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่ง และวุฒิการศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ใน 4 ด้าน คือ

1. ด้านการบริหารวิชาการ จำนวน 13 ข้อ
 2. ด้านการบริหารงบประมาณ จำนวน 10 ข้อ
 3. ด้านการบริหารงานบุคคล จำนวน 6 ข้อ
 4. ด้านการบริหารทั่วไป จำนวน 11 ข้อ
- รวมทั้งสิ้นจำนวน 40 ข้อ

มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท์ (Likert type) มี 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 102) ดังนี้

คะแนน	ความหมาย
5	การมีส่วนร่วมอยู่ระดับมากที่สุด
4	การมีส่วนร่วมอยู่ระดับมาก
3	การมีส่วนร่วมอยู่ระดับปานกลาง
2	การมีส่วนร่วมอยู่ระดับน้อย
1	การมีส่วนร่วมอยู่ระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ของการวิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎี ตำรา และเอกสารผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดขอบเขตการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ให้ครอบคลุมเนื้อหาใน 4 ด้าน คือ

- 2.1 ด้านการบริหารวิชาการ
 - 2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ
 - 2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล
 - 2.4 ด้านการบริหารทั่วไป
3. นำแบบสอบถามที่สร้างแล้วเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) รวมทั้งการใช้ภาษาที่เหมาะสม ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย 3 ท่าน ดังนี้ คือ

3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.การดี อนันต์นารี	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
3.2 ดร.ธนวิน ทองแพง	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
3.3 ดร.เพลินพิศ กอบตระกูล	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ
สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดจันทบุรี

โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา โดยใช้วิธีหาค่า Index of item objective congruency (IOC) โดยกำหนดคะแนนความคิดเห็น ดังนี้

+1 แน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นวัดได้ตรงกับคำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา

0 ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นวัดได้ตรงกับคำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา

-1 แน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นวัดได้ไม่ตรงกับคำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา

บันทึกผลการพิจารณาลงความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านในแต่ละข้อ จากนั้นคำนวณหาค่า IOC โดยใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา
R แทน	ผลรวมของคะแนนจากผู้ทรงคุณวุฒิ
n แทน	จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .50 ขึ้นไปไว้จัดทำเป็นแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจแก้ไขโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอต่อประธานกรรมการ และกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณา

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้าย ก่อนนำไปทดลองใช้ (Try out) กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อคุณภาพเครื่องมือ และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็น รายข้อ (Item analysis) โดยวิธีหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation) คัดเลือกข้อที่มี อำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

6. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204)

7. นำแบบสอบถามที่หาความเชื่อมั่นแล้ว จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ พร้อมนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป (ในภาคผนวก)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง กำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 1 สัปดาห์ การเก็บแบบสอบถามคืนผู้วิจัยดำเนินการรวบรวม เก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3. ส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด จำนวน 148 ฉบับ ได้รับคืนมาทั้งหมด 148 ฉบับ คิดเป็นฉบับสมบูรณ์ร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาดำเนินการ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแต่ละฉบับ
2. คัดแยกแบบสอบถามเป็นกลุ่มเพื่อนำไปวิเคราะห์ตามข้อมูลตำแหน่ง และวุฒิการศึกษา

ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำคะแนนที่ได้

ไปหาค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (โปรแกรมคอมพิวเตอร์) ในการประมวลผล

4. เกณฑ์การพิจารณาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พิจารณาจากคะแนนของแต่ละด้าน แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับ

เกณฑ์การแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 103) ดังนี้

4.51-5.00	หมายถึง	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
2.51-3.50	หมายถึง	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.50	หมายถึง	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. การทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง และวุฒิการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้การทดสอบค่าที (t -test) ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปร ใช้วิธีทดสอบค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ของนิวแมนคูลส์ (Newman Kuels-test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
SD	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	หมายถึง	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	หมายถึง	การทดสอบที (t -test)
F	หมายถึง	การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)
p	หมายถึง	ค่าความน่าจะเป็นที่จะเกิดความคลาดเคลื่อน
MS	หมายถึง	ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของคะแนน (Mean square)
SS	หมายถึง	ผลบวกยกกำลังสองของคะแนน (Sum of squares)
df	หมายถึง	ระดับความเป็นอิสระ
*	หมายถึง	ระดับนัยสำคัญที่ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเสนอผลตามลำดับ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ตำแหน่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และวุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
และวุฒิการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม
จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และวุฒิการศึกษา

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน
และขนาดของสถานศึกษา

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	5	3.40
1.2 ผู้แทนครู	21	14.20
1.3 ผู้แทนองค์กรชุมชน	19	12.80
1.4 ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	20	13.50
1.5 ผู้แทนผู้ประกอบการ	20	13.50
1.6 ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทน องค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่	17	11.50
1.7 ผู้ทรงคุณวุฒิ	26	17.60
1.8 ผู้แทนศิษย์เก่า	20	13.50
รวม	148	100.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
2. วุฒิการศึกษา		
2.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	53	35.80
2.2 ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	95	64.20
รวม	148	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่ม โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ตำแหน่งคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 17.60 ผู้แทนครู จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 14.20 ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50 ผู้แทนผู้ประกอบการ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50 ผู้แทนศิษย์เก่า จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50 ผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 12.80 ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 11.50 และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.40 และจำแนกตามวุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ ปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 64.20 และต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษา	<i>n</i> = 148		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. ด้านการบริหารวิชาการ	3.95	0.48	มาก	1
2. ด้านการบริหารงบประมาณ	3.69	0.59	มาก	4
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	3.89	0.70	มาก	2
4. ด้านการบริหารทั่วไป	3.87	0.57	มาก	3
รวม	3.85	0.48	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ย
จากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล
และด้านการบริหารทั่วไป ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
ด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมและรายข้อ

ด้านการบริหารวิชาการ	<i>n</i> = 148		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	3.93	0.70	มาก	6
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน	3.91	0.76	มาก	7
3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ข้อเสนอแนะ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	3.89	0.81	มาก	9
4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ ความต้องการของชุมชน	4.03	0.78	มาก	4
5. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ข้อเสนอแนะ การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมกระบวนการเรียนรู้	3.70	0.79	มาก	13
6. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่งเสริมการจัด บรรยากาศสภาพแวดล้อมกระบวนการเรียนรู้	3.90	0.79	มาก	8
7. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสนับสนุน การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมกระบวนการเรียนรู้	3.96	0.75	มาก	5
8. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสนับสนุนการจัด บรรยากาศสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา ท้องถิ่นแก่สถานศึกษา	3.74	0.75	มาก	12

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ด้านการบริหารวิชาการ	<i>n</i> = 148		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
9. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่งเสริมการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่สถานศึกษา	3.76	0.75	มาก	11
10. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรับทราบการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.18	0.64	มาก	3
11. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรับทราบการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.19	0.67	มาก	2
12. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.79	0.77	มาก	10
13. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่งเสริมให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง	4.40	0.68	มาก	1
รวม	3.95	0.48	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่งเสริมให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรับทราบการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรับทราบการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ข้อเสนอแนะการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมกระบวนการเรียนรู้

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมและรายข้อ

ด้านการบริหารงบประมาณ	<i>n</i> = 148		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งงบประมาณของสถานศึกษา	3.65	0.72	มาก	5
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา	3.62	0.74	มาก	7
3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการบริหารใช้งบประมาณของสถานศึกษา	3.82	0.81	มาก	3
4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการบริหารการเงินของสถานศึกษาเป็นไปตามที่กฎหมาย	3.64	0.80	มาก	6
5. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการตรวจสอบติดตามและประเมินผล	3.93	0.82	มาก	1
6. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมเป็นกรรมการจัดซื้อ-จัดจ้างพัสดุครุภัณฑ์ของสถานศึกษา	3.86	0.88	มาก	2
7. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมเป็นกรรมการตรวจรับพัสดุครุภัณฑ์ของสถานศึกษา	3.70	0.92	มาก	4
8. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นข้อเสนอแนะในการออกระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดหารายได้จากทรัพย์สินของสถานศึกษาเป็นไปตามที่กฎหมาย	3.59	0.61	มาก	8

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ด้านการบริหารงบประมาณ	<i>n</i> = 148		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
9. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหารายได้ ทรัพย์สินและทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อสนับสนุน จัดการเรียนการสอน	3.52	0.66	มาก	10
10. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับแนวปฏิบัติ การจัดการรายได้จากทรัพย์สิน ของสถานศึกษาให้เป็นไปตามที่กฎหมาย	3.56	0.64	มาก	9
รวม	3.69	0.59	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการบริหารงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการตรวจสอบติดตามและประเมินผล คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมเป็นกรรมการจัดซื้อ-จัดจ้างพัสดุครุภัณฑ์ของสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการบริหารใช้งบประมาณของสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหารายได้ทรัพย์สินและทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมและรายข้อ

ด้านการบริหารงานบุคคล	<i>n</i> = 148		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.60	0.83	มาก	6
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.68	0.82	มาก	5
3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสร้างขวัญกำลังใจเชิงจิตชูเกียรติแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.77	0.86	มาก	4
4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา	4.01	0.82	มาก	3
5. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการใช้เทคโนโลยีและการผลิตสื่อการเรียนการสอน	4.02	0.85	มาก	2
6. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการพิจารณาคัดเลือกผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา	4.26	0.86	มาก	1
รวม	3.89	0.70		

จากตารางที่ 7 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการบริหารงานบุคคล มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการพิจารณาคัดเลือกผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่งเสริมให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาในการใช้เทคโนโลยีและการผลิต

สื่อการเรียนการสอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการประเมินผล การปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากันตบุรี เขต 1 ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายข้อ

ด้านบริหารทั่วไป	<i>n</i> = 148		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และสนับสนุนในการจัดทำแผนพัฒนา การศึกษาของสถานศึกษา	3.62	0.68	มาก	11
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และสนับสนุนในการจัดทำแผนพัฒนา การศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น	3.64	0.71	มาก	10
3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรับทราบ ในการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.87	0.71	มาก	6
4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็น ในการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.68	0.77	มาก	7
5. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนสร้าง ความเข้าใจกับผู้ปกครองนักเรียน	4.11	0.76	มาก	3
6. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้ประสานงาน ระหว่างสถานศึกษา ชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ	3.93	0.90	มาก	5
7. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็น สนับสนุน เกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	3.68	0.84	มาก	8
8. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็น สนับสนุนเกี่ยวกับการดูแล บำรุงรักษาใช้ และจัดหา ผลประโยชน์ จากทรัพย์สินของสถานศึกษา	3.67	0.83	มาก	9

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ด้านบริหารทั่วไป	n = 148		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	SD		
9. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่งเสริมสนับสนุนงานกิจการนักเรียน และพัฒนาผู้เรียน	4.20	0.75	มาก	1
10. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาก่อนเผยแพร่ของสาธารณชน	4.18	0.66	มาก	2
11. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นสนับสนุน ส่งเสริมการวางแผนการใช้พัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา	4.02	0.77	มาก	4
รวม	3.87	0.57	มาก	

จากตารางที่ 8 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการบริหารทั่วไป มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่งเสริม สนับสนุนงานกิจการนักเรียน และพัฒนาผู้เรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาก่อนเผยแพร่ของสาธารณชน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองนักเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นข้อเสนอแนะและสนับสนุนในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและบุคลากรศึกษา

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของ
 กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารการศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา (n = 5)				ผู้แทนครู (n = 21)				ผู้แทนองค์กรชุมชน (n = 19)				ผู้แทนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น (n = 20)			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
	1. ด้านการบริหารวิชาการ	4.58	0.31	มาก	3	4.03	0.42	มาก	3	3.90	0.42	มาก	1	3.87	0.45	มาก
2. ด้านการบริหารงบประมาณ	4.44	0.40	มาก	4	3.93	0.55	มาก	4	3.54	0.48	มาก	4	3.63	0.69	มาก	4
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.83	0.28	มาก	1	4.11	0.59	มาก	1	3.82	0.67	มาก	2	3.70	0.64	มาก	3
4. ด้านการบริหารทั่วไป	4.65	0.40	มาก	2	4.04	0.52	มาก	2	3.81	0.45	มาก	3	3.74	0.56	มาก	2
รวม	4.60	0.30			4.02	0.43	มาก		3.77	0.41	มาก		3.75	0.50	มาก	

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารการศึกษา	ผู้แทนผู้ปกครอง (n = 20)				ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทน องค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ (n = 17)				ผู้ทรงคุณวุฒิ (n = 26)				ผู้แทนศิษย์เก่า (n = 20)			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
	1. ด้านการบริหารวิชาการ	3.91	0.49	มาก	2	3.80	0.32	มาก	1	4.05	0.60	มาก	1	3.88	0.53	มาก
2. ด้านการบริหารงบประมาณ	3.60	0.50	มาก	4	3.48	0.52	ปาน กลาง	4	3.71	0.69	มาก	4	3.71	0.51	มาก	4
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	3.92	0.63	มาก	1	3.75	0.63	มาก	3	3.89	0.86	มาก	2	3.76	0.71	มาก	3
4. ด้านการบริหารทั่วไป	3.75	0.55	มาก	3	3.77	0.52	มาก	2	3.86	0.69	มาก	3	3.92	0.56	มาก	1
รวม	3.79	0.40	มาก		3.70	0.39	มาก		3.89	0.58	มาก		3.83	0.45	มาก	

จากตารางที่ 9 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร การศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารวิชาการ

ผู้แทนครู พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป และด้าน การบริหารวิชาการ

ผู้แทนองค์กรชุมชน พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหาร ทั่วไป และด้านการบริหารงานบุคคล

ผู้แทนผู้ประกอบการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารวิชาการ และด้าน การบริหารทั่วไป

ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและ รายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการบริหาร วิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการบริหารงานบุคคล ยกเว้น ด้านการบริหารงบประมาณ

ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้าน การบริหารทั่วไป

ผู้แทนศิษย์เก่า พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารวิชาการ และด้าน การบริหารงานบุคคล

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร การศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารการศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านการบริหารวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	3.02	7	0.43	1.88	.07
	ภายในกลุ่ม	32.15	140	0.23		
	รวม	35.18	147			
2. ด้านการบริหารงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	5.50	7	0.78	2.35*	.02
	ภายในกลุ่ม	46.86	140	0.33		
	รวม	52.37	147			
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	6.92	7	0.99	2.10*	.04
	ภายในกลุ่ม	65.96	140	0.47		
	รวม	72.89	147			
4. ด้านการบริหารทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	4.58	7	0.65	2.06*	.05
	ภายในกลุ่ม	44.43	140	0.31		
	รวม	49.02	147			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4.22	7	0.60	2.78*	.01
	ภายในกลุ่ม	30.28	140	0.21		
	รวม	34.50	147			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 10 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและ รายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการบริหารวิชาการ แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบรายคู่การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารการศึกษา	\bar{X}	ผู้บริหาร	ผู้แทนครู	ผู้แทน	ผู้แทนองค์กร	ผู้แทน	ผู้แทน	ผู้ทรงคุณวุฒิ	ผู้แทน
		สถานศึกษา		องค์กร ชุมชน	ปกครอง ส่วนท้องถิ่น	ผู้ปกครอง	พระภิกษุสงฆ์ฯ		ศิษย์เก่า
	\bar{X}	4.60	4.02	3.77	3.75	3.79	3.70	3.89	3.83
ผู้บริหารสถานศึกษา	4.60	-	.57*	.82*	.85*	.81*	.89*	.71*	.77*
ผู้แทนครู	4.02		-	.24	.27	.23	.31*	.13	.19
ผู้แทนองค์กรชุมชน	3.77			-	.02	-.01	.06	-.11	-.05
ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.75				-	-.04	.04	-.13	-.08
ผู้แทนผู้ปกครอง	3.79					-	.08	-.09	-.03
ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทน องค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่	3.70						-	-.18	-.12
ผู้ทรงคุณวุฒิ	3.89							-	.05
ผู้แทนศิษย์เก่า	3.83								-

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 11 พบว่า การเปรียบเทียบรายคู่การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาดำเนินงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนครู ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนศิษย์เก่า และผู้แทนครูกับผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบรายคู่การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงบประมาณ

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารการศึกษา	\bar{X}	ผู้บริหาร	ผู้แทนครู	ผู้แทน	ผู้แทนองค์กร	ผู้แทน	ผู้แทน	ผู้ทรงคุณวุฒิ	ผู้แทน
		สถานศึกษา		องค์กร ชุมชน	ปกครอง ส่วนท้องถิ่น	ผู้ปกครอง	พระภิกษุสงฆ์ฯ		ศิษย์เก่า
	\bar{X}	4.44	3.93	3.54	3.63	3.60	6.48	3.71	3.71
ผู้บริหารสถานศึกษา	4.44	-	.50	.89*	.81*	.84*	.95*	.72*	.73*
ผู้แทนครู	3.93		-	.39*	.30	.33	.45*	.22	.22
ผู้แทนองค์กรชุมชน	3.54			-	-.08	-.05	.05	-.17	-.16
ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.63				-	.03	.14	-.08	-.08
ผู้แทนผู้ปกครอง	3.60					-	.11	-.11	-.11
ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทน องค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่	3.48						-	-.23	-.22
ผู้ทรงคุณวุฒิ	3.71							-	.00
ผู้แทนศิษย์เก่า	3.71								-

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 12 พบว่า การเปรียบเทียบรายคู่การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาลำปางงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านบริหารงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนครูกับผู้แทนองค์กรชุมชน และผู้แทนครูกับผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบรายคู่การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานบุคคล

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารการศึกษา	\bar{X}	ผู้บริหาร	ผู้แทนครู	ผู้แทน	ผู้แทนองค์กร	ผู้แทน	ผู้แทน	ผู้ทรงคุณวุฒิ	ผู้แทน
		สถานศึกษา		องค์กร ชุมชน	ปกครอง ส่วนท้องถิ่น	ผู้ปกครอง	พระภิกษุสงฆ์ฯ		ศิษย์เก่า
	\bar{X}	4.83	4.11	3.82	3.70	3.92	3.75	3.89	3.76
ผู้บริหารสถานศึกษา	4.83	-	.71*	1.00*	1.12*	.90*	1.07*	.94*	1.06*
ผู้แทนครู	4.11		-	.29	.41	.19	.36	.22	.35
ผู้แทนองค์กรชุมชน	3.82			-	.11	-.10	.06	-.06	.05
ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.70				-	-.21	-.04	-.18	-.05
ผู้แทนผู้ปกครอง	3.92					-	.17	.03	.15
ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทน องค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่	3.75						-	-.13	-.01
ผู้ทรงคุณวุฒิ	3.89							-	.12
ผู้แทนศิษย์เก่า	3.76								-

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 13 พบว่า การเปรียบเทียบรายคู่การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาลำปางเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านบริหารงานบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนศิษย์เก่า ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบรายคู่การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารทั่วไป

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารการศึกษา	\bar{X}	ผู้บริหาร	ผู้แทนครู	ผู้แทน	ผู้แทนองค์กร	ผู้แทน	ผู้แทน	ผู้ทรงคุณวุฒิ	ผู้แทน
		สถานศึกษา		องค์กร ชุมชน	ปกครอง ส่วนท้องถิ่น	ผู้ปกครอง	พระภิกษุสงฆ์ฯ		ศิษย์เก่า
	\bar{X}	4.65	4.04	3.81	3.71	3.75	3.77	3.86	3.92
ผู้บริหารสถานศึกษา	4.65	-	.60*	.84*	.90*	.90*	.87*	.79*	.72*
ผู้แทนครู	4.04		-	.23	.30	.29	.27	.18	.12
ผู้แทนองค์กรชุมชน	3.81			-	.06	.05	.03	-.05	-.11
ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.74				-	-.00	-.02	-.11	-.18
ผู้แทนผู้ปกครอง	3.75					-	-.02	-.10	-.17
ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทน องค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่	3.77						-	-.08	-.15
ผู้ทรงคุณวุฒิ	3.86							-	-.06
ผู้แทนศิษย์เก่า	3.92								-

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 14 พบว่า การเปรียบเทียบรายคู่การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนศิษย์เก่า ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี (n = 53)				ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป (n = 95)			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการบริหารวิชาการ	3.80	0.47	มาก	1	4.03	0.47	มาก	1
2. ด้านการบริหารงบประมาณ	3.44	0.47	ปาน กลาง	4	3.83	0.61	มาก	4
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	3.64	0.68	มาก	3	4.03	0.67	มาก	2
4. ด้านการบริหารทั่วไป	3.72	0.56	มาก	2	3.96	0.57	มาก	3
รวม	3.66	0.39			3.96	0.49		

จากตารางที่ 15 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า

ต่ำกว่าปริญญาตรี พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการบริหารงานบุคคล ยกเว้น ด้านการบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง

ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร การศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารการศึกษา	ต่ำกว่า ปริญญาตรี (<i>n</i> = 53)		ตั้งแต่ ปริญญาตรีขึ้นไป (<i>n</i> = 95)		<i>t</i>	<i>p</i>
	\bar{X}	<i>SD</i>	\bar{X}	<i>SD</i>		
	1. ด้านการบริหารวิชาการ	3.80	0.47	4.03		
2. ด้านการบริหารงบประมาณ	3.44	0.47	3.83	0.61	-3.98*	.00
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	3.64	0.68	4.03	0.67	-3.37*	.00
4. ด้านการบริหารทั่วไป	3.72	0.56	3.96	0.57	-2.46*	.01
รวม	3.66	0.39	3.96	0.49	-3.75*	.00

จากตารางที่ 10 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และวุฒิการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูป กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 608-609) โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 148 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 46 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .31-.82 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

สรุป

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่งเสริมให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรับทราบการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรับทราบการจัดระบบประกันคุณภาพภายใน

สถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ข้อเสนอแนะการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมกระบวนการเรียนรู้

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการบริหารงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการตรวจสอบติดตามและประเมินผล คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมเป็นกรรมการจัดซื้อ-จัดจ้างพัสดุครุภัณฑ์ของสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการบริหารใช้งบประมาณของสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหารายได้ทรัพย์สินและทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนจัดการเรียนการสอน

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการบริหารงานบุคคล มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการพิจารณาคัดเลือกผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่งเสริมให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาในการใช้เทคโนโลยีและการผลิตสื่อการเรียนการสอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการบริหารทั่วไป มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่งเสริม สนับสนุนงานกิจการนักเรียน และพัฒนาผู้เรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาก่อนเผยแพร่ของสาธารณชน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองนักเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นข้อเสนอแนะและสนับสนุนในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

2. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการบริหารวิชาการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ได้กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการตามแนวทางการกระจายอำนาจทางการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา อีกทั้งสถานศึกษาได้จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้กำกับ ดูแล เป็นผู้สนับสนุนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และร่วมวางแผนในการจัดทำแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546 ก) กล่าวว่า คณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งเป็นองค์คณะบุคคล ทำหน้าที่กำกับ ส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายมาตรฐานในการบริหารจัดการศึกษา ทั้งนี้การดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ สถานศึกษาและคณะกรรมการต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ของกันและกัน มีรูปแบบวิธีการทำงานที่ประสานสอดคล้องกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาให้บรรลุตามที่ร่วมกันกำหนดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพงษ์ กิติทรัพย์กาญจนา (2551) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของมณฑาทิพย์ โกศลจิตร (2558) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษากลุ่มโรงเรียนเครือข่ายไทรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายไตรมิตร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ใน
ระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจในบทบาท
หน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี มีส่วนร่วมประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนาการจัด
การเรียนรู้และกำหนดเป้าหมายการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา พร้อมทั้งส่งเสริมให้เด็ก
ทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจรงค์
แสงสุกาว (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในการบริหารการศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า
การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษา โรงเรียน
สังกัดเทศบาลนคร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมและรายด้าน
อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของมานิช แสงสว่าง (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วม
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์
ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว
อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
ทุกด้าน

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการบริหารงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้อ
อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการกำหนด
วิธีการบริหารใช้งบประมาณของสถานศึกษา และมีการกำหนดวิธีการตรวจสอบติดตามและ
ประเมินผลใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส
และสามารถตรวจสอบได้ ดังที่ ภารดี อนันต์นารี (2557) ได้กล่าวว่า การบริหารงานงบประมาณ
ของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้
ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหา
ผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการ

เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตรี พูลพัฒน์ (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการบริหารงานบุคคล มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการส่งเสริมและพัฒนา ความพร้อมในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้แก่สถานศึกษา เพื่อการเรียนรู้และ การบริหารจัดการ โดยมีมาตรการให้ความสำคัญต่อการพัฒนาพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียน การสอนและการบริหารจัดการ ในสถานศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของวนาวรรค์ ช่างเกวียน (2552) ได้ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร จัดการ การศึกษาของสถานศึกษา ในอำเภอด่านขุนทด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในอำเภอด่านขุนทด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ นครราชสีมา เขต 5 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้อง กับงานวิจัยของรัตรี พูลพัฒน์ (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงาน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการบริหารทั่วไป มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ใน ระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการส่งเสริม สนับสนุน งานกิจการนักเรียน และพัฒนานักเรียนให้เกิดความเจริญงอกงามในทุกด้าน ทั้งทางด้าน อารมณ์ สังคม จิตใจ ช่วยให้เป็นคนที่สมบูรณ์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข สอดคล้อง

กับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยให้ความสำคัญกับการ พัฒนานักเรียนที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญ มุ่งหวังให้นักเรียนมีพัฒนาการแบบองค์รวม กล่าวคือ ให้เป็นคนดี คนเก่ง คนมี สุข สอดคล้องกับงานวิจัยของสันติสุข อยู่สุข (2551) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู ด้านบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของวนาวรรค์ ช่างเกวียน (2552) ได้ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในอำเภอด่านขุนทด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในอำเภอด่านขุนทด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการบริหารวิชาการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้ให้ความสำคัญและส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้แก่บุตรหลานของตน และเป็นผู้ที่มีศักยภาพในการสร้างเครือข่ายเพื่อระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับการวิจัยของสมพร อัครพัฒน์ (2551) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษา อำเภอนาดิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษา อำเภอนาดิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องงานวิจัยของรุ่งฤดี แคล้วคลาด (2557) สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ในระบบของโรงเรียน กล่าวแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะดีกว่า คณะกรรมการที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี สอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยาณี อุบลเจริญ (2548) ได้ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 7 ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปและมีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งฤดี แคล้วคลาด (2557) สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษามากกว่ากลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีการส่งเสริมและพัฒนาด้านการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมกระบวนการเรียนรู้
- 1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรส่งเสริมให้สถานศึกษาหารายได้ทรัพย์สินและทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนจัดการเรียนการสอน
- 1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน
- 1.4 ด้านการบริหารทั่วไป คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีการให้ความเห็นข้อเสนอแนะและสนับสนุนในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546 ก). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ:
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546 ข). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542
และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กัลยาณี อุบลเจริญ. (2548). บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พิบูลสงคราม.
- กิตติ กรทอง. (2554). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินการจัดการศึกษาระดับ
ก่อนประถมศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- กิตติศักดิ์ เทียงมน. (2553). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- กิ่งแก้ว วาณิชกุล. (2549). การศึกษาการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากร
เพื่อการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปริญญาโทศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2544). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน. วารสารการศึกษา
ปฐมวัย, 5(4), 30-36.
- จันทร์านิ สงวนนาม. (2549). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ:
บุ๊คพอยส์.

- ��ษมา เทพรสุข. (2553). การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู. สังกัดโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี. งานนิพนธ์การศึกษา มหาวิทยาลัย, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ��ษยทุท ศิริสุทธิ. (2548). เอกสารประกอบการเรียนการสอนการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการพัฒนาการศึกษา. มหาสารคาม: ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชาญชัย อาจินสมจาร. (2550). หลักบริหารการศึกษาและจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ชูชาติ บุญสม. (2546). การศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญ. สารนิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชา การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐพงษ์ กิติทรัพย์กาญจน. (2551). การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ดิเรก อนันต์. (2556). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พัฒนา แสงศักดิ์. (2549). คุณลักษณะที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี. วารสารศึกษาศาสตร์, 18(1), 45-60.
- ธารรัตน์ โพธิ์ศรี. (2549). การมีส่วนร่วมประหยัดพลังงานของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2547). การมีส่วนร่วมทางสังคม. เชียงใหม่: สิริลักษณ์การพิมพ์.
- บำรุง ชูประเสริฐ. (2546). ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดระยอง. งานนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- บำรุง แสณณรงค์. (2550). การศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ
โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินต์งานพิมพ์
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญศรี แสงศรี. (2556). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงาน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- เบญจรงค์ แสงสุกาว. (2551). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในการบริหารการศึกษาโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ประยุทธ์ เจริญชัยภูมิ. (2542). ปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประเวศ วะสี. (2546, 26-27 กรกฎาคม). การปฏิรูปการศึกษาจังหวัดเพื่อคนทั้งมวล. มติชน,
หน้า 10.
- ประเสริฐ จงจอหอ. (2547). การพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนและชุมชน
ของโรงเรียนบ้านวังตาท้าว อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ปัญญา โภคา. (2547). การพัฒนาความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนในการจัดแหล่งเรียนรู้
โรงเรียนบ้านเขว้าวิทยา อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2545). การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูป
การศึกษา.

- พิทักษ์ สมพร้อม. (2547). *การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนำมาพัฒนาด้วยวิธีการอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดทำแผนการสอน และการทดลองสอน*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2557). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. ชลบุรี: มนตรี.
- มณฑาทิพย์ โกศลจิตร. (2558). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษากลุ่มโรงเรียนเครือข่ายไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มานิตย์ จุมปา. (2551). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- มาโนช แสงสว่าง. (2553). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2541). *การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ยุพาพร รูปงาม. (2545). *การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงานประมง ในการปฏิรูประบบราชการ*. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาลังคม, คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ราตรี พูลพัฒน์. (2553). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- รุ่ง แก้วแดง. (2546, 27 มกราคม). *แนวทางการกระจายอำนาจการศึกษา*. *เดลินิวส์*. หน้า 10.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สงขลา: ศูนย์หนังสือ มหาวิทยาลัยทักษิณ.

- รุ่งฤดี แคล้วคลาด. (2557). *สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ลาวัลย์ วงศ์จันแก้ว. (2544). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในโรงเรียนบ้านแม่หลู่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคลอง จังหวัดแพร่*. การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วนาสวรรค์ ช่างเกวียน. (2552). *บทบาทการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอด่านขุนทด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- วรรณฯ สุขันนทพส. (2556). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี.
- วสันต์ ขอดศิริ. (2547). *ความต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น กลุ่มโรงเรียนคอยเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่*. การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วาสนา โพธิ์ทอง. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคอนตาล อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี*. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- วิจิตร ศรีสะอาด. (2546, 27 มกราคม). *แนวทางการกระจายอำนาจการศึกษา*. *เดลินิวส์*, หน้า 10.
- วิชัย มีระหันนอก. (2547). *ทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อการสร้างทีมงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิเชียร วิทยอดม. (2548). *ภาวะผู้นำ = Leadership*. กรุงเทพฯ: ชีระฟิล์ม.

- วิทยา จันทวีศิริรัตน์. (2547). การดำเนินงานเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา กับชุมชนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านศรีเมืองใหม่ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2548). โรงเรียน: การบริหารสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ.
- แวน วิรุฬห์เลิศ. (2556). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐาน การบริหารของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริพร เจริญศักดิ์. (2556). การศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชา การบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมคิด บางโม. (2544). หลักการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏพระนคร.
- สมพร อัครพัฒน์. (2556). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัด การศึกษา อำเภอนาคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมศรี มธุรสสุวรรณ. (2541). การศึกษาสภาพบริหารงานวิชาการใน โรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2550). สมรรถนะในการปฏิบัติงานของสายผู้บริหาร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง .
- สมศักดิ์ คำศรี. (2547). เอกสารประกอบการเรียนการสอนคำสอนวิชาวิทยาการวิจัย. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สันติสุข อยู่สุข. (2551). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอบ่อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2545, เมษายน). รูปแบบการมีส่วนร่วม. วารสารวิชาการ, 10(2), 9-10.

- สาคร คุณชื่น. (2543). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ โรงเรียนในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนใน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตร และการนิเทศ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สายสุณีย์ ปวฉินนท์. (2541). ความรู้และทัศนคติและการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมใน โครงการบริหาร คุณภาพทั่วทั้งองค์กรของเจ้าหน้าที่ใน โรงพยาบาลทั่วไปของรัฐ. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. (2559). สารสนเทศทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. จันทบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). แนวทางการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา: เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10. เข้าถึงได้จาก <http://www.nesdb.go.th./121K-22>
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2554). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เพื่อประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบ ทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ลีปนพนธ์ เกตุทัต. (2546). ความจริงของแผ่นดิน. กรุงเทพฯ: เจ.พีลัม โปรเซส.
- สุพัตรา สุภาพ. (2541). สังคมวัฒนธรรมไทย ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุรัชย์ ภิญโญชีพ. (2555). ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายพุมธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ.
- สุรศักดิ์ พันธุ์สง่า. (2550). การศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของ โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชัยภูมิ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- อकिन รพีพัฒน์. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์การศึกษา
นโยบาย.
- อนันต์ หวะสุวรรณ. (2555). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์*.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- อภิษดา มะกรครรภ. (2553). *ทักษะการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของข้าราชการครู
ในอำเภอเมืองสมุทรปราการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1*.
งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Deming, W. E. (1986). *Out of the Crisis*. Cambridge, Mass: Massachusetts Institute of
Technology.
- Drake, T. L., & Roe, W. H. (1986). *The principalship*. New York: Macmillan.
- Johnston, M. A. Gilmore, D., & Carson, S. (2008). Dealing with environmental uncertainty:
The value of scenario planning for small to medium-sized enterprises (SMEs).
European Journal of Marketing, 42(11/12), 1170-1178.
- Katz, R. L. (1955). Skill of an effectiveness administrator. *Harvard Business Review*, 32-42.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities.
Educational and Psychological Measurement, 30(3), 608.
- Likert, R. (1967). *The human resources: Case and concept*. New York: Hart Court. Bruce B.
World in Cooperated.
- Schuler, B. L. (1990). Citizen participation in education decision-making. *Dissertation Abstracts
International*, 5(1), 2595-A.
- Stoops, E., Rafferty, M., & Johnson, R. E. (1980). *Handbook of educational administration:
A guide for practitioner* (2nd ed.). Boston: Allyn and Bacon.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218.8/ ว.559

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

4 กันยายน พ.ศ. 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1.เค้าโครงงานวิจัย
2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้มีความเห็นชอบ
ให้นิสิตรดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
บูรพา ทำงานนิพนธ์ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวสุนิรัตน์ จันทรานูวัฒน์กุล รหัส 56950060

งานนิพนธ์เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษา
ของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในเรื่องดังกล่าว
เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือของนิสิต
ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

ภารดี อนันต์นำวิ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นำวิ)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218.8/ ว.560

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

7 กันยายน พ.ศ. 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
เรียน

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้มีความเห็นชอบ
ให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
บูรพา ทำงานนิพนธ์ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวสุนิรัตน์ จันทรานูวัฒน์กุล รหัส 56950060

งานนิพนธ์เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษา
ของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

ภารดี อนันต์นำวี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นำวี)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218.8/ ว.561

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

9 กันยายน พ.ศ. 2560

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้มีความเห็นชอบให้
นิติตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
บูรพา ทำงานนิพนธ์ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวสุนิรัตน์ จันทรานูวัฒน์กุล รหัส 56950060

งานนิพนธ์เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษา
ของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

ภารดี อนันต์นาวิ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษา
ของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ผู้ตอบได้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
2. แบบสอบถามฉบับนี้มี 2 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 4 คำน คือ
 - 2.1 ด้านการบริหารวิชาการ
 - 2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ
 - 2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล
 - 2.4 ด้านการบริหารทั่วไป
3. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอนและทุกข้อตามสภาพจริง เพื่อให้ได้คำตอบที่สมบูรณ์และถูกต้อง
4. ข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามนี้จะนำไปประกอบการศึกษาเท่านั้น โดยไม่มีผลต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์ครั้งนี้

นางสาวสุนิรัตน์ จันทรานุกุล
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่ตรงกับความเป็นจริง เกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. ตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

- () ผู้บริหารสถานศึกษา
- () ผู้แทนครู
- () ผู้แทนองค์กรชุมชน
- () ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- () ผู้แทนผู้ประกอบการ
- () ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา
- () ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่
- () ผู้ทรงคุณวุฒิ
- () ผู้แทนศิษย์เก่า

2. วุฒิการศึกษา ท่านสำเร็จการศึกษาสูงสุดในระดับใด

- () ต่ำกว่าปริญญาตรี
- () ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ซึ่งมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

- ระดับ 5 หมายความว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมอยู่ระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายความว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมอยู่ระดับมาก
- ระดับ 3 หมายความว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมอยู่ระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายความว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมอยู่ระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายความว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมอยู่ระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
0	ร่วมปรับปรุงอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก		✓				

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
	ด้านการบริหารวิชาการ						
1	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551						
2	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของ นักเรียน						
3	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ข้อเสนอแนะ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551						
4	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความเห็นชอบการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน						
5	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ข้อเสนอแนะ การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมกระบวนการเรียนรู้						
6	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่งเสริมการจัด บรรยากาศสภาพแวดล้อมกระบวนการเรียนรู้						
7	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสนับสนุน การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมกระบวนการเรียนรู้						
8	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสนับสนุน การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่สถานศึกษา						
9	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่งเสริมการจัด บรรยากาศสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา ท้องถิ่นแก่สถานศึกษา						

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
10	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรับทราบ การจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา						
11	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรับทราบ การดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา						
12	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการจัดระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา						
13	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่งเสริมให้เด็ก ทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างทั่วถึง						
ด้านการบริหารงบประมาณ							
1	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งงบประมาณของ สถานศึกษา						
2	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็น เกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา						
3	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม ในการกำหนดวิธีการบริหารใช้งบประมาณของ สถานศึกษา						
4	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็น เกี่ยวกับแนวปฏิบัติการบริหารการเงินของสถานศึกษา เป็นไปตามที่กฎหมาย						
5	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม ในการกำหนดวิธีการตรวจสอบติดตามและประเมินผล						
6	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม เป็นกรรมการจัดซื้อ-จัดจ้างพัสดุครุภัณฑ์ของ สถานศึกษา						

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
7	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม เป็นกรรมการตรวจรับพัสดุครุภัณฑ์ของสถานศึกษา						
8	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็น ข้อเสนอแนะในการออกระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการ การจัดการรายได้จากทรัพย์สินของสถานศึกษาเป็นไป ตามที่กฎหมาย						
9	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหารายได้ ทรัพย์สินและทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนจัดการเรียนการสอน						
10	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับแนวปฏิบัติ การจัดการรายได้จากทรัพย์สิน ของสถานศึกษาให้เป็นไปตามที่กฎหมาย						
ด้านการบริหารงานบุคคล							
1	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม ในการกำหนดแผนพัฒนาครูและบุคลากร ทางการศึกษา						
2	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม ในการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา						
3	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสร้างขวัญ กำลังใจเชิดชูเกียรติแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา						
4	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ทางการศึกษา						
5	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่งเสริมให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาในการใช้เทคโนโลยีและ การผลิตสื่อการเรียนการสอน						

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
6	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม ในการพิจารณาคัดเลือกผู้บริหาร ครู และบุคลากร ทางการศึกษา						
	ด้านการบริหารทั่วไป						
1	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และสนับสนุนในการจัดทำแผนพัฒนา การศึกษาของสถานศึกษา						
2	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และสนับสนุนในการจัดทำแผนพัฒนา การศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น						
3	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรับทราบ ในการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษา						
4	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็น ในการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษา						
5	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนสร้าง ความเข้าใจกับผู้ปกครองนักเรียน						
6	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น ผู้ประสานงานระหว่างสถานศึกษา ชุมชนและ หน่วยงานต่าง ๆ						
7	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็น สนับสนุน เกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา						
8	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็น สนับสนุนเกี่ยวกับการดูแล บำรุงรักษาใช้ และจัดหา ผลประโยชน์ จากทรัพย์สินของสถานศึกษา						
9	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่งเสริม สนับสนุนงานกิจการนักเรียน และพัฒนาผู้เรียน						

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
10	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานของ สถานศึกษาก่อนเผยแพร่ของสาธารณชน						
11	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็น สนับสนุน ส่งเสริมการวางแผนการใช้พัฒนา อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา						

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
นางสาวสุนิรัตน์ จันทรานุกุล
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา

ภาคผนวก ค

- ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม
- ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางที่ 17 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

ข้อ	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล	ข้อ	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3				1	2	3		
1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	21	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	22	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	23	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	24	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	25	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	26	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	27	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	28	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	29	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	30	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	31	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	32	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	33	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	34	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	35	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	36	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	37	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	38	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	39	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	40	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 18 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	.71	21	.68
2	.60	22	.78
3	.67	23	.75
4	.62	24	.66
5	.66	25	.72
6	.57	26	.74
7	.50	27	.77
8	.58	28	.67
9	.57	29	.58
10	.70	30	.82
11	.43	31	.85
12	.62	32	.53
13	.31	33	.66
14	.74	34	.48
15	.66	35	.48
16	.61	36	.71
17	.79	37	.68
18	.67	38	.51
19	.82	39	.61
20	.56	40	.55

หมายเหตุ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ = .96

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวสุนิรัตน์ จันทรานูวัฒน์กุล
วัน เดือน ปีเกิด	7 มิถุนายน พ.ศ. 2518
สถานที่เกิด	อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	19/9 หมู่ 4 ตำบลเขาวงกต อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2553-2555	ครูผู้ช่วย โรงเรียนบ้านหนองเจ๊กสร้อย ตำบลเขาวงกต อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2555-ปัจจุบัน	ครู คศ.1 โรงเรียนบ้านหนองเจ๊กสร้อย ตำบลเขาวงกต อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2541	วิทยาศาสตรบัณฑิต (สุขศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2561	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา